

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomický věd**

Specifika bankovního sektoru v zemích bývalé Jugoslávie

Bc. Filip Honza

**Diplomová práce
2013**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Filip Honza**
Osobní číslo: **E100380**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **Specifika bankovního sektoru v zemích bývalé Jugoslávie**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování:

Diplomant se zaměří na vymezení specifik bankovního sektoru ve vybraných východoevropských zemích a provede jeho komparaci s českým bankovním sektorem (příp. jinou zemí v EU).

Diplomová práce bude dále obsahovat:

- vymezení bank a bankovního sektoru
- charakteristiku bankovních systémů vybraných zemí
- komparace jednotlivých bankovních systémů mezi sebou a s českým bankovním sektorem pomocí vybraných ukazatelů a charakteristik

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

DVOŘÁK, Petr. Bankovníctví pro bankéře a klienty. 3. přepr. a rozšířené vyd. Praha: Linde, 2005. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
HEFFERNAN, Shelagh A. Modern banking. Chichester: John Wiley & Sons, 2005. 716 s. ISBN 0-470-09500-8.
POLOUČEK, Stanislav. Bankovníctví. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.
REVENDA, Zbyněk. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 5., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2012, 423 s. ISBN 978-80-7261-240-6.
ČNB. Dostupná na <http://www.cnb.cz/cs/index.html>.
Banka Slovenije. Dostupná na <http://www.bsi.si/>.
HRVATSKA NARODNA BANKA. Dostupná na <http://www.hnb.hr/>.
National Bank of the Republic of Macedonia. Dostupná na <http://www.nbrm.mk/>.
CBBH. Dostupná na <http://www.cbhh.ba/?id=1&lang=en>.
Central bank of Montenegro. Dostupná na <http://www.cb-mn.org/eng/index.php>.
Narodna banka Srbije. Dostupná na <http://www.nbs.rs/internet/latinica/index.html>.
CENTRALNA BANKA REPUBLIKA KOSOVA. Dostupná na <http://www.bqk-kos.org/>.
Databáze Bankscope.

Vedoucí diplomové práce:
Ing. Liběna Černožorská, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: 19. října 2012
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2013

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jitana Vojtíšková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 19. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2013

Bc. Filip Honza

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych rád poděkoval svému vedoucímu práce paní Ing. Liběně Černožské, PhD., za její odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat své rodině za podporu při studiu a všem, kteří mi dopomohli k vytvoření této práce.

ANOTACE

Předmětem diplomové práce je komparace bankovního systému zemí bývalé Jugoslávie s bankovním systémem České republiky. Diplomová práce obsahuje analýzu specifík jednotlivých bankovních sektorů, využití měnově-politických nástrojů a srovnání komerčních bank všech bývalých členů Svazu federativních socialistických republik. Popisuje vývoj a současnou situaci jednotlivých bankovních systémů. Práce dále porovná jednotlivé bankovní sektory na základě vybraných ukazatelů a charakteristik.

KLÍČOVÁ SLOVA

bankovní sektor, komerční banka, národní banka, měnově-politické nástroje

TITLE

Specifics of the Banking Sector in the Countries of Former Yugoslavia

ANNOTATION

Subject of the diploma thesis is a comparison of the banking systems of the countries of the former Yugoslavia with the banking system of the Czech Republic. This thesis contains an analysis of the specifics individual banking sectors, the use of monetary policy instruments and a comparison of commercial banks of all former members of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia. It describes the development and current situation of individual banking systems. The thesis also compares individual banking sectors on the basis of selected indicators and characteristics.

KEYWORDS

banking sector, commercial bank, national bank, monetary policy instruments

OBSAH

ÚVOD	11
1 BANKOVNÍ SYSTÉM.....	12
1.1 OBECNÉ VYMEZENÍ BANKOVNÍHO SYSTÉMU	12
1.1.1 <i>Institucionální složka</i>	12
1.1.2 <i>Funkční složka</i>	12
2 CENTRÁLNÍ BANKA.....	14
2.1 POSTAVENÍ A ZNAKY CENTRÁLNÍ BANKY	14
2.2 FUNKCE CENTRÁLNÍ BANKY	14
2.3 ZÁKLADNÍ ZÁSADY CENTRÁLNÍ BANKY	15
2.4 MĚNOVÁ POLITIKA	15
2.4.1 <i>Strategie měnové politiky</i>	15
2.4.2 <i>Nástroje měnové politiky</i>	16
2.5 EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA	17
2.5.1 <i>Podmínky nezávislosti ECB</i>	18
2.5.2 <i>Organizační struktura ECB</i>	18
2.5.3 <i>Měnová politika ECB</i>	18
3 OBCHODNÍ BANKY.....	21
3.1 FUNKCE BANK	21
3.2 ČLENĚNÍ BANK	22
4 BANKOVNÍ SYSTÉMY VYBRANÝCH STÁTŮ.....	25
4.1 HISTORIE BANKOVNÍCH SYSTÉMŮ SFRJ A ČR.....	25
4.1.1 <i>Historie bankovního systému bývalé Jugoslávie</i>	25
4.1.2 <i>Historie bankovního systému České republiky</i>	26
4.2 BANKOVNÍ SYSTÉM SLOVINSKA	28
4.2.1 <i>Historický vývoj a současná situace bankovního systému ve Slovinsku</i>	28
4.2.2 <i>Slovinská národní banka</i>	29
4.2.3 <i>Obchodní banky ve Slovinsku</i>	31
4.3 BANKOVNÍ SYSTÉM CHORVATSKA.....	34
4.3.1 <i>Historický vývoj a současná situace bankovního systému v Chorvatsku</i>	34
4.3.2 <i>Chorvatská národní banka</i>	36
4.3.3 <i>Obchodní banky v Chorvatsku</i>	40
4.4 BANKOVNÍ SYSTÉM MAKEDONIE.....	43
4.4.1 <i>Historický vývoj a současná situace bankovního systému Makedonie</i>	43
4.4.2 <i>Národní banka republiky Makedonie</i>	44
4.4.3 <i>Obchodní banky v Makedonii</i>	49
4.5 BANKOVNÍ SYSTÉM BOSNY A HERCEGOVINY	51
4.5.1 <i>Historický vývoj a současná situace bankovního systému v BaH</i>	51
4.5.2 <i>Centrální banka Bosna a Hercegovina</i>	52
4.5.3 <i>Obchodní banky v Bosně a Hercegovině</i>	54
4.6 BANKOVNÍ SYSTÉM SRBSKA.....	57
4.6.1 <i>Historický vývoj a současná situace bankovního systému v Srbsku</i>	57
4.6.2 <i>Srbská národní banka</i>	58
4.6.3 <i>Obchodní banky v Srbsku</i>	62
4.7 BANKOVNÍ SYSTÉM REPUBLIKY KOSOVO	65
4.7.1 <i>Historický vývoj a současná situace bankovního systému v Kosovu</i>	65
4.7.2 <i>Centrální banka Republiky Kosovo</i>	66
4.7.3 <i>Obchodní banky v Kosovu</i>	68
4.8 BANKOVNÍ SYSTÉM ČERNÉ HORY	70
4.8.1 <i>Historický vývoj a současná situace bankovního systému v Černé Hoře</i>	70
4.8.2 <i>Centrální banka Černé Hory</i>	71
4.8.3 <i>Obchodní banky v Černé Hoře</i>	74
4.9 BANKOVNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	76
4.9.1 <i>Současná situace bankovního systému České republiky</i>	76
4.9.2 <i>Česká národní banka</i>	77
4.9.3 <i>Obchodní banky v České republice</i>	83

5	KOMPARACE BANKOVNÍCH SYSTÉMŮ	86
5.1	POROVNÁNÍ BANKOVNÍCH SYSTÉMŮ.....	86
5.2	POROVNÁNÍ CENTRÁLNÍCH BANK	87
5.3	POROVNÁNÍ MĚNOVÝCH POLITIK.....	87
5.3.1	<i>Měnově politické nástroje</i>	<i>88</i>
5.3.2	<i>Vývoj inflace.....</i>	<i>92</i>
5.4	POROVNÁNÍ OBCHODNÍCH BANK	93
5.4.1	<i>Ukazatel rentability průměrného kapitálu.....</i>	<i>96</i>
5.4.2	<i>Ukazatel rentability průměrných aktiv.....</i>	<i>97</i>
5.4.3	<i>Čistá úroková marže.....</i>	<i>98</i>
5.4.4	<i>Kapitálová přiměřenost.....</i>	<i>99</i>
	ZÁVĚR.....	101
	POUŽITÁ LITERATURA.....	103
	INTERNETOVÉ ZDROJE.....	103
	SEZNAM PŘÍLOH	110

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Nástroje a základní sazby ECB	20
Tabulka 2: Náklady na konsolidaci bank (v mld. Kč)	27
Tabulka 3: Míra inflace Slovinské republiky v letech 1991 - 1995.....	31
Tabulka 4: Počet zaměstnanců v bankovním sektoru Slovinska	32
Tabulka 5: Nástroje a základní sazby CHNB	39
Tabulka 6: Míra inflace Chorvatské republiky v letech 1991 - 1995	40
Tabulka 7: Vývoj počtu zaměstnanců v bankovním sektoru Chorvatska	41
Tabulka 8: Nástroje a základní sazby NBRM	46
Tabulka 9: Inflace v Makedonii v letech 2007 - 2011	48
Tabulka 10: Vývoj počtu zaměstnanců v bankovním sektoru Makedonie	49
Tabulka 11: Vývoj počtu zaměstnanců v bankovním sektoru Bosny a Hercegoviny	55
Tabulka 12: Nástroje a základní sazby NBS	60
Tabulka 13: Vývoj počtu zaměstnanců v bankovním sektoru Srbska	63
Tabulka 14: Vývoj zaměstnanosti v bankovním sektoru	68
Tabulka 15: Nástroje a základní sazby CBČH	73
Tabulka 16: Vývoj počtu zaměstnanců v bankovním sektoru Černé Hory	75
Tabulka 17: Nástroje a základní sazby ČNB	81
Tabulka 18: Vývoj inflace v České republice v období 1991 - 1995	82
Tabulka 19: Vývoj počtu zaměstnanců v České republice	83
Tabulka 20: Hlavní cíle jednotlivých měnových politik	87
Tabulka 21: Porovnání operací na volném trhu a automatických facilit	88
Tabulka 22: Základní nástroje využívané centrálními bankami a jejich sazby	89
Tabulka 23: Vývoj sazeb repo operací porovnávaných centrálních bank	90
Tabulka 24: Vývoj sazeb depozitních facilit porovnávaných centrálních bank (v %)	91
Tabulka 25: Vývoj sazeb lombardních úvěrů porovnávaných centrálních bank (v %)	91
Tabulka 26: Inflační cíle centrálních bank	92
Tabulka 27: Vývoj inflace porovnávaných zemí	92
Tabulka 28: Historický vývoj inflace u vybraných zemí	93
Tabulka 29: Vývoj počtu zaměstnanců v jednotlivých bankovních sektorech	94
Tabulka 30: Banky a jejich majoritní vlastníci	95
Tabulka 31: ROAE porovnávaných bank jednotlivých zemí (v %)	96
Tabulka 32: ROAA porovnávaných bank jednotlivých zemí (v %)	97
Tabulka 33: NIM porovnávaných bank jednotlivých zemí (v %)	98
Tabulka 34: Adekvátnost kapitálu bank jednotlivých států (v %)	99

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Jednostupňový a dvojstupňový bankovní systém.....	13
Obrázek 2: Operativní a zprostředkující kritéria měnové politiky	16
Obrázek 3: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů ECB	20
Obrázek 4: Vývoj inflace ve Slovinsku v letech 2007 – 2011.	31
Obrázek 5: Počet bank a vlastnická struktura ve Slovinsku.....	32
Obrázek 6: Vývoj ROAE a ROAE ve vybraných bankách Slovinska.....	33
Obrázek 7: Vývoj NIM ve vybraných bankách Slovinska.....	33
Obrázek 8: Vývoj kapitálové adekvátnosti vybraných bank Slovinska.....	34
Obrázek 9: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů CHNB	39
Obrázek 10: Vývoj inflace v Chorvatsku v období let 2007 – 2011	40
Obrázek 11: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v Chorvatsku	41
Obrázek 12: Vývoj ukazatelů ROAA a ROEE vybraných bank v Chorvatsku	42
Obrázek 13: Vývoj NIM vybraných bank v Chorvatsku	42
Obrázek 14: Vývoj adekvátnosti kapitálu bank v Chorvatsku	43
Obrázek 15: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů NBRM	47
Obrázek 16: Vývoj inflace v Makedonii v letech 2007 – 2011.....	48
Obrázek 17: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v Makedonii	49
Obrázek 18: Vývoj ROAA a ROAE vybraných bank Makedonie	50
Obrázek 19: Vývoj NIM vybraných makedonských bank.....	50
Obrázek 20: Vývoj adekvátnosti kapitálu vybraných bank v Makedonii	51
Obrázek 21: Vývoj inflace v Bosně a Hercegovině v letech 2007 – 2011	54
Obrázek 22: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v Bosně a Hercegovině	54
Obrázek 23: Vývoj ukazatele ROAE a ROAA vybraných bank v Bosně a Hercegovině	55
Obrázek 24: Vývoj NIM daných bank v Bosně a Hercegovině	56
Obrázek 25: Vývoj adekvátnosti kapitálu vybraných bank Bosny a Hercegoviny	56
Obrázek 26: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů NBS	61
Obrázek 27: Vývoj inflace v republice Srbsko v letech 2007 – 2011	62
Obrázek 28: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v Srbsku	62
Obrázek 29: Vývoj ukazatelů ROAA a ROAE vybraných srbských bank	63
Obrázek 30: Vývoj čisté úrokové marže daných bank Srbska	64
Obrázek 31: Vývoj adekvátnosti kapitálu vybraných bank Srbska	64
Obrázek 32: Vývoj míry inflace v republice Kosovo v letech 2007 – 2011	67
Obrázek 33: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury Kosova	68
Obrázek 34: Vývoj ukazatele ROAA a ROAE vybraných bank Kosova	69
Obrázek 35: Vývoj NIM vybraných bank Kosova	69
Obrázek 36: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů CBČH	73
Obrázek 37: Vývoj inflace v Černé Hoře v letech 2007 – 2011.....	74
Obrázek 38: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v Černé Hoře	74
Obrázek 39: Vývoj ROAA a ROAE vybraných bank Černé Hory	75
Obrázek 40: Vývoj NIM vybraných bank Černé Hory.....	76
Obrázek 41: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů ČNB.....	81
Obrázek 42: Inflační cíle ČNB	82
Obrázek 43: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v České republice	83
Obrázek 44: Vývoj ukazatelů ROAA a ROAE daných bank v České republice.	84
Obrázek 45: Vývoj NIM vybraných bank v České republice	85
Obrázek 46: Vývoj adekvátnosti kapitálu vybraných bank v České republice	85
Obrázek 47: Vývoj počtu bankovních institucí v porovnávaných státech.....	93

SEZNAM ZKRATEK

BaH	Bosna a Hercegovina
CBBH	Centrální banka Bosny a Hercegoviny
CBČH	Centrální banka Černé Hory
CBK	Centrální banka Kosovo
ČH	Černá Hora
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČS	Česká spořitelna
ČSOB	Československá obchodní banka
ECB	Evropská centrální banka
ESCB	Evropské společenství centrálních bank
EU	Evropská unie
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelských cen
CHNB	Chorvatská národní banka
KB	Komerční banka
NBRM	Národní banka republiky Makedonie
NBS	Národní banka Srbska
NIM	Čistá úroková marže
NKBM	Nova Kreditna banka Maribor d.d.
NLB	Nova Ljubljanska banka d.d.
OSN	Organizace spojených národů
PMV	Povinné minimální rezervy
ROAA	Rentabilita průměrných aktiv
ROAE	Rentabilita průměrného kapitálu
Sb.	Sbírka zákonů
SFJR	Svaz federativních socialistických republik
SNB	Slovinská národní banka

ÚVOD

Bankovní systém se stal neodmyslitelnou složkou v ekonomickém odvětví každé země. Stejně tak jako jiná odvětví má bankovníctví své charakteristické znaky a specifika, které se přizpůsobují působením vnitřních a vnějších vlivů ekonomického sektoru. Každý stát tedy pro správné fungování ekonomiky potřebuje spolehlivou a stabilní bankovní soustavu, neboť problémy bankovního sektoru mohou mít dopad na celou finanční sféru.

Samotná historie bankovníctví je datována do období kolem roku 2300 před naším letopočtem na území Egypta, Babylónie či Asýrie v podobě obstarávání plateb a poskytování půjček v rámci obchodních transakcí. Samotný vznik prvních bank se odehrál na území dnešní Itálie ve 12. století. V tuto dobu začaly vystupovat peníze z drahých kovů. Činnost bank spočívala ve směně různých druhů mincí, v jejich prověřování platnosti či vzetí peněz do úschovy a půjčkami jiným obchodníkům.

Jako zvláštní druh podnikání se bankovníctví začalo rozvíjet od 17. století, kdy byly objeveny šeky, směnky i papírové bankovky. Další přiblížení k dnešní podobě se odehrálo během 19. století, kdy vznikly bezhotovostní peníze. K největšímu rozvoji a zdokonalení bankovních služeb dochází po roce 1950.

Každý bankovní systém jednotlivých zemí má svá specifika, které ovlivňuje celosvětová globalizace. Ta působí na bankovní systémy po celém světě. Každý stát ji ale přijímá různými způsoby. Některé státy si zachovávají více své tradiční rysy bankovníctví, které vznikly v průběhu vývoje daného systému, některé pro změnu přebírají prvky globalizované ekonomiky. Je tedy zajímavé pozorovat jednotlivé bankovní sektory různých zemí a porovnávat jejich charakteristické vlastnosti.

Cílem práce je vymežit specifika bankovního sektoru vybraných zemí bývalé Jugoslávie a provedení komparace s českým bankovním sektorem. Zaměření práce povede k vymezení bank a bankovního sektoru. Dále bude provedena charakteristika bankovních systémů jednotlivých států. Celá práce v závěru povede k následnému srovnání jednotlivých bankovních systémů mezi jednolitými státy i Českou republikou.

1 BANKOVNÍ SYSTÉM

1.1 Obecné vymezení bankovního systému

Obvykle v určitém ekonomickém prostoru působí větší či menší počet bank, které společně vytvářejí daný bankovní systém. Bankovním systémem tedy můžeme rozumět souhrn bank působících v daném území, zpravidla v dané zemi, jejich vazby k okolí a vzájemné vazby. [1], str. 108

Bankovní systém je tvořen institucionální a funkční složkou.

1.1.1 Institucionální složka

Do této složky lze zařadit jednotlivé banky členěné do několika druhů podle jejich hlavní náplně. V každé ekonomice může působit více druhů bank. Jako jsou například obchodní banky, spořitelní banky, hypoteční banky, atd. Krom těchto bank jsou na trhu zejména mezinárodní banky a mezinárodně působící, multinacionální bankovní holdingové společnosti.

Mezinárodní banky nepatří do bankovního systému daného státu. Nejvýznamnější z nich jsou především Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj a Banka pro mezinárodní platby. Také sem můžeme zahrnout Evropskou investiční banku, Evropskou banku pro obnovu a rozvoj a Mezinárodní měnový fond.

Multinacionální bankovní holdingové společnosti jsou aktivní ve více zemích v zastoupení svých dceřiných společností. Mívají i více hlavních sídel v různých státech.

Banky jde také rozdělit pomocí dalších aspektů, například zda se jedná o společnost s ručením omezeným, akciovou společnost, veřejné právní instituce, družstva, apod.

1.1.2 Funkční složka

Tato složka zobrazuje uspořádání vztahů mezi bankovními institucemi v dané ekonomice. Dělíme ji na jednostupňové a dvojestupňové bankovní systémy. [9], str. 18

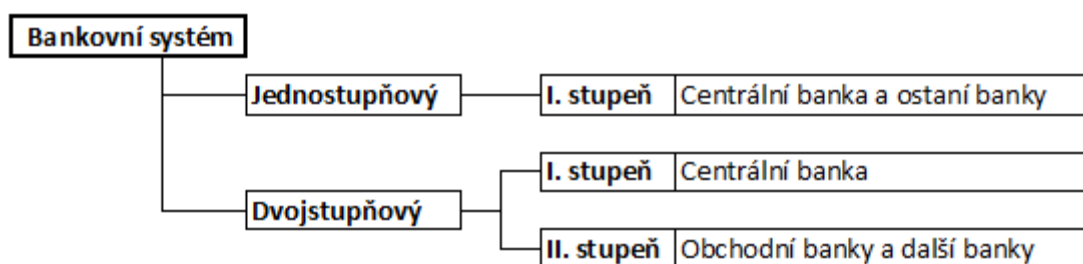
Jednostupňový bankovní systém tvoří plně univerzální banky, které provádí veškeré bankovní operace, včetně emise bankovek. Chybí zde centrální banka, provádějící makroekonomické funkce, oddělená od ostatních institucí.

Tento systém je spojován s počátečními obdobími rozvoje bankovníctví. Lze jej také sloučit se zeměmi s centrálně plánovanou ekonomikou. V těchto státech hrála dominantní roli

státní monobanka, jež byla nadřazena několika málo dalším formálně samostatným bankám. Monobanka řídila měnový vývoj i mikroekonomické funkce. Činnost banky byla v obecných stránkách podřízena direktivnímu centrálnímu plánu. Tento systém se vyskytoval i v České republice do roku 1990. [1], str. 109

Dvoustupňový bankovní systém odděluje centrální a obchodní bankovníctví. Jeho výskyt je typický pro tržní ekonomiky. Centrální banka zastupující první stupeň nezasahuje až na výjimky do činností obchodních bank a dalších, tvořících druhý stupeň. Banky spadající do druhého stupně vznikají především za účelem zisku v široce vymezené oblasti dané regulačními pravidly. Banky se rozhodují zcela samostatně. Jsou tedy závislé na výsledku hospodaření, který ovlivňuje jejich existenci. Nelze tudíž vyloučit možnost úpadku.

V tomto systému se vyskytuje mezi tržními ekonomikami mnoho rozdílů, zejména mezi univerzálními a specializovanými systémy. Nelze opomenout i rozdíly spojené s mírou otevřenosti a uspořádání bank.

Obrázek 1: Jednostupňový a dvojstupňový bankovní systém

Zdroj: upraveno podle [9], str. 18

Univerzální bankovní systém je charakteristický volností obchodních bank operovat s cennými papíry. Investiční banky jsou oprávněné k příjmu primárního vkladu od veřejnosti. Zákonná úprava je totožná se státy Evropské unie.

Specializované bankovníctví je spojeno především s Japonskem a USA. Tento systém striktně odděluje působení investičních a obchodních bank.

Země Evropské unie se také liší oproti USA a Japonsku svou loajalitou v míře otevřenosti domácího prostředí vůči zahraničním bankám. Existují zde prakticky totožné podmínky pro banky domácí i ze zahraničí. Kdežto v USA a Japonsku jsou tvořena regulační opatření.

Banky také můžeme dělit do pobočkového, unitárního či propojeného bankovního systému. Toto rozřazení bývá určeno tradicí a zákonodárstvím. [9], str. 20

2 CENTRÁLNÍ BANKA

Se vznikem a rozvojem centrálních bank se pojí velký mezník ve vývoji samotného bankovníctví. Existence této instituce ale nemusí znamenat existenci dvojstupňového bankovního systému. Centrální banka má své významné až nezastupitelné místo především v měnové oblasti a při regulaci každého moderního bankovního systému. Její cíle, funkce a postavení jsou v mnohém odlišné od ostatních bank.

2.1 Postavení a znaky centrální banky

Centrální banky mají v tržní ekonomice odlišné úlohy a postavení než obchodní a další banky. Centrální banka má především tyto specifické znaky:

- emisní monopol na hotovostní peníze,
- provoz měnové politiky,
- regulace bankovního systému.

Za prioritní znak přes určité výjimky lze považovat první z výše uvedených, kvůli kterému se centrální banky začaly vyčleňovat z kruhu obchodních bank, tedy z druhého stupně bankovního systému. Druhý a třetí znak vstupuje do pozadí až postupem času.

Centrální banky jsou při srovnání s obchodními bankami poměrně mladé instituce. První počátky se datují do sedmnáctého století. Tyto banky ale nevykazovaly znaky dnešní definice. Počátky těchto institucí v dnešní podobě se datují do druhé poloviny dvacátého století. [9]

2.2 Funkce centrální banky

Obsah a rozsah funkcí centrální banky se stále vyvíjí, v některých oblastech dochází i k odlišnosti v jednotlivých funkcích v závislosti na dané zemi. Většinou ale za standardní základní funkce považujeme:

- základní operace s hotovostními penězi,
- provoz měnové politiky,
- operace s devizovými prostředky,
- regulace a dohled nad bankovním systémem,
- banka pro ostatní banky,
- statistická činnost,
- banka státu,
- zástup státu v mezinárodní měnové oblasti. [1], str. 145

2.3 Základní zásady centrální banky

Rostoucí postavení a význam centrálních bank v tržních ekonomikách postupně vedl k formulaci základních zásadních činností těchto institucí. Tyto zásady by měly být uplatňovány ve funkcích současných centrálních bank.

- Měla by být nezávislou institucí, která také provádí operace pro vládu
- Neměla by konkurovat jiným bankám v obchodních aktivitách a investiční činnosti
- Neměla by úročit přijaté vklady od obchodních a dalších bank
- Působení jako zúčtovací centrum pro domácí klienty
- Sběr potřebných informací o domácích bankách a monitoring vývoje bankovního systému jako celku
- Sledování cíle zdravé měny
- Měla by mít oprávnění o rozhodování úvěrové pomoci bankám
- Podpora zdraví, bezpečnosti, efektivnosti a spolehlivosti bankovního systému v dané zemi
- Podpora inovace, efektivnosti a důvěryhodnosti finančních trhů [9], str. 28

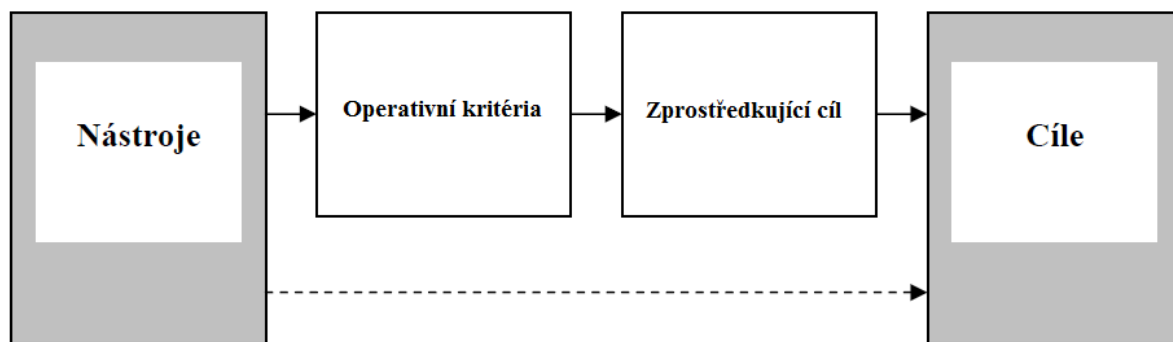
2.4 Měnová politika

Základem měnové politiky je systém procesů, jejichž prostřednictvím centrální banka usiluje o splnění předem stanovených cílů při využití svých nástrojů. Jednotlivé cíle měnové politiky prošly řadou historických změn. Patřila jsem například stabilita devizového kurzu, rovnováha platební bilance, stabilita peněžní zásoby a další. V současné době se považuje za hlavní cíl cenová stabilita.

Stanovení cíle měnové politiky v podobě udržování cenové stability bývá zpravidla spjato s definováním cenové stability. I přes určitou odlišnost názorů je z praktických důvodů považován za cenovou stabilitu stav, kdy se v ekonomice vyskytuje inflace kolem dvou procent ročně.

2.4.1 Strategie měnové politiky

Samotná realizace měnové politiky zpravidla probíhá v rámci dané strategie. Tyto strategie jsou vedle konečného cíle monetární politiky obvykle určeny i použitým operativním kritériem a zvoleným zprostředkujícím cílem, používaných v dané měnové politice. Operativní kritéria jsou pracovními kritérii centrální banky, měřitelné kontrolní proměnné představují zprostředkující cíle.

Obrázek 2: Operativní a zprostředkující kritéria měnové politiky

Zdroj: upraveno podle [7], str. 68

K hlavním strategiím měnové politiky používaných v současnosti patří cílování peněžní zásoby, režim s nominální implicitní kotvou, cílování devizového kurzu a cílování inflace. [7], str. 64

Cílování inflace

Při cílování inflace je stanoven jako hlavní cíl monetární politiky inflační cíl v konkrétní formě. Jsou zde vynechána zprostředkující kritéria v podobě dlouhodobé úrokové míry, měnového kurzu nebo měnových či úvěrových agregátů, což je považováno za jeden z klíčových rysů samotného cílování inflace. Funkci zprostředkujícího cíle zde plní inflační prognóza nebo podmíněná inflační prognóza. [6], str. 89. Za přínos této činnosti lze považovat větší transparentnost měnové politiky společně s větší předvídatelností měnových opatření centrální banky i větší informovanost veřejnosti o provádění měnové politiky. [7], str. 69

2.4.2 Nástroje měnové politiky

Automatické facility a základní úrokové sazby centrální banky

Ve většině centrálních bank jsou využívány jako hlavní nástroj monetární politiky změny v nastavení základních úrokových sazeb. Většinou bývají stanoveny tři oficiální úrokové sazby, jako diskontní, lombardní a repo sazby.

Automatické facility slouží k poskytování likvidity komerčním bankám (marginální zápůjční facility) nebo ukládání likvidity (depozitní facility) u centrální banky přes noc, tzv. overnight. V evropských bankovních podmínkách se úroková sazba depozitní facility rovná diskontní sazbě, marginální zápůjční facility je poté tvořena lombardní sazbou.

Operace na volném trhu

Tyto operace jsou obecně definovány jako nákupy a prodeje státních cenných papírů. Tyto transakce jsou realizovány mezi centrální bankou a komerčními bankami. Předmětem

obchodů jsou státní pokladniční poukázky nebo vlastní krátkodobé cenné papíry. Tyto operace patří mezi klíčové nástroje centrální banky. Uskutečňují se formou aukcí a formou tendru. Velmi významnou úlohu mají operace na volném trhu prováděné v podobě dohod o zpětném odkoupení, tzv. repo operace. Pro tyto operace je klíčová speciální úroková sazba nazývaná jako repo sazba.

Povinné minimální rezervy

Úvěrové instituce musí udržovat minimální rezervy na účtech centrální banky. Jejich výše je dána sazbou minimálních povinných rezerv a základnou pro výpočet rezerv z depozit klientů komerčních bank. Tato sazba je stanovena na úrovni kolem 2 % a dlouhodobě udržována jako neměnná.

Devizové intervence

Tyto zásahy centrální banka využívá k ovlivňování devizového kurzu. Pokud se jedná o přímé intervence, nakupuje nebo prodává cizí měnu za domácí měnu na devizovém trhu. V tomto případě dochází ke změně nabídky zahraniční měny a devizového kurzu, ke změně rezerv komerčních bank, měnové báze a peněžní zásoby. Nepřímé intervence spočívají ve změnách úrokové míry. Následný dopad závisí na rozdílu mezi zahraniční a domácí úrokovou mírou, který je nazýván jako úrokový diferenciál. [7], str. 66

2.5 Evropská centrální banka

Samotná existence společné měny euro přináší sladění měnových politik jednotlivých centrálních bank. Tento proces je politicky, technicky i ekonomicky velmi obtížný, a proto tvůrci tohoto systému vypracovali koncept přechodu k jednotné měnové politice prováděné jedinou centrální bankou. Toho bylo docíleno 1. ledna 1999, kdy dochází k vzniku Evropského systému centrálních bank v čele s Evropskou Centrální bankou.

Jejím předchůdcem byl Evropský měnový institut, založený 1. ledna 1994, se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem. Mezi jeho hlavními úkoly byla příprava jednotné měnové politiky, vypracování pravidel fungování, realizace ESCB, podpora koordinace a dohled nad měnovými politikami v členských zemích, podpory společné měny a další různé úkoly.

ECB byla slavnostně otevřena 30. června 1998 a nadnárodní měnovou autoritou se stala 1. ledna 1999, se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem.

2.5.1 Podmínky nezávislosti ECB

Nezávislost, respektive samostatnost má čtyři základní podmínky, které se vztahují i na ostatní centrální banky členských zemí. Jedná se o tyto podmínky:

- institucionální nezávislost – ECB a národní banka nemůže přijmout pokyny od orgánů Evropské unie a národních vlád,
- funkční nezávislost – hlavním cílem měnové politiky je cenová stabilita,
- osobní nezávislost – zaručené pětileté funkční období pro vrcholové orgány ECB a národních bank,
- finanční nezávislost – vlády nesmí využívat centrální banky i financování rozpočtů.

2.5.2 Organizační struktura ECB

Organizační struktura ECB byla vytvořena podle Německé národní banky. V čele je Bankovní rada složená z Výboru ředitelů a guvernérů centrálních bank zemí měnové unie, kde každý člen má jeden hlas.

Výbor ředitelů je vrcholným výkonným orgánem. Je tvořen šesti členy (prezident, viceprezident a čtyři další členové). Funkční období tohoto orgánu je osm let bez možnosti opětovného jmenování.

Členstvím guvernérů členských národních bank přináší spojení Evropské centrální banky s těmito bankami. Tím došlo ke vzniku Evropského systému centrálních bank. [9]

2.5.3 Měnová politika ECB

ECB přijala strategii s cílem zajistit úspěšné provádění měnové politiky. ECB definovala cenovou stabilitu jako meziroční nárůst harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP) pro země eurozóny méně než o 2 %. Tato míra by měla být udržitelná blízko 2 % ve střednědobém horizontu. To vše by mělo vést k hospodářskému růstu a vytváření nových pracovních míst.

2.5.3.1 Nástroje měnové politiky

Operace na volném trhu

Operace na volném trhu hrají ústřední roli v měnové politice Eurosystemu při řízení úrokových sazeb, řízení likvidity na trhu a signalizace orientace měnové politiky. Příkazy jsou iniciovány ze strany ECB, která rovněž rozhodne o nástroji, který bude použit a o podmínkách jeho provedení.

- Hlavní refinanční operace zajišťují likviditu. Jsou prováděny pravidelně jednou za týden s týdenní splatností. Tyto operace vykonávají jednotlivé členské centrální banky podle standardních tendrů a hrají klíčovou roli v dosahování cílů Eurosystemu. Dále poskytují objem refinancovaných produktů úvěrového systému.
- Dlouhodobější refinanční operace zajišťující likviditu pomoci reverzních transakcí vedených na měsíční bázi se splatností tři měsíce. Mají za cíl poskytnout úvěrovým institucím dodatečné dlouhodobější refinancování. Jsou vedeny přes standardní tendry. ECB nemá v úmyslu vysílat na trh signály pomocí těchto operací a obvykle vystupuje jako tržní operátor.
- Operace jemného ladění se provádí na bázi ad hoc a jejich účelem je řízení tržní likvidity a směřování úrokových měr, většinou pomocí reverzních operací, i přes to že mohou mít podobu měnových, devizových swapů či termínovaných vkladů
- Strukturální operace, jež jsou řízeny Eurosystemem za pomoci dluhových cenných papírů, reverzních a přímých transakcí. Tyto transakce jsou prováděny, pokud chce ECB srovnat strukturální pozici Eurosystemu s finančním sektorem.

Stále facility

Tyto nástroje slouží k zajištění a tlumení likvidity přes noc, oznamují pozici obecné monetární politiky a ohraničují úrokové míry. Dle decentralizovaného zvyku jsou spravovány

- Mezní zápujční facilitita je nástrojem, který mohou oprávněné subjekty využít k získání overnight likvidity z národní banky proti způsobilým aktivům. Úroková sazba obvykle představuje horní hranici jednodenní tržní úrokové sazby
- Depozitní facilitita je využívána k uložení depozit oprávněných subjektů u CNB přes noc. Úroková sazba vkladové facility obvykle představuje spodní hranici jednodenní tržní úrokové sazby.

Povinné minimální rezervy

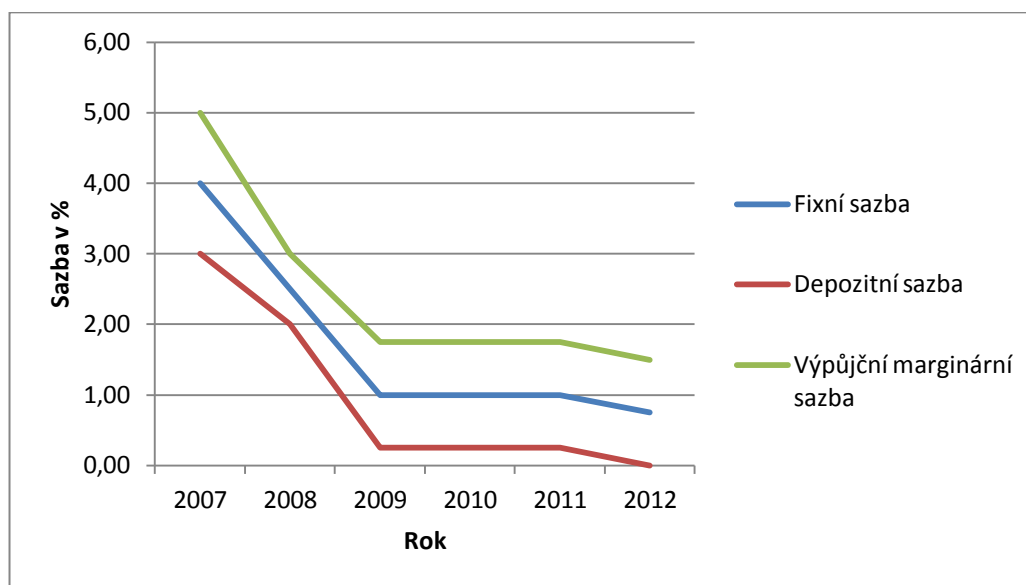
Systém minimálních rezerv požadovaných Eurosystemem je platný pro všechny úvěrové instituce v erurozóně. Hlavním cílem je stabilizování úrokových měr peněžního trhu a vytvoření nebo zvětšení schodku strukturální likvidity. Míra rezerv byla do 18. 1. 2012 nastavena na 2 % z vhodné báze pasiv sestavené rozvahy na konci měsíce. Nyní je stanovena na 1%. Vztahuje se tedy na vklady a dluhové cenné papíry s danou dobou splatnosti do dvou let. Výjimku tvoří mezibankovní závazky a závazky k Eurosystemu. Udržovací období má délku jednoho měsíce. [79]

Tabulka 1: Nástroje a základní sazby ECB

Nástroje	Úrokové sazby	Úroková sazba
1 týdení repooperace	Fixní sazba	0,75%
Depozitní facilita	Depozitní sazba	0,00%
Marginální zápůjční facilita	Výpůjční sazba	1,50%
Povinné minimální rezervy		1,00%

Pozn: Dané sazby jsou platné k datu 11. 7. 2012

Zdroj: vlastní zpracování podle [79]

Obrázek 3: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů ECB

Zdroj: vlastní zpracování

Úrokové sazby měnově-politických nástrojů ECB postupně za posledních 5 let klesají. V roce 2008 klesly ke konci roku na 2 % depozitní sazby, 2,5 % fixní sazby hlavních operací a 3 % výpůjční marginální sazby. V roce 2008 také ECB rozhodla o zúžení koridoru okolo sazby pro hlavní refinanční operace tvořený ze stálých facilit z 200 na 100 bazických bodů, který byl ke konci roku zase navrácen na stejné rozmezí. Rok 2009 přinesl další snížení sazeb na 1 % hlavní sazby, 0,25 % depozitní sazby a 1,75 % za výpůjční sazbu. Dále byl omezen koridor stálých facilit na 150 bazických bodů. Tyto hodnoty zůstaly prakticky nemněné až do konce roku 2011. [15,16,17,18,19]

3 OBCHODNÍ BANKY

Banky působí na trhu jako finanční zprostředkovatelé, či depozitní instituce, které hromadí dočasně volné peněžní prostředky a dále je poskytují prostřednictvím půjček různým subjektům. Banky mohou nabízet také řadu dalších finančních služeb, zejména platební styk. [4], str. 56

Banky můžeme charakterizovat ze dvou hledisek:

- Funkční hledisko, podle něhož banky vykonávají svou činnost jako finanční zprostředkovatel, jehož hlavní náplní je zajištění pohybu potřebných finančních prostředků mezi subjekty.
- Právní vymezení banky, které je vymezeno podle zákona o bankách jednotlivých zemí. [8], str. 86

Mezi hlavní bankovní aktivity vykonávané prostřednictvím obchodních bank patří tyto:

- Příjem vkladů a poskytování úvěrů
- Obchodování s finančními nástroji a deriváty
- Obchodování na vlastní účet
- Makléřské činnosti
- Poradenské služby
- Řízení investic
- Pojištění [2], str. 19

3.1 Funkce bank

Banky působící v bankovním sektoru plní řadu funkcí, které dělíme do tří základních skupin:

- Finanční zprostředkování za úplatu – slouží k zajištění efektivní transformace kapitálu z několika hledisek:
 1. Velikosti (seskupení malých vkladů, či dezagregace velkých vkladů)
 2. Překonání informační asymetrie dlužníků a věřitelů
 3. Dle rizika pasiv a aktiv (pojištění drobných vkladů, diverzifikace aktiv)
 4. Doby splatnosti
 5. Likvidity
 6. Teritoriálnosti a různých měn

- Emise bezhotovostních peněz – je realizována všemi bankami v rámci bankovního sektoru, kdežto emise hotovostních je v pravomoci centrálních bank
- Provádění platebního styku – jedná se o účetní platby prostřednictvím účetních převodů bez toho, aby došlo k převodu hotovosti [4], str. 60

3.2 Členění bank

Banky působící v daném bankovním sektoru mají různé odlišnosti spočívající zejména ve struktuře poskytovaných služeb, v různých segmentech zákazníků nebo samotných cílů bank. Kromě České národní banky mezi základní druhy bank patří:

- obchodní banky, které zejména nabízejí depozitní a úvěrové operace,
- spořitelny, se specializací na depozitní, úvěrové a jiné operace,
- investiční banky, jež investují do cenných papírů nebo poskytují dlouhodobé úvěry,
- hypoteční banky, zaměřené na emitaci hypotečních zástavních listů a poskytování hypotečních úvěrů,
- rozvojové banky, se specializací na dlouhodobé úvěry investičního charakteru,
- specializované vládní banky, založené vládou, např. za účelem podpory exportu
- stavební spořitelny, které přijímají vklady od účastníků stavebního spoření s možností poskytnutí úvěru,
- zemědělské banky, provádějící bankovní činnost zejména v oblasti zemědělství,
- městské a komunální banky, zakládány obcemi a městy za účelem poskytnutí služeb pro daný region,
- konsorciální banky, které jsou zakládány skupinami bank s hlavním účelem poskytovat rozsáhlé úvěry,
- zahraniční banky, jež jsou plně ve vlastnictví zahraničních subjektů nebo představují pobočky těchto bank,
- bankovní holdingové společnosti, představující konglomeráty více institucí, z nichž alespoň jedna je banka. [9], str. 17

K porovnání hospodaření bank se používají nejčastěji tyto ukazatele:

Rentabilita průměrných aktiv (ROAA)

Jedním z ukazatelů je rentabilita průměrných aktiv, která poměruje čistý zisk s průměrným stavem aktiv. Tento ukazatel vypovídá o efektivnosti práce s bankovními aktivy. Je proto velmi důležitý pro pracovníky bank.

Rentabilita průměrného vlastního kapitálu (ROAE)

Rentabilita průměrného vlastního kapitálu měří výkonnost kapitálu, který byl do podniku vložen vlastníky. Proto tento ukazatel je důležitý z pohledu akcionářů, kteří usilují o to, aby zisky bank byly co nejvyšší. [6], str. 260

Kapitálová přiměřenost

Ukazatel kapitálové přiměřenosti určuje stabilitu banky. Počítá se jako poměr dané formy vlastního kapitálu vůči bankou podstupovaným rizikům. Doporučovaný kapitálový požadavek je stanoven na hranici 8 %. [3], str. 46

Od roku 2007 zavedl Basilejský výbor nová doporučení ohledně správné kapitálové přiměřenosti, pod názvem Basel II. Jeho hlavním cílem je zvýšení bezpečnosti a stability finančních systémů a využití komplexnějších přístupů k řízení rizik v bankách. Banka by měla držet dostatečné množství kapitálu, aby dokázala čelit neočekávaným rizikům.

Basel II je tvořen třemi pilíři:

- minimální kapitálové požadavky, zahrnující tržní, úvěrové a operační riziko,
- bankovní dohled, vztahující se k hodnocení dostatečnosti kapitálu regulátorem u dané banky,
- tržní disciplína, jejímž úkolem je zajistit zveřejňování a transparentnosti informací ohledně rizikového profilu banky. [3], str. 80

Pro výpočet kapitálové přiměřenosti lze využít standardizovanou metodu nebo přístupy IRB. První standardizovaná metoda vychází z údajů získaných od externích ratingových agentur. Přístupy IRB umožňují bankám určovat rizika z interních hodnocení bank. [1], str. 220

Reakcí na bankovní vývoj Basilejský výbor vypracoval sadu reformních opatření pro posílení regulace, dohledu a řízení rizik v bankovním sektoru, pod názvem Basel III. Hlavním cílem je zlepšit schopnost bankovního sektoru absorbovat šoky, které plynou z hospodářského a finančního napětí, zlepšit transparentnost bank, zlepšení risk managementu, vytvořit mikrobezpečné regulace, které pomohou bankovním institucím zvýšit svou odolnost vůči krizovým obdobím a vybudování makrobezpečného systému řízení rizik.

Basel III počítá s navýšením minimálního kapitálového požadavku do roku 2019 na 10,5 %. [72]

Čistá úroková marže (NIM)

Tímto ukazatelem rozumíme podíl čistého úrokového výnosu na celkových aktivech přinášející úroky. Může nám pomoci získat informace o obchodních strategiích bank, či závislosti na úrokových příjmech. [6], str. 252

4 BANKOVNÍ SYSTÉMY VYBRANÝCH STÁTŮ

4.1 Historie bankovních systémů SFRJ a ČR

4.1.1 Historie bankovního systému bývalé Jugoslávie

Téměř veškerá aktiva a úspory zemí bývalé Jugoslávie byly vedeny a drženy v bankách či v hotovostní formě dinárů nebo cizí měny. Finanční instituce spadaly pod centrální bankovní systém, který se skládal z Národní banky Jugoslávie, centrálních bank šesti členských států a dvou autonomních provincií. Dále zde vystupovaly jiné finanční instituce jako interní banky a Jugoslávské banky pro mezinárodní hospodářskou spolupráci. Komerční část systému byla tvořena nejen ze sto šedesáti šesti základních bank, ale i devíti přidruženými bankami. [50]

Na rozdíl od ostatních zemí bývalého východního bloku, země bývalé Jugoslávie měly zavedený dvojstupňový bankovní systém. Do roku 1960 byl centrální systém zodpovědný za plánování a provádění monetární politiky. [83] V tomto roce došlo k reformám, kde banky získaly autonomii i zahraniční zkušenosti. Podílely se na finančních i komerčních činnostech pro podniky a podnikatele. Bankovní trh Socialistické federativní republiky Jugoslávie byl v té době jedním z nejvyspělejších na území střední a východní Evropy. [88] Problém byl v tom, že působil v nepřizpůsobivém tržním prostředí. Volná činnost bank však moc dlouho nevydržela, když jim bylo odepřeno právo vytvářet zisk, ale pouze jej rozšiřovat. [83] Národní banka Jugoslávie začala stanovovat horní hranici možnosti čerpání úvěru se speciální úrokovou sazbou pro určitou část hospodářství.

Roku 1980 zastihlo Socialistickou federativní republiku Jugoslávie několik krizí způsobených vysokým fiskálním deficitem, směným kurzem, atd. Národní měna dinár oslabila, tudíž zahraniční úvěry získané za podpory vlády v letech 1970 až 1980, bylo těžké splácet. To mělo za následek negativní dopad na portfolio bank i na rostoucí dluh států, jehož splácení u zahraničních věřitelů se podařilo odložit dosažením dohody s Pařížským a Londýnským klubem. Přetrvávající dluhové problémy vyústily k přijetí nového zákona o bankách v roce 1989. Dalším cílem bylo získat zpět hospodářskou stabilitu za pomoci Markovičova programu.

V roce 1990 však veškeré reformy ztroskotaly kvůli počátku rozpadu Socialistické federativní republiky Jugoslávie. [88] Ještě před rozpadem bylo téměř třicet procent aktiv bank ve špatném stavu. Centrální banka Jugoslávie převzala veškeré devizové rezervy, což některým bankám po rozpadu přineslo veliké ujmy na majetku. [83]

4.1.2 Historie bankovního systému České republiky

Počátky českého bankovníctví se datují k počátku 19. století za nadvlády Rakouska-Uherska. Založení první banky vzniklo z iniciativy aristokracie v roce 1824 v Praze pod názvem Česká spořitelna.

Výrazné formování prožil český bankovní systém za první republiky, kdy bylo zapotřebí vybudovat novou měnu. Zásadním krokem pro tento sektor se stal zákon č. 347/1920 Sb. změněný zákonem č. 102/1925 Sb. o zřízení Národní banky československé. Na počátku tohoto období bylo u nás třístajedna obchodních bank. V roce 1938, po průběhu dvou finančních krizí, zůstalo v této zemi kolem sto dvaceti bank, mezi nimiž měla výsadní postavení Živnobanka. [6], str. 38

V období protektorátu v České republice existovala banka pod názvem Národní banka pro Čechy a Moravu, v jejímž čele stál říšský zmocněnec. Toto období mezi léty 1939 – 1945 lze charakterizovat pouze negativními vlastnostmi. Došlo k zruinování zlatých prvorepublikových zásob a výraznému znehodnocení české měny.

Po druhé světové válce byla v roce 1948 založena Investiční banka, dále v roce 1950 došlo k nahrazení Národní banky československé novou Státní bankou československou, což vedlo k vytvoření jednostupňového bankovního systému. V této době započaly počátky procesu centralizace, který přežila pouze Živnostenská banka. Současně bylo také zrušeno lidové peněžnictví a zřízena Státní spořitelna. Období mezi léty 1950 až 1989 lze považovat za období monobanky.

Dne 1. ledna 1990 začal v České republice fungovat dvojstupňový bankovní systém s počátečním počtem pěti fungujících bank. Počet bank se rychle začal zvyšovat až do roku 1995, kdy v důsledku problémů bank došlo k odebrání licencí. Samotný vznik České národní banky se datuje dnem 1. ledna 1993, kdy došlo ke vzniku České a Slovenské republiky. Tento den je také spojen s novou měnou českou korunou.

Samotná privatizace českých bank začala 1. března 1992 převodem Živnostenské banky na akciovou společnost s velkou zahraniční účastí, zejména německé Berliner Handelsund Frankfurter Bank. [9], str. 445. Další zprivatizovanou bankou byla roka 1999 tehdy čtvrtá největší banka Československá obchodní banka, jejíž 66 % podíl koupila belgická KBC Bank za 40,47 mld. Kč. V lednu 2000 byla ohlášena jako vítěz prodeje 52,1% podílu České spořitelny za 19 mld. Kč rakouská Erste Bank. Květen 2000 přinesl další privatizaci, ve které se jednalo o Investiční a poštovní banku. Její prodej byl na rozdíl od ostatních bank uskutečněn během několika dnů. ČSOB koupilo IPB za 2 mld. Kč. Poslední velká banka byla

prodána zahraničnímu vlastníkovi v roce 2001. Její 60% podíl koupila za 40,6 mld. Kč francouzská Sociétés Générale. [11], str. 316

Jak vysoké náklady, které zaplatila Česká republika za konsolidaci českých bank, se nikdy přesně nezjistí. Podle jednoho z bývalých členů ČNB Pavla Racochoy se pohybují čisté náklady kolem 300 miliard korun. Mezinárodní měnový fond udělal odhad ve výši 20 % HDP, který je 400 miliard korun

Tabulka 2: Náklady na konsolidaci bank (v mld. Kč)

Banka	Výše státní pomoci
Česká spořitelna	53
Komerční banka	58
IPB	119,5 – 279,5
Agrobanka	42
Foresbanka	9
Pragobanka	5,1
První městská banka	167,3
Moravia banka	0,9
Ekoagrobanka	11
COOP banka	3,87
Zemská banka	0,550
Universal banka	1,4
Union banka	8,22
Bankovní dům SKALA	4,1
Banka Haná	5,6

Zdroj: vlastní zpracování podle [5], str. 20

4.2 Bankovní systém Slovinska

Republika Slovinsko má nastolený dvojstupňový bankovní systém. Na bankovním trhu působí zejména obchodní banky, spořitelny a další instituce společně s Centrální bankou Slovinska. Od 1. ledna 2007, po přijetí Eura za jejich národní měnu místo Slovinského tolaru, zde působí i Evropská centrální banka.

4.2.1 Historický vývoj a současná situace bankovního systému ve Slovinsku

4.2.1.1 Historický vývoj bankovního systému Slovinska

Ve Slovinsku začala obnova bankovního systému za pomoci Bank Rehabilitation Agency, která byla založena roku 1991. Tento bankovní systém nepostihla v devadesátých letech žádná finanční krize jako ostatní státy bývalé Socialistické federativní republiky Jugoslávie. První restrukturalizační proces začal roku 1993 a to při obnově dvou největších bank Slovinska Nova Ljubljanka Banka a Nova Kreditna Banka Maribor. O rok později byla do tohoto programu zapojena ještě třetí banka Komercialna Banka Nova Gorica. [10], str. 61. Tyto tři subjekty pokrývaly polovinu bankovního sektoru. Úspěšného dosažení přestavby těchto bank bylo dosaženo roku 1997. Za pozitivní výsledky lze považovat snížení nesplácených úvěrů, zvýšení ziskovosti, významné zlepšení v institucionálním a organizačním vedení.

V roce 2001 byl slovinskou vládou schválen privatizační program, který se týkal dvou bank, Nova Ljubljanka Banka a Nova Kreditna Banka Maribor. Tento program zahrnoval prodej 48 % akcií první jmenované banky. U druhé prodej činil 65 % akcií. [88] Velmi podstatnou úlohu ve vývoji tohoto bankovního systému v neposlední řadě sehrál vstup Slovinska roku 2004 do Evropské unie.

4.2.1.2 Současná situace bankovního systému Slovinska

Bezpochyby nejvyspělejší bankovní systém ze zemí bývalé SFRJ má republika Slovinsko. Tento sektor je také jediným, který spadá pod řízení směrnic Evropské unie. Slovinský bankovní sektor je velmi otevřený vůči všem bankovním institucím ostatních zemí Evropské unie, kvůli direktivě 2006/48/ES o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu. Tato směrnice je velmi spjata s pravidly Basilejského výboru pro bankovní dohled. Působí zde obchodní banky, spořitelny i spořitelní a úvěrové instituce (např. Abanka Vipava dd, Nova Kreditna Banka Maribor dd, Delavska hranilnica dd Ljubljana, apod.). Z hlediska struktury vlastnictví je bankovní systém tvořen téměř z poloviny většinovými domácími vlastníky,

z další poloviny s velkým podílem zahraničních investorů. Tři banky spadají ze sta procent pod držení majetku domácích majitelů. Banky představují 99 % z celkových aktiv tohoto bankovního sektoru, zbylá část připadá ostatním institucím. Existuje zde devatenáct bank, tři pobočky zahraničních bank a tři spořitelny. Finanční sektor této země dále také tvoří pojišťovny, penzijní fondy a leasingové společnosti. [19,49]

4.2.1.3 Stabilita bankovního systému Slovinska

Stabilita bankovního systému Slovinské republiky utrpěla největší ztráty ze všech zemí Evropské unie. Bankovní trh má problém s velkým množstvím nesplácených úvěrů, které byly poskytovány v období konjunktury. Aby se Slovinsko nepřidalo k zemím s velmi špatnou finanční stabilitou, muselo přijmout náročná opatření, která by splňovala kapitálovou přiměřenost stanovenou EU. [108] Slovinský bankovní systém má důvěru spotřebitelů v oblasti vkladů domácností, které rostou. Mimo úvěrové riziko tento sektor bojuje s úrokovým rizikem. V oblasti likvidity je tento systém stabilní. S nestabilitou se spíše potýkají tuzemské banky, kdežto zahraniční banky jsou téměř stabilizovány. [96]

4.2.2 Slovinská národní banka

První zmínky o centrálním bankovníctví Slovinska sahají k počátkům 20. století, jako Národní banka království Srbů, Chorvatů a Slovinců. Změnou ústavy v 1931 se z této instituce stává Národní banka Jugoslávie. Po rozpadu Socialistické federativní republiky Jugoslávie skončila i aktivita Národní banky Jugoslávie, kterou nahradila Slovinská národní banka, která je ústřední bankou Slovinské republiky. Byla založena dne 25. června 1991 přijetím zákona o Slovinské bance. Je to právnický subjekt, který je autonomní ve správě svých aktiv. Jde o nezávislou organizaci, která se nerozhoduje dle názorů jiných subjektů.

Důležitým milníkem Slovinské národní banky bylo zavedení nové měnové jednotky eura k 1. lednu 2007, kdy tato národní banka při plnění svých úkolů dodržuje ustanovení Evropského společenství národních bank a stanov Evropské centrální banky. [44]

4.2.2.1 Organizační struktura SNB

Organizační struktura Slovinska dosáhla 1. ledna 2007 po vstupu do eurozóny změny. Mimo dosahování hlavních cílů této republiky se také zavázalo vykonávat činnosti vedoucí ke splnění cílů měnové politiky a dosažení strategických cílů eurozóny pomocí specifických pravidel stanovených v tomto společenství.

Hlavní řídicí orgán Slovinské národní banky tvoří pět členů, skládající se z guvernéra a čtyř místopředsedů. Členové představenstva jsou jmenováni národním shromážděním na dobu šesti let dle návrhu prezidenta s možností opakovaného zvolení. Guvernér je zároveň členem rady guvernérů Evropské unie, kterým se automaticky stává příchodem dané země mezi státy, které se rozhodly přijmout za svou národní měnovou jednotku euro. Hlavním cílem rady je vykonávat měnovou ekonomiku, zejména udržovat cenovou stabilitu na území svého státu tak i podporovat neinflační růst v Eurosystemu. Dále by rada měla podporovat hospodářskou politiku, stabilitu bankovního systému, a podobné aktivity. [44]

4.2.2.2 Právní rámec SNB

Slovinská národní banka je definována zákonem o Slovinské národní bance, č. 1/91-I, dle kterého má tato instituce dbát o stabilitu a likviditu domácí měny, udává jí informační povinnost a regulační povinnost na finančním trhu. Tento zákon také definuje nezávislost této banky. Tento zákon byl upraven zákony o Slovinské národní bance č. 58/02 z roku 2002 a zákonem č. 72/06 z roku 2006. Tyto zákony definují integraci národní banky do Evropského systému centrálních bank, implementaci síly a moci Evropské centrální banky s vymezením monetární politiky eurozóny. Zákony také upravují to, že Slovinská národní banka jako člen ESCB je subjektem podléhajícím Dohodě o Evropské Unii, ustanovením a směrnicím vydaných ESCB. Tyto zákony rovněž definují implementaci eura jako národní měny. [90,100,101]

Po přijetí Slovinska jako právoplatného člena Eurosystemu plní i tyto úkoly:

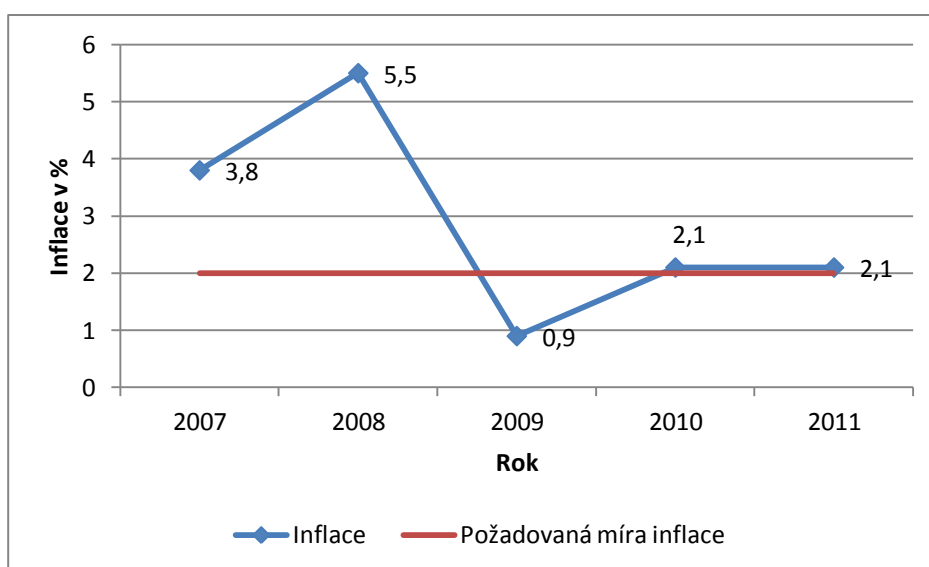
- Provádí společnou měnovou politiku
- Podporuje plynulý chod platebních systémů
- Spravuje devizové rezervy členských států [44]

4.2.2.3 Měnová politika SNB

Přijetím jednotné evropské měny vstoupilo Slovinsko do Ekonomické a monetární unie a s tím začalo sdílet monetární svrchovanost. Národní centrální banka sdílí a rozhoduje o vykonané monetární politice s ECB, přičemž musí dbát na směrnice a pravidla Eurosystemu. Hlavním cílem měnové politiky je udržovat cenovou stabilitu. Bližší popis monetární politiky SNB je popsán viz kapitola 2.5.3.

4.2.2.3.1 Inflační cíle

Slovinská republika jako člen eurozóny vykonává společnou monetární politiku. S tím souvisí i stejný inflační cíl, který je stanoven u 2 % ve střednědobém plánu. Graf 2 ukazuje, že plnění tohoto cíle bylo nejvíce dosaženo v letech 2010 a 2011. Nejvyšší inflace byla zaznamenána v roce 2008 v hodnotě 5,5 %. Tato vysoká hodnota byla zapříčiněna především vysokou ekonomickou aktivitou v minulém období, růstem mzdových nákladů a cenami komodit. Mezi hlavní příčiny velkého poklesu inflace na 0,9 % jsou vysvětleny velkým kolísáním cen ropy, což působilo na celou eurozónu.

Obrázek 4: Vývoj inflace ve Slovinsku v letech 2007 – 2011.

Zdroj: vlastní zpracování

Ve srovnání hodnot inflace ve Slovinsku po rozpadu SFRJ je zřejmé, že došlo k velkému poklesu tohoto ukazatele, který se pohyboval v hodnotách pádivé inflace.

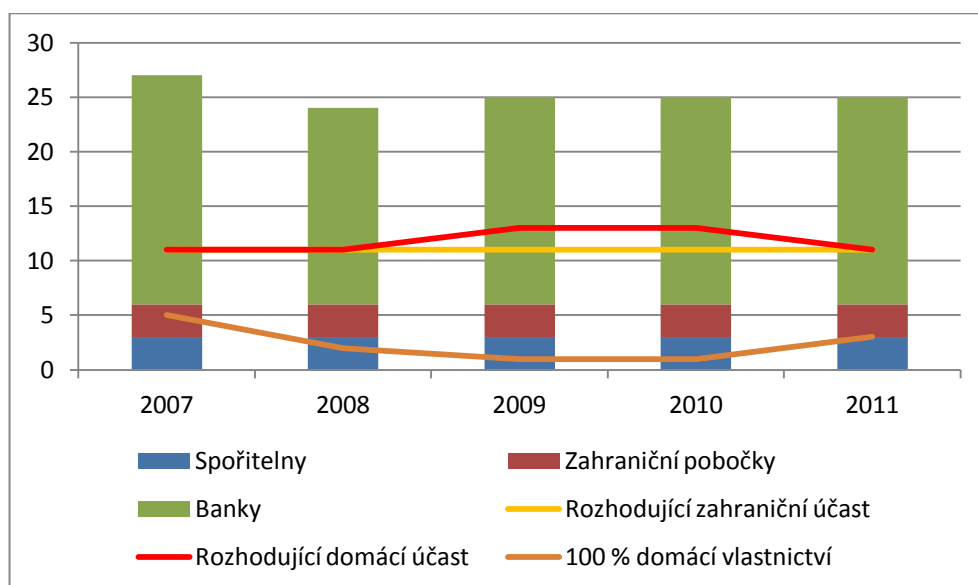
Tabulka 3: Míra inflace Slovinské republiky v letech 1991 - 1995

Rok	1991	1992	1993	1994	1995
Inflace v %	109,33	237,96	33,95	21	21

Zdroj: vlastní zpracování podle [65]

4.2.3 Obchodní banky ve Slovinsku

Počet bankovních institucí ve Slovinské republice zůstává za posledních pět let prakticky nezměněn. Největší počet tvoří komerční banky s tuzemským sídlem. Co se týče vlastnické struktury, tak lze říci, že je zde vyrovnaný počet zahraničních a domácích vlastníků. Výkyvy v rozhodující domácí účasti v letech 2009 a 2010 byly kompenzovány snížením počtu absolutních vlastníků.

Obrázek 5: Počet bank a vlastnická struktura ve Slovinsku

Zdroj: vlastní zpracování podle [15,16,17,18,19]

Počet zaměstnanců v bankovním sektoru měl první tři sledované roky rostoucí trend. Do roku 2011 se opět snížil počet zaměstnanců na 11 928 osob.

Tabulka 4: Počet zaměstnanců v bankovním sektoru Slovinska

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet zaměstnanců	11 832	11 967	12 236	12 103	11 928

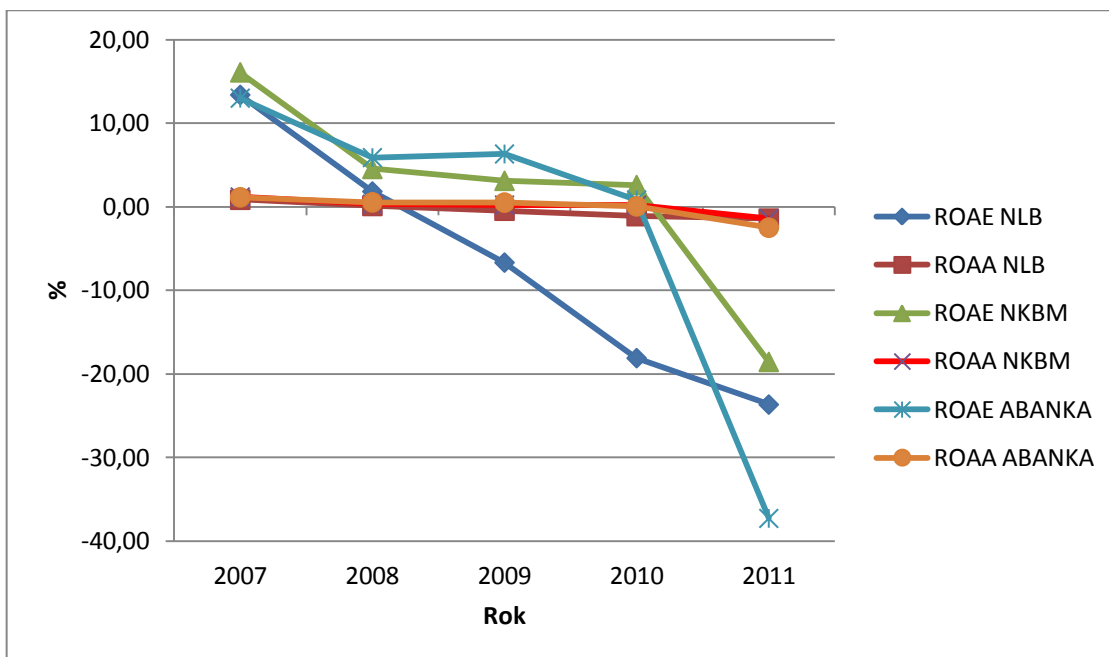
Zdroj: vlastní zpracování podle [97]

4.2.3.1 Porovnání bank dle vybraných finančních ukazatelů

Další porovnání obchodních bank je provedeno na základě čtyř ukazatelů, a to rentability průměrných aktiv, rentability průměrného kapitálu, čisté úrokové marže a adekvátnosti kapitálu. Toto porovnání zahrnuje tři největší banky působící na daném bankovním trhu. Mezi porovnávané banky patří Nova Ljubljanska Banka d.d., Nova Kreditna Banka Maribor d.d. a Abanka Vipava d.d.

Rentabilita průměrného kapitálu (ROAE) a rentabilita průměrných aktiv (ROAA)

Banky při srovnání ukazatele ROAA ukazují stejný klesající trend, kdy se v roce 2011 všechny dostávají do záporných hodnot. Co se týče ukazatele ROAE, tak opět všechny banky vykazují během pěti let pokles v těchto hodnotách. Banka NBL se do záporných hodnot dostává již v roce 2009. Zbylé dvě banky vykazují ztrátové hodnoty až v posledním sledovaném roce, kdy nejhorší výsledek má Abanka Vipava d.d. Všechny banky si stanovily ve střednědobých cílech zvýšení hodnot ROAE na kladná čísla.

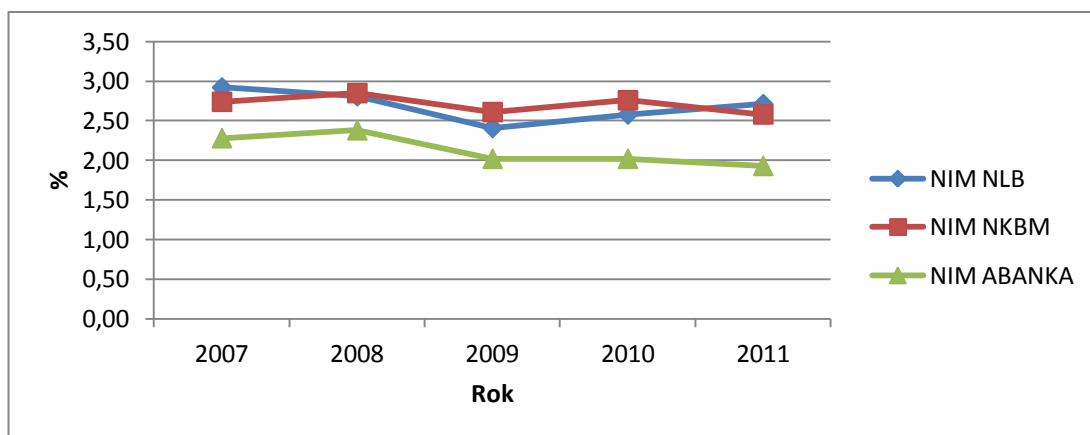

Obrázek 6: Vývoj ROAE a ROAA ve vybraných bankách Slovinska

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Čistá úroková marže (NIM)

Podle grafu 5. lze vidět, že všechny banky vykazovaly mírné kolísání hodnot. Nejstabilněji zhodnocovala svá úročená aktiva NKBM, která si drží hodnoty po celé sledované období mezi 2,5 – 3 %. Nejhůře si vede Abanka Vipava d.d., která v roce 2011 zaostává v tomto ukazateli o téměř procento než první dvě banky.

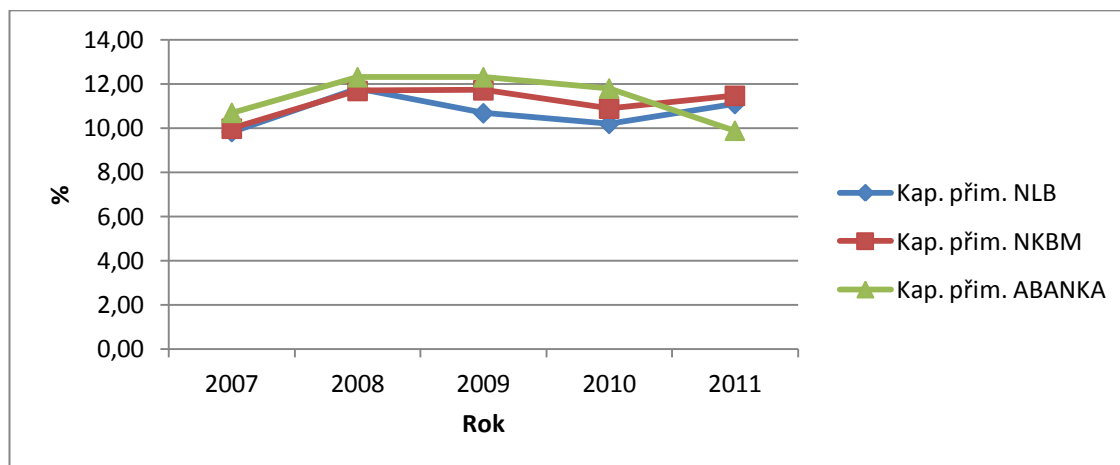

Obrázek 7: Vývoj NIM ve vybraných bankách Slovinska

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Kapitálová přiměřenost

Banky NLB a NKBM mají podobný trend vývoje kapitálové přiměřenosti, když nejnižší hodnoty dosáhly v roce 2010, kdežto ABANKA postupně od roku 2009 vykazuje klesající trend tohoto ukazatele a v roce 2011 se dostává těsně pod hranici 10 %. Všechny tři banky po celé sledované období operují nad doporučenou hodnotou 8 %.

Obrázek 8: Vývoj kapitálové adekvátnosti vybraných bank Slovinska

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

4.3 Bankovní systém Chorvatska

Dvoustupňový bankovní systém Chorvatské republiky tvoří třicet jedna bank, jedna spořitelna, čtyři pobočky zahraničních bank a pět stavebních spořitelen. Bankovní instituce jsou především vlastněny zahraničními subjekty, například ze zemí jako jsou Rakousko, Francie, Maďarsko, Švýcarsko, Turecko, apod. Chorvatsko má za svou národní měnu chorvatskou kunu.

4.3.1 Historický vývoj a současná situace bankovního systému v Chorvatsku

4.3.1.1 Historický vývoj bankovního systému Chorvatska

Bankovní vývoj v Chorvatsku můžeme rozdělit do dvou etap. První etapa se týká privatizace největších bank. Druhá je zaměřena na velkou bankovní krizi z roku 1998.

V průběhu 90. let 20. Století se Chorvatsko potýkalo s několika problémy. Jedním z nich byly úspory domácností vedené v zahraničních měnách, které byly převedeny do Národní banky Jugoslávie. Po rozpadu SFRJ převzala veškeré bankovní nároky chorvatská vláda, která ale neměla dostatečné devizové rezervy. Roku 1991 byly z tohoto důvodu vydány vládou dluhopisy indexované německou markou na podporu finanční stability bank a zároveň došlo

ke zmražení zahraničních účtů domácností po dobu tří let z důvodu likvidního tlaku na banky. Tyto účty byly postupně uvolněny. Do roku 2004 byly téměř všechny pohledávky splaceny. Také roku 1991 byly emitovány další dluhopisy, splatné dvacet let, které měly pomoci dostání závazků velkých státních firem vůči bankám. Tato opatření, ale nezměnila stávající bankovní operace, špatné vedení, nepřesné sledování úvěrových rizik, apod. To vedlo k privatizaci čtyř bank, Splitska Banka, Rijecka Banka, Privredna Banka a Slavonska Banka.

Bankovní krize v období 1998 – 1999 byla vyvolána nízkými úvěrovými sazbami a špatným řízením úvěrových procesů. V tomto období došlo ke krachu několika bank. To vedlo chorvatskou vládu k rozhodnutí o privatizaci zbylých státem vlastněných bank. [89]

4.3.1.2 Současná situace bankovního systému Chorvatska

K druhé nejvyspělejší ekonomice ze zemí bývalé Jugoslávie patří ekonomika Chorvatska, stejně tak jako její finanční sektor. Tento sektor převážně tvoří banky, nižší podíl na trhu mají pojišťovny, penzijní fondy, leasingové společnosti i bytové záložny. Chorvatský bankovní systém se velmi rychle přibližuje bankovním systémům západní Evropy, hlavně z toho důvodu, že republika Chorvatsko usiluje o vstup do Evropské unie. Tento systém tvoří nejen domácí banky, ale i banky ze zemí Evropské unie, či zemí třetího světa. Najdeme zde obchodní banky, spořitelny i stavební spořitelny (například Erste&Steirmärkische bank d.d., Raiffeisen Stambena Štedionica d.d.). Banky včetně spořitelien vlastní 98,1 % z celkových aktiv na bankovním trhu. Samotných 82,6 % aktiv spadá pod šest největších bank. Většina finančních institucí v tomto bankovním systému je převážně vlastněna zahraničními akcionáři, především rakouskými, jenž mají 61,4% podíl. [33]

4.3.1.3 Stabilita bankovního systému Chorvatska

Chorvatský bankovní systém byl ke konci 90. let minulého století velmi nestabilní, díky probíhající bankovní krizi. Tato krize vedla k existenčnímu konci několika bank.

V současné době by stabilita bankovního sektoru neměla mít problémy s plněním kapitálových požadavků spojených s Basel III. Výsledky zátěžových testů ukazují solventnost tohoto sektoru i za extrémních podmínek. Pro stabilitu tohoto systému hovoří zlepšení v oblasti nesplácených úvěru a nákladů spojených s nimi. Kladným ukazatelem je také nárůst čistého zisku v tomto sektoru. [62]

4.3.2 Chorvatská národní banka

Chorvatská republika má historické zmínky o centrální bance pouze vztahující se k Národní bance království Srbů, Chorvatů a Slovinců, která se následně stala Národní bankou Jugoslávie. Samotnou svou centrální banku získali až 21. prosince 1990 přijetím článku 53 Ústavy Chorvatské republiky, který definuje Národní banku Chorvatska a operace této banky. Samotný zákon o Národní bance Chorvatska byl stanoven 4. listopadu 1992, který nahradil stávající nařízení pro fungování centrální banky. Současné jméno Chorvatská národní banka bylo do ústavy doplněno ústavním zákonem o Revizích a doplněních dne 15. prosince 1997.

Poslední úpravy zákona o Chorvatské národní bance (úřední věstník 75) z roku 2008 vypovídá o snahách připojení Chorvatska do Evropské unie, spojené se vstupem do ESCB či přijetí nové měny eura. [12]

4.3.2.1 Právní rámec CHNB

Podle článku 53 Ústavy Chorvatské republiky z roku 1990 Chorvatská národní banka v rámci svých práv a povinností za stabilitu měny a likviditu, musí být ve své činnosti nezávislá s odpovědností parlamentu.

V konsolidovaném znění Ústavy Chorvatské republiky (Úřední věstník 41/2001) je citován článek o postavení, právech a povinnostech, nezávislosti a zodpovědnosti této instituce. Zákon z roku 2001 také stanovil postavení, operace, vlastnické postavení, pravomoci a organizaci Chorvatské národní banky. Tento akt podporuje institucionální, finanční a osobní nezávislost, nabízí právní rámec pro hospodaření, které by mělo být v souladu s hospodařením Evropské unie. Primárním cílem národní banky by mělo být udržení cenové stability.

Zákon O změně a doplnění zákona o Chorvatské národní bance z roku 2006 posiluje nezávislost CHNB. Dále stanovuje právní podmínky, aby se národní banka mohla po vstupu do EU stát součástí ESCB a začít plnit úkoly v souladu se stanovami ESCB a ECB. Nový zákon O Chorvatské národní bance (Úřední věstník 75/2008) z roku 2008 dále upravuje zákon z roku 2006 a přidává stanovení podmínek pro zavedení Eura jako oficiální měny. [12]

4.3.2.2 Organizační struktura CHNB

Nejvyšším orgánem Chorvatské národní banky je rada Chorvatské národní banky. Tato rada směřuje své činnosti k dosažení stanovených cílů. Mezi aktivity můžeme zařadit například tyto činnosti:

- Výkon měnové politiky a s tím spojená péče o cenovou stabilitu
- Definice měnové a kurzové politiky
- Definice podmínek pro poskytování úvěru a úvěrových institucí
- Stanovení náležitostí spojených s požadovanými rezervami
- Činnosti spojené s úvěrovými institucemi
- A další činnosti spojené se stanoveným koncepčním plánem

Bankovní rada je složena z guvernéra, náměstka guvernéra, čtyř viceguvernéřů a osmi externích členů. Guvernér Chorvatské národní banky je jmenován parlamentem na šestileté období, stejně tak jako ostatní členové. Náměstek s viceguvernéři jsou jmenováni na základě návrhu guvernéra parlamentem Chorvatské republiky. Externí členové rady jsou také navrženi a schváleni parlamentem. Členy bankovní rady se mohou stát pouze občané Chorvatska. [12]

4.3.2.3 Měnová politika CHNB

Chorvatská národní banka má za jeden z úkolů formovat a realizovat měnovou a kurzovou politiku. Pro dosažení předem stanovených cílů může CHNB přijmout nástroje a opatření potřebné k regulaci úvěrové aktivity a likvidity bank.

4.3.2.3.1 Měnově politické nástroje

Operace na volném trhu

- Pravidelné operace sloužící k zajištění dostatečné likvidity. Jsou prováděny jednou týdně, zpravidla s týdenní splatností. Chorvatská národní banka tyto operace provádí na základě standardních nabídkových aukcí. Považují se za revizní operace monetární politiky.
- Operace jemného ladění se používají ke snížení či zvýšení likvidity v bankovním sektoru. Na trh jsou implementovány pomocí přímého nákupu nebo prodeje cenných papírů. Jejich četnost a splatnost není přímo stanovena. Poskytují se nestandardní nabídkovou aukcí.

- Strukturální operace ve formě přímého nákupu či prodeje cenných papírů, nebo ve formě repo či revizních repo operací, slouží také k regulaci likvidity. Provádí se pomocí dražeb. [30]

Chorvatská národní banka v současnosti nevyužívá operace na volném trhu vzhledem k dostatečnému množství likvidity v bankovním sektoru.

Stálé facility

- Depozitní facility považuje CHNB za nástroje, které slouží k uložení nadbytečných finančních prostředků úvěrových institucí přes noc (over night).
- Lombardní půjčka umožňuje bankám, spořitelnám a pobočkám zahraničních bank získat potřebné likvidní prostředky přes noc. Aby daná instituce mohla získat tuto půjčku, musí podat žádost na konci dne. Mohou být poskytnuty až do výše 50 % nominální hodnoty pokladničních poukázek Ministerstva financí s původní splatností do jednoho roku.
- Intraday úvěr je bezúročná půjčka, která je zúčtována na účet banky během dne a splatná na konci toho samého dne kdy byla poskytnuta.

Povinné minimální rezervy

Povinné minimální rezervy jsou nastaveny na 13,5 % ze základu sestaveného z peněžních komponent domácí měny a zahraniční měny (vklady, úvěry, emitované cenné papíry a ostatní finanční závazky). Kalkulace je prováděna ke konci měsíce. Udržovací období je stanoveno na jeden měsíc s intervalem 24hodinové kalkulační báze. Rezervy vypočítané z cizích měn jsou drženy ze 75 % v kunách. Chorvatská národní banka drží část rezervních požadavků na zvláštních účtech a zbývající podíl lze držet na účtech likvidních pohledávek. CHNB neúročí držené povinné rezervy.

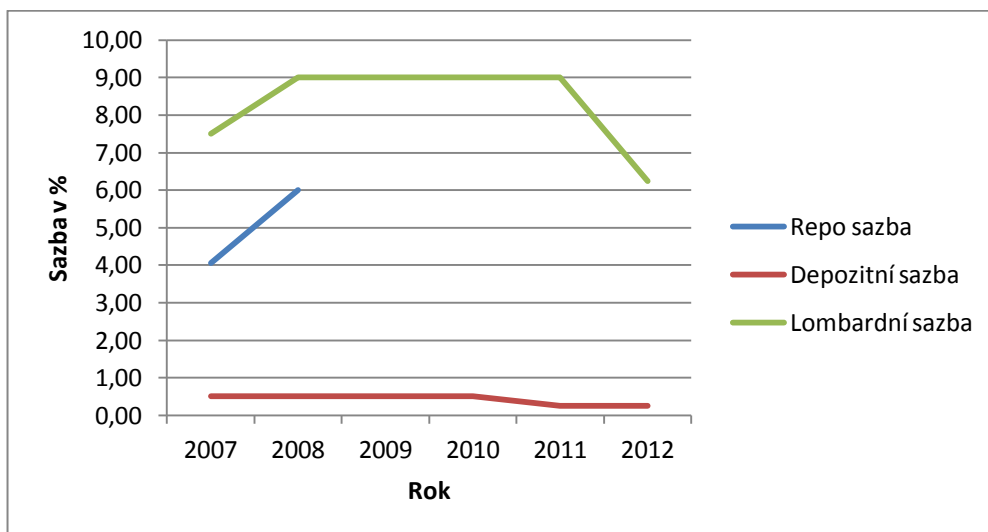
Minimální výše pohledávek vedených v cizích měnách

Jsou nástrojem pro udržení likvidity bank v zahraniční měně. Minimální požadovaná částka pohledávek v zahraniční měně je stanovena na 17 % závazků vedených v zahraniční měně. Tento předpis platí pro pohledávky s kratší dobou splatnosti než tři měsíce a musí být udržovány na denní bázi. [98]

Tabulka 5: Nástroje a základní sazby CHNB

Nástroje	Úrokové sazby	Úroková sazba
1 týdení repooperace	Repo sazba	
Depozitní facilitata	Depozitní sazba	0.25%
Lombardní půjčka	Lombardní sazba	6.25%
Povinné minimální rezervy		13,50%

Zdroj: Vlastní zpracování podle [81]

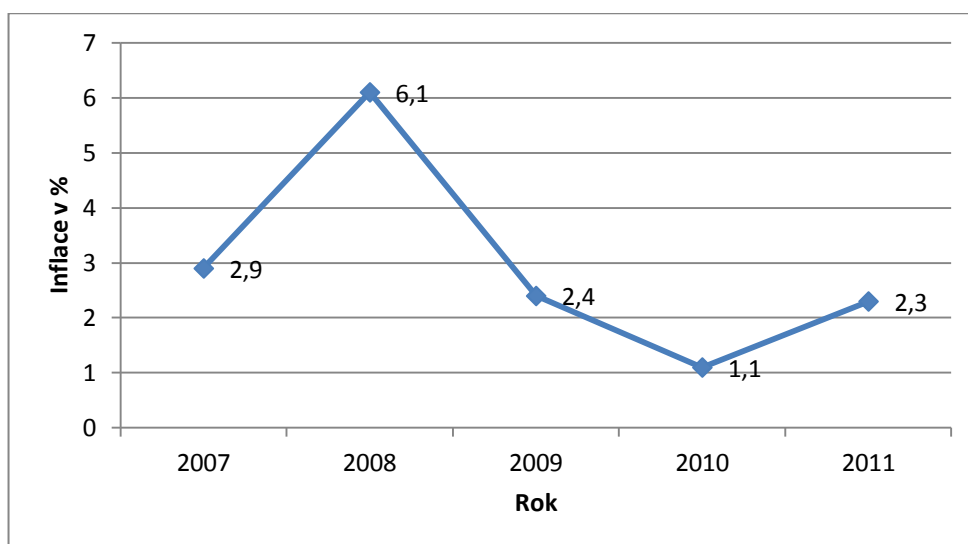
Obrázek 9: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů CHNB

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2008 došlo k navýšení repo sazby ze 4 na 6 % z důvodu omezení týdenních repo operací. Centrální banka tímto krokem reagovala na snížení obratu těchto operací. Od roku 2009 CHNB neuvádí repo sazby, vzhledem k dobré likviditě v bankovním sektoru přestává využívat operací na volném trhu. Vzhledem k tomuto stanovisku CHNB využívá minimální lombardních úvěrů, jejichž sazba se převážně drží kolem 9 %. Mírný pokles zaznamenala depozitní sazba mírně z 0,5 na 0,25 % vzhledem k poptávce bank k uložení přebytečné likvidity. [30,31,32,33]

4.3.2.3.2 Vývoj inflace

Chorvatská národní banka má za hlavní cíl udržovat cenovou stabilitu. Přímo se tedy neangažuje do cílování inflace. Inflace měřená pomocí indexu spotřebitelských cen dosáhla v roce 2008 nejvyšší hodnoty 6,1 % zejména z důvodu vysokých cen energií a potravin. Naopak v dalším roce dochází k výraznému poklesu inflace z důvodu poklesu energií, potravin a mzdových nákladů. Svůj podíl na tomto poklesu měla i větší stabilita kurzu domácí měny vůči euru. V roce 2011 dochází k mírnému zvýšení na 2,3 % z důvodu importních inflačních tlaků, které byly kompenzovány zvyšující se nezaměstnaností.

Obrázek 10: Vývoj inflace v Chorvatsku v období let 2007 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování

Při porovnání inflačních hodnot z období počátku Chorvatské republiky lze vidět, že míra inflace byla velmi vysoká, místy dosahovala i hodnot hyperinflace.

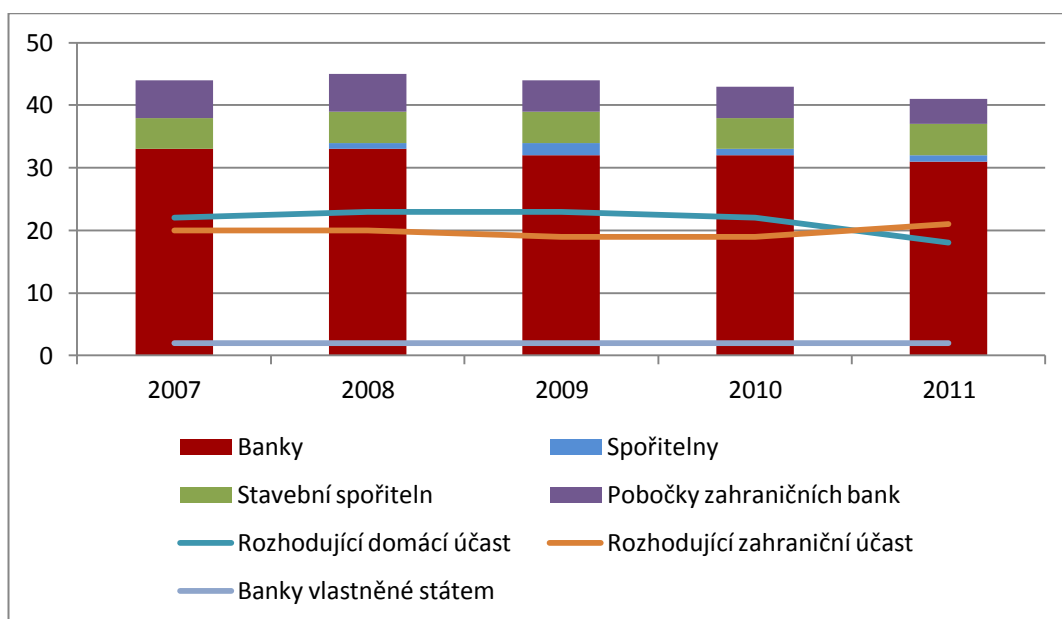
Tabulka 6: Míra inflace Chorvatské republiky v letech 1991 - 1995

Rok	1991	1992	1993	1994	1995
Inflace v %	99,3	594,85	1466,79	111,76	23,54

Zdroj: vlastní zpracování podle [67]

4.3.3 Obchodní banky v Chorvatsku

Počet bank se v průběhu pěti sledovaných let nedostal pod hranici 40 bank. Nejvíce bankovních institucí měla Chorvatská republika v roce 2008, kdy jejich počet byl 35. Od roku 2008 se také krom zahraničních poboček, obchodních bank a stavebních spořitelů začínají objevovat i spořitelny. Nyní je na tomto trhu 41 bankovních institucí. Podle grafu 9 lze tvrdit, že počet bank vlastněných zahraničními subjekty byl vyšší než banky v domácím vlastnictví až v roce 2001.

Obrázek 11: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v Chorvatsku

Zdroj: vlastní zpracování podle [29,30,31,32,33]

Počet zaměstnanců zaznamenal větší zvýšení pouze v roce 2008. V posledních třech sledovaných letech se drží pod hranicí 22 000 zaměstnanců.

Tabulka 7: Vývoj počtu zaměstnanců v bankovním sektoru Chorvatska

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet zaměstnanců	20 613	22 560	21 730	21 770	21 865

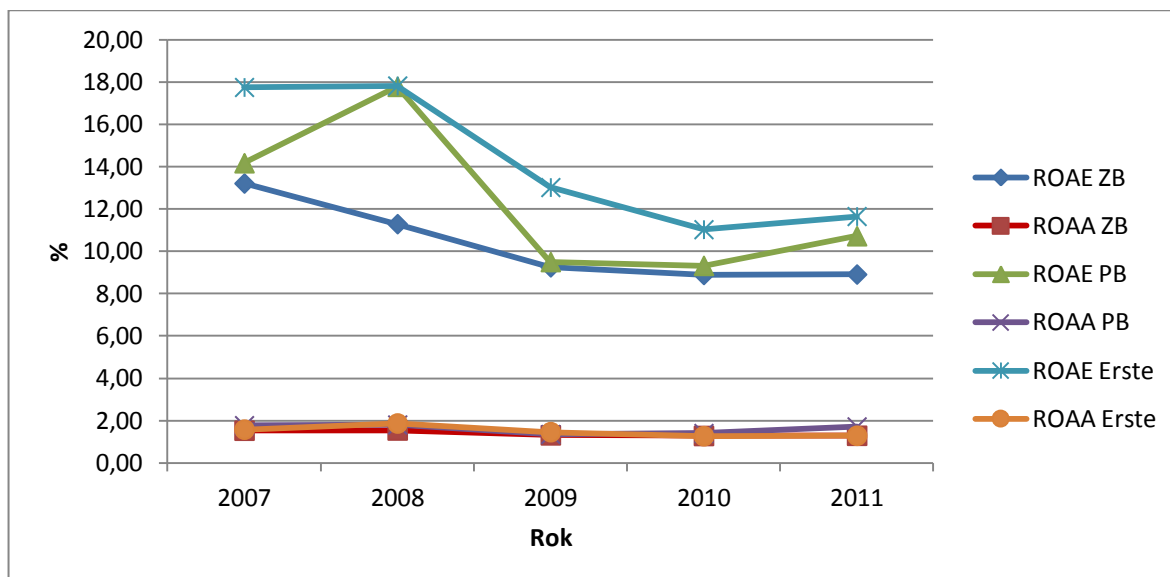
Zdroj: vlastní zpracování podle [29,30,31,32,33]

4.3.3.1 Porovnání bank dle vybraných finančních ukazatelů

Pro porovnání obchodních bank chorvatského bankovního sektoru byly vybrány tyto tři největší banky: Zagrebačka banka, Privredna Banka a Erste&Steiermärkische Bank.

Ukazatelé rentability průměrných aktiv (ROAA) a průměrného kapitálu (ROAE)

Banky v tomto státě mají prakticky konstantní vývoj ukazatele ROAE. Svá aktiva k dosažení zisku dokázala nejlépe využít Erste&Steiermärkische Bank, která vykazuje po celé období nejvyšší hodnoty. Banka s největším zastoupením na trhu vykazuje klesající ukazatel ROAA po celé období. Zbylé banky mají klesající trendy u tohoto ukazatele až po roce 2008, kdy vypukla hospodářská krize. Banky v tento rok měly hodnoty rentability průměrných aktiv kolem 0,2 % pod 18 %. V roce 2011 již vykazují lehký nárůst hodnot ROAA.

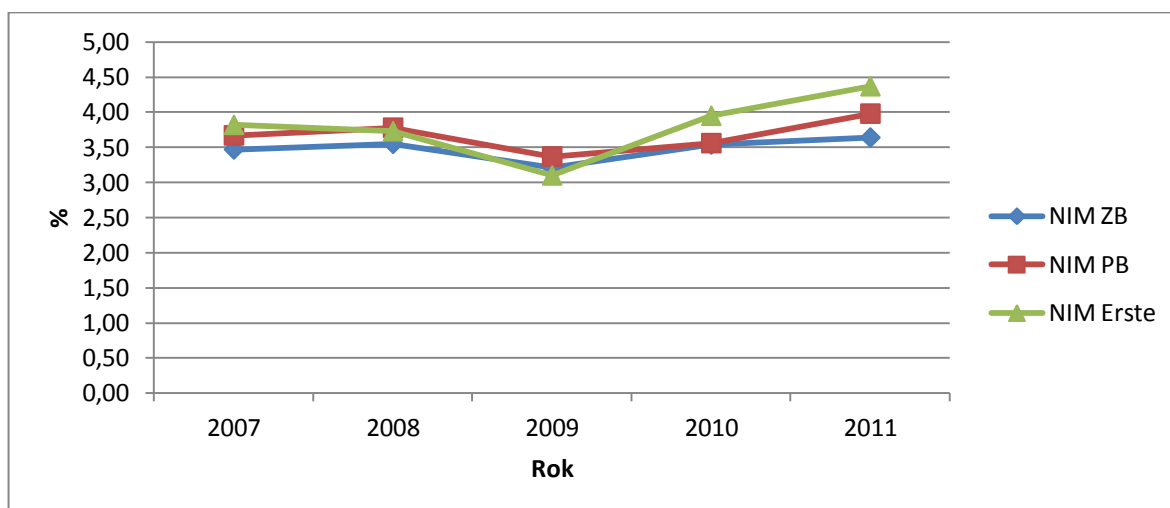

Obrázek 12: Vývoj ukazatelů ROAA a ROEE vybraných bank v Chorvatsku

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Čistá úroková marže

Čistá úroková marže měla u všech bank stejný trend, kdy se pohybovala v intervalu mezi 3 – 4 %. Nad hranici 4 procent se v roce 2011 dostala pouze Erste&Steiermärkische Bank s hodnotou 4,37 %. Ta také dosáhla nejnižší schopnosti zhodnotit svá úročená aktiva v roce 2009. Tento rok byl nejhorším pro všechny sledované banky.

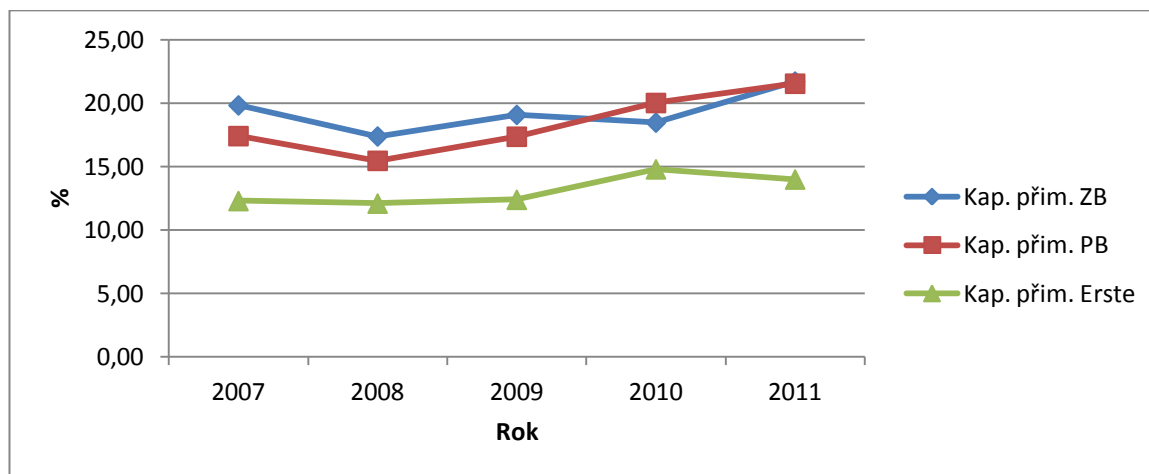

Obrázek 13: Vývoj NIM vybraných bank v Chorvatsku

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Ukazatel kapitálové přiměřenosti

I v této zemi všechny sledované banky působí nad doporučenou hranicí 8 %. Nejnižší výsledky vykazuje Erste&Steiermärkische Bank, která se pohybovala mezi 12 – 15 %. Zbylé dvě banky měly své nejnižší hodnoty v roce 2008 nad hranicí 15 % a v roce 2011 se dostaly až k hodnotě kolem 21,5 %.

Obrázek 14: Vývoj adekvátnosti kapitálu bank v Chorvatsku

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

4.4 Bankovní systém Makedonie

Další zemí využívající dvojstupňový bankovní systém je Makedonie, kde současně působí Národní banka republiky Makedonie a zejména komerční banky s majoritním podílem trhu. Minoritní podíl mají investiční banky i spořitelny. Od 26. května 1992 používá Makedonie jako národní měnu Makedonský denár.

4.4.1 Historický vývoj a současná situace bankovního systému Makedonie

4.4.1.1 Historický vývoj bankovního systému Makedonie

Republika Makedonie patřila k prvním státům, které se oddělily od Socialistické federativní republiky Jugoslávie roku 1991. Zatímco v rámci obnovy svého bankovního systému začala Makedonie až v roce 1995 přijetím zákon a o Obnově a restrukturalizaci, který obsahoval finanční restrukturalizaci, spisy o starých zahraničních směných depozitech, pohledávky i závazky týkajících se zahraničních úvěrů a samotné obnovení největší makedonské banky Stopanska Banka. Celkové náklady na restrukturalizaci bankovního sektoru činily 42,3 % hrubého domácího produktu. V roce 1999, po oddlužení Stopanske Banky, se tato částka zvýšila na 45,8 % hrubého domácího produktu. [88]

4.4.1.2 Současná situace bankovního systému Makedonie

Od roku 2011 v bankovním systému Makedonie působí sedmnáct licencovaných bank a osm spořitelen, jako jsou například Komerzialna Banka AD Skopje, Stopanska Banka AD Skopje, ProCredit banka AD Skopje, aj. Třináct z těchto bank spadá pod dominantní vlastnictví zahraničních vlastníků, z nichž osm bank je dceřiná společnost. Podíl domácích akcionářů se pohybuje kolem 4,8 %, zatímco zahraniční investoři pokrývají 94,1 %. Do vlastnictví samotného státu spadá 1,1 %. Podíl spořitelen v celkové činnosti depozitních institucí je velmi malý a zanedbatelný. [49,94]

4.4.1.3 Stabilita bankovního systému

Stabilita bankovního systému republiky Makedonie se od počátků samostatnosti této země zlepšila. Bankovní systém v dnešní době zachovává stabilitu. Dokonce jeho solventnost a kapitálová pozice vzrostla. Banky v tomto systému by měly být podle zátěžových testů odolné proti nepříznivým šokům. [60]

4.4.2 Národní banka republiky Makedonie

Právním subjektem, který dohlíží na bankovní systém republiky Makedonie, je Národní banka Makedonie, jejíž funkce jsou definovány zákonem o Národní bance republiky Makedonie (Úřední věstník republiky Makedonie č.158/10).

4.4.2.1 Právní rámec NBRM

Funkce vykonávané touto právní institucí jsou sepsány ve výše zmiňovaném zákoně z roku 2010. Dle článku č. 7 tohoto předpisu má za hlavní cíl NBRM provádět měnovou politiku, především udržovat cenovou stabilitu. Dále reguluje likvidity, spravuje devizové rezervy, dohlíží nad bankovním sektorem, apod. Tento zákon také přiznává nezávislost NBRM při rozhodování nutných při plnění stanovených cílů. Je zde také implementace zákona, který připravuje právní rámec této republiky na vstup do Evropské unie a s tím související členství v ESCB a přijetí stanov ECB.

4.4.2.2 Organizační struktura NBRM

Nejvyšším orgánem centrální banky Makedonie je rada národní banky, která se skládá z devíti členů. Guvernéra, tři viceguvernéry, jako výkonných členů, a pěti nevýkonných členů. Celá bankovní rada je jmenována na sedmileté období parlamentem republiky. Guvernér je navrhován prezidentem republiky Makedonie, výkonná složka guvernérem a nevýkonní členové vládou Makedonie.

Bankovní rada má za hlavní úkol plnit stanovené cíle strategického plánu. Zejména se jedná o měnovou politiku s udržení cenové stability. [75]

4.4.2.3 Měnová politika NBRM

Národní banka republiky Makedonie pomocí monetární politiky podporuje hospodářskou a finanční stabilitu, aniž by ohrozila hlavní cíl měnové politiky kterým je udržení cenové stability. Míra inflace byla do roku 1999 měřena pomocí indexu maloobchodních cen, od roku 2000 se měří dle indexu spotřebitelských cen.

4.4.2.3.1 Nástroje měnové politiky

Operace na volném trhu

Tyto nepřímé nástroje slouží pomocí prodeje a nákupu cenných papírů k ovlivňování úrokových sazeb, tedy likvidity bank.

- Dražby pokladničních poukázek CB prováděné v pravidelných intervalech, sloužící k regulaci likvidity na bankovním trhu. Splatnost těchto poukázek se pohybuje mezi 28 až 35 dny. Tyto cenné papíry CBRM vydává na primárním trhu s úrokovou sazbou, jenž určuje ostatní sazby měnové politiky
- Repo operace jsou hlavním nástrojem řízení likvidity. Jedná se o prodej cenných papírů se závazkem zpětného odkupu za předem stanovenou cenu a naopak, poskytují likviditu prostřednictvím nákupu se závazkem opětovného prodeje k danému budoucímu datu a stanovenou cenu. Aukce pro poskytnutí likvidity se konají v pravidelných intervalech, zatímco aukce zapříčiněné nedostatkem likvidity provádí NBRM z vlastní iniciativy.
- Strukturální operace slouží k řízení likvidity pomocí cenných papírů obchodovaných na sekundárním trhu.

Facility

- Depozitní facility umožňuje bankám ukládat přebytečnou likviditu u NBRM. Banky mohou umístit své prostředky overnight každý den. Splatnost těchto vkladů může být jeden den nebo sedm dní. U sedmidenních vkladů mohou umístit své finanční prostředky jednou týdně ve středu.
- Mezní zápujční facilitita pomáhá překonat problémy s likviditou jednotlivých bank. Úvěr je poskytován přes noc s jednodenní platností
- Intraday úvěr reguluje likviditu bankovního sektoru během dne. Tento úvěr nezahrnuje žádnou úrokovou sazbu. Banky mohou na konci dne tento úvěr převést na overnight operace.

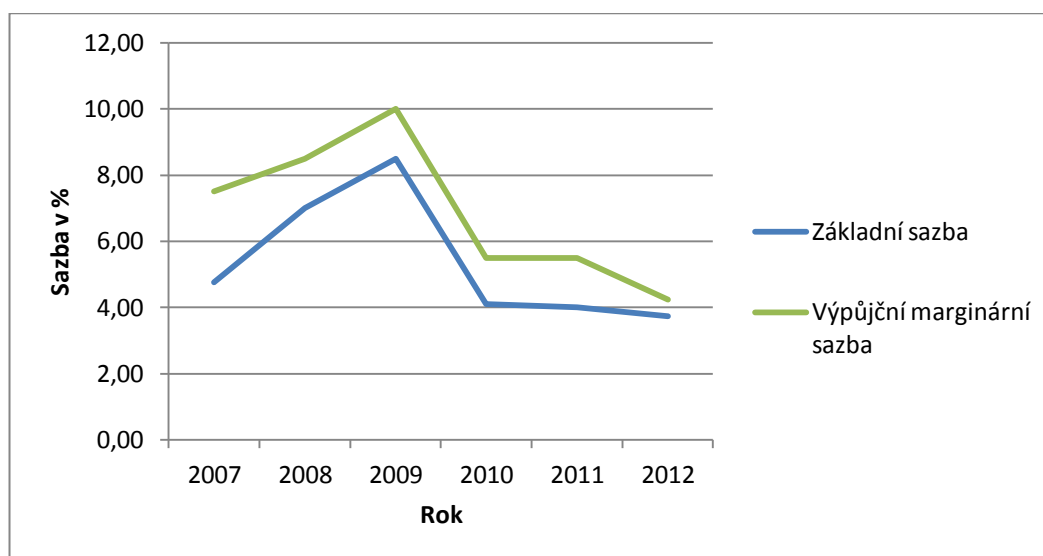
Povinné minimální rezervy

Tento nástroj zavazuje banky a spořitelny k uchování finančních prostředků u centrální banky. Mají za cíl stabilizovat krátkodobé úrokové sazby, řídit peněžní zásoby a objem úvěrů či redukovat likviditu. Základna pro výpočet rezerv je stanovena jako průměr závazků každého dne měsíce, který předchází období, jenž má být naplněno. Příslušná banka drží na účtech PMR takový denní zůstatek, který se rovná průměrné denní povinnosti posledního kalendářního měsíce předcházejícího čtvrtletního období jednoměsíčního udržovacího období. Základna je tedy tvořena součtem závazků v domácí měně, částkou vypočtenou v domácí měně s doložkou FX a z částky vypočtené dle závazků v cizí měně. Do základu nejsou zahrnuty závazky vůči fyzickým osobám se splatností nad dva roky, repo operace v domácí měně a závazky na základě emitovaných cenných papírů v domácí měně s původní splatností alespoň dva roky. Pro domácí měnu je objem rezerv stanoven na 10 %, pro doložku FX 20 % a pro cizí měnu 13 %. Tyto rezervy jsou vedeny na speciálních účtech u NBRM s úročením 1 % pro domácí měnu a 0,1 % pro měnu euro. [80]

Tabulka 8: Nástroje a základní sazby NBRM

Nástroje	Úrokové sazby	Úroková sazba
Repo operace	Základní sazba	3,73%
Depozitní facilitita	Depozitní sazba	0,75%
Lombardní půjčka	Výpůjční sazba	3,98%
Povinné minimální rezervy	Domácí měna	10,00%
	Domácí měna s doložkou FX	20,00%
	Cizí měna	13,00%

Zdroj: vlastní zpracování podle [80]

Pozn.: Depozitní sazba nebyla do grafu zaznamenána, byly zveřejněny pouze sazby za rok 2012

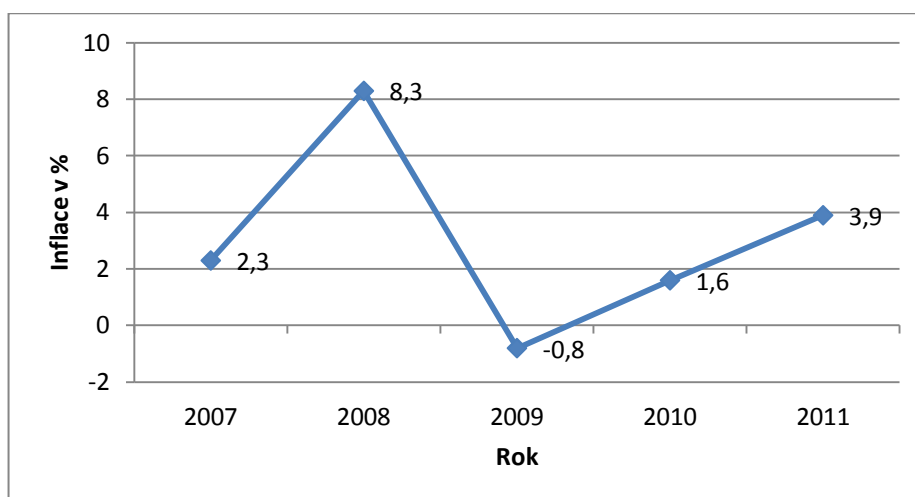
Obrázek 15: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů NBRM

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2008 dochází k navýšení základní úrokové sazby oproti roku 2007 na 7 % z důvodu očekávání dysbalance na devizovém trhu a očekávaného růstu inflace. V tomto roce rovněž došlo i k navýšení lombardní sazby na 8,5 %. V roce 2009 NBRM rozhodla o navýšení základní sazby na 8,5 %. Z důvodu navýšení výpůjční sazby na 10 % nebyly téměř využívány výpůjční facility. Další snížení základní sazby na 4,11 % vedlo k historické hranici této sazby. To zapříčinila zejména lepší se ekonomická situace, nízká inflace a rostoucí zahraniční rezervy. S tímto snížením souvisí také snížení lombardní sazby. CBRM v roce 2011 nechává sazby téměř neměnné díky stabilní inflaci, měnovému kurzu i z důvodu, že tato sazba vedla k lepší dostupnosti likvidity bank. [25,26,27,28]

4.4.2.3.2 Vývoj inflace

Inflace měřená pomocí indexu spotřebitelských cen v Makedonii dosahovala pro rok 2001 3,9 %. K nejvyššímu růstu inflace v roce 2008 přispěly stejně jako v Chorvatsku vnější příčiny, zejména růst potravin a energií. Rok 2009 přinesl deflaci 0,8 %, kterou způsobil pokles cen z dovozu. Poslední dva sledované roky Makedonie zaznamenává rostoucí míru inflace zapříčiněnou zejména růstem cen potravin, energií a státem regulovaných cen.

Obrázek 16: Vývoj inflace v Makedonii v letech 2007 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování

Inflační historie republiky Makedonie v období formování samostatného státu se po většinu let pohybuje v rozmezí pádivé inflace.

Tabulka 9: Inflace v Makedonii v letech 2007 - 2011

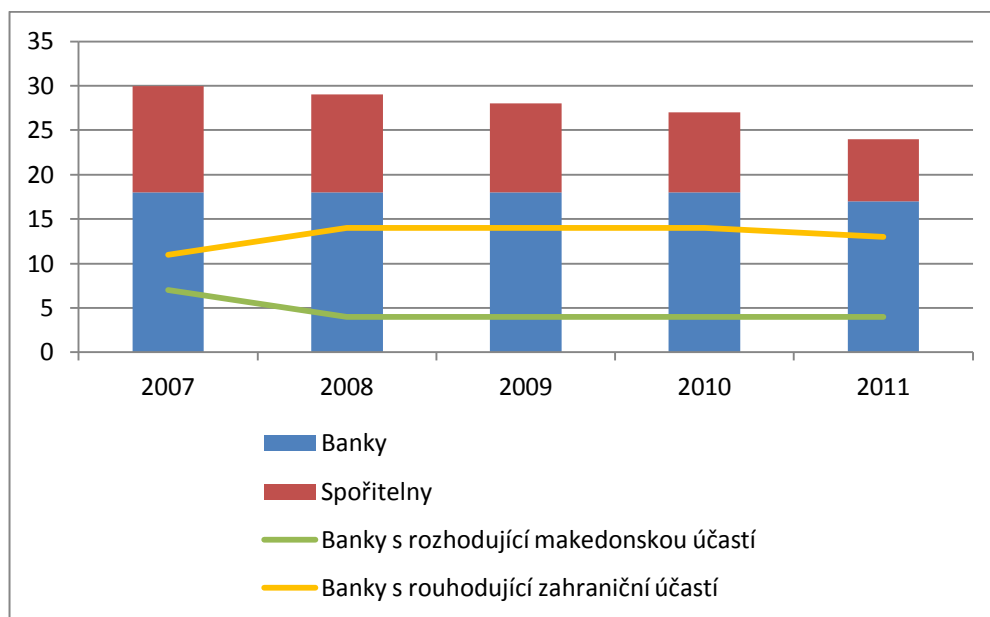
Rok	1991	1992	1993	1994	1995
Inflace v %		250	338,684	126,4	15,8

Zdroj: vlastní zpracování podle [66]

4.4.3 Obchodní banky v Makedonii

Vývoj počtu bank v Makedonii během sledovaných pěti let klesal, z původních 30 bank se dostal až na 24. Velkou část z tohoto počtu tvoří komerční banky. Banky s rozhodující domácí účastí od roku 2008 zůstávají beze změny. I na tomto trhu převažují subjekty s rozhodující zahraniční účastí, která společně s poklesem bank klesla v roce 2011.

Počet zaměstnanců pracujících v bankovním sektoru Makedonie dosahoval nejvyšší úrovně v roce 2008. Poté se snižoval a v roce 2011 zde pracovalo 6 011 zaměstnaných.

Obrázek 17: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v Makedonii

Zdroj: vlastní zpracování podle [90,91,92,93,94]

Tabulka 10: Vývoj počtu zaměstnanců v bankovním sektoru Makedonie

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet zaměstnanců	5 390	6 111	6 084	6 052	6 011

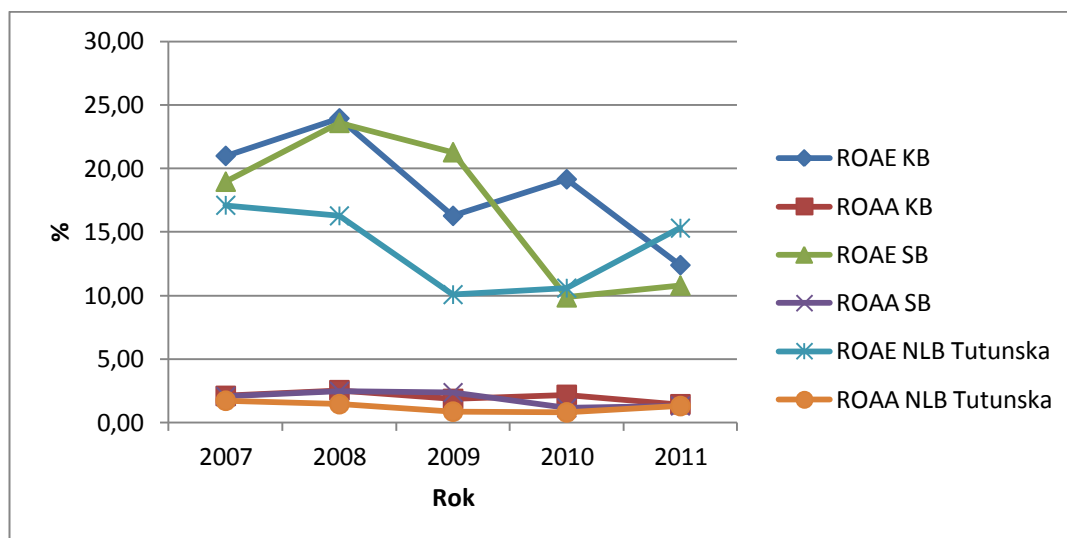
Zdroj: vlastní zpracování podle [94]

4.4.3.1 Porovnání finančních ukazatelů vybraných bank

Mezi tři největší banky zastupující bankovní systém Makedonie spadající pod hlavní vlastnickou strukturu mnoha drobných akcionářů, Řecka a Slovinska patří Komercijalna Banka AD, Stopanska Banka AD a NLB Tutunska Banka AD.

Ukazatel rentability průměrných aktiv (ROAA) a průměrného kapitálu (ROAE)

Banky mají velmi rozdílné trendy vývoje ukazatelů ROAE. Nejmenší změny ukazatele ROAE v průběhu pěti let zaznamenala NLB Tutunska, která na konci roku 2011 vykazovala 15,3 % a poklesla o 1,8 %. Komercijalna Banka v roce 2008 zaznamenala růst ROAE a poté krom roku 2010 klesala až roku 2011 na 12,39 %. Stopanska banka AD se postupně dostala z hodnoty 18,96 na nejnižší hodnoty ze všech bank k roku 2011. Ukazatel ROAA u všech bank kopírují trendy ROAE.

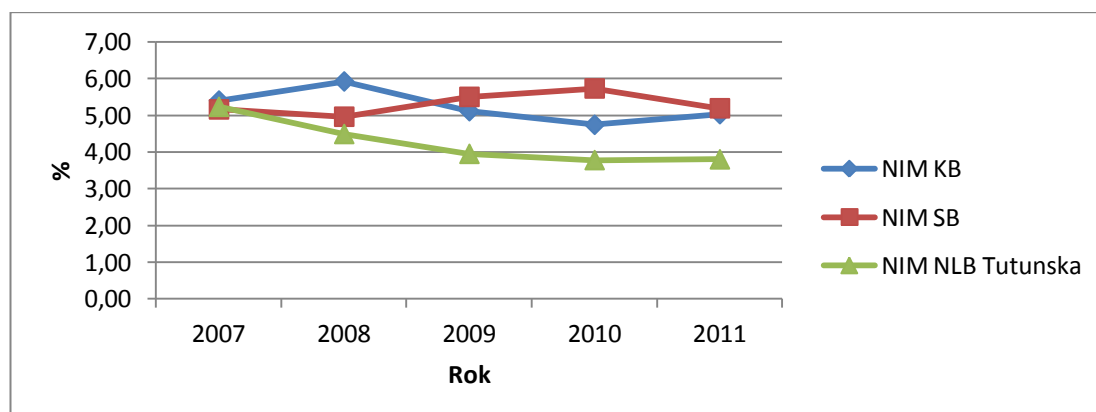

Obrázek 18: Vývoj ROAA a ROAE vybraných bank Makedonie

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Ukazatel čisté úrokové marže

Nejlépe se na trhu prosazovala v prvních dvou sledovaných letech Komercijalna Banka AD, kterou v roce 2009 vystřídala Stopanska Banka AD. Nejhorší výsledky vykazovala po celou dobu NLB Tutunska.

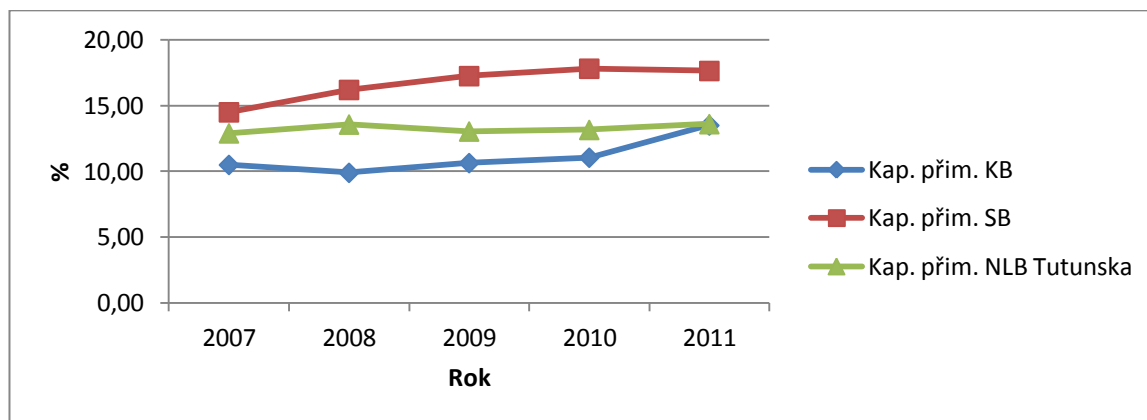

Obrázek 19: Vývoj NIM vybraných makedonských bank

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Kapitálová přiměřenost

Banka NLB Tutunska měla prakticky stejné hodnoty kapitálové přiměřenosti. Zbylé dvě banky měly rostoucí trend. Nejvyšší hodnoty měla Stopanska Banka AD, které od roku 2009 byly nad 17 %. Poslední sledovaná banka vzrostla z hodnot kolem 10 % na 13,5 %. I tyto banky se dostaly nad doporučené hodnoty 8 %.

Obrázek 20: Vývoj adekvátnosti kapitálu vybraných bank v Makedonii

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

4.5 Bankovní systém Bosny a Hercegoviny

Bosna a Hercegovina má jako předešlé státy dvojstupňový bankovní systém, jehož tři největší banky v něm tvoří téměř 50 % podíl. Jedná se o banky Raiffeisenbank dd, UniCredit Bank dd a Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Národní měnou je od roku 1997 Konvertibilní marka, která byla fixována na německou marku kurzem jedna ku jedné. Od vzniku eura se tato národní platební jednotka pevně uvázala ke kurzu 0,51129 eura za jednu Konvertibilní marku.

4.5.1 Historický vývoj a současná situace bankovního systému v BaH

4.5.1.1 Historický vývoj bankovního systému Bosny a Hercegoviny

V Bosně a Hercegovině začalo nové formování bankovního systému déle než v ostatních státech z důvodu válečného konfliktu, který probíhal v letech 1992 – 1995. Počátek reformy bankovního sektoru tohoto státu můžeme datovat k prosinci roku 1995, kdy byla podepsána Daytonská mírová dohoda. Privatizační procesy byly vedeny bankovními agenturami. Jedná se zejména o Bankovní agenturu Federace Bosna a Hercegovina. Roku 1998 byly přijaty dva zákony týkající se privatizace bank, a to zákon o privatizaci bank a zákon o počáteční rozvaze pro banky a podniky. [56]

4.5.1.2 Současná situace bankovního systému Bosny a Hercegoviny

Finanční systém jedné ze zemí postižených válečným konfliktem je tvořen z největší části bankami, které mají 84 % zastoupení. O zbytek trhu se dělí téměř rovnovážně mikroúvěrové organizace, leasingové společnosti, investiční fond a pojišťovny. Banky jsou vlastněné především zahraničními vlastníky, kteří vlastní 89,4 % celkových aktiv bankovního sektoru, kdežto státní a domácí majitelé mají pouze 10,6 % těchto aktiv. Mezi největší zahraniční investory patří investoři z Rakouska, kteří investovali do nadpoloviční většiny bankovního trhu. Dále zde můžeme najít investory z Německa, Slovinska, Chorvatska, apod. [24]

4.5.1.3 Stabilita bankovního systému Bosny a Hercegoviny

Ratingová agentura Standard & Poor snížila rating této země z B+ na B. I toto svědčí o nepříliš stabilním bankovním systému této země. Výsledky zátěžových testů sice ukazují, že bankovní sektor je schopen absorbovat značné makroekonomické šoky. Na druhé straně vykazuje slabé stránky v ziskovosti a v oblasti aktiv. [61]

4.5.2 Centrální banka Bosna a Hercegovina

Centrální banka Bosny a Hercegoviny byla založena v souladu se zákonem o Centrální bance Bosny a Hercegoviny přijatým parlamentem Bosny a Hercegoviny dne 20. června 1997. Samotná instituce začala vykonávat svou činnost dne 11. srpna 1997.

4.5.2.1 Právní rámec CBBH

Dle článku 1. zákona o Centrální bance Bosny a Hercegoviny (Úřední věstník BaH č. 1/97) má centrální banka za úkol zejména cíleně udržovat měnovou stabilitu, provoz a kontrolu měnové politiky, dohled nad bankovním sektorem a udržuje potřebnou likviditu. Tento zákon byl několikrát novelizován, poslední úprava byla provedena v roce 2006 zákonem o Změně zákona o centrální bance Bosny a Hercegoviny (č. 76/06).

Podle zákona o Svobodném přístupu k informacím (Úřední věstník č. 57/100) má CBBH povinnost zveřejňovat veškeré informace, čímž podporuje větší transparentnost a odpovědnost veřejných orgánů zároveň i prokazuje demokratičnost procesů.

4.5.2.2 Organizační struktura CBBH

Hlavním orgánem této centrální banky je správní rada, která se zejména stará o dohled nad měnovou politikou, organizaci a plnění stanovené strategie této banky. První bankovní rada byla složena z guvernéra, který byl jmenován Mezinárodním měnovým fondem a tří viceguvernérů, z nich dva byli z federace Bosny a Hercegoviny a jeden ze Srbska.

Po jejich šestiletém mandátu má správní rada pět členů, kteří zvolí jednoho ze svých členů jako guvernéra. Ten poté se souhlasem rady jmenuje tři viceguvernéry. Všichni mají šestileté funkční období. [63]

4.5.2.3 Měnová politika CBBH

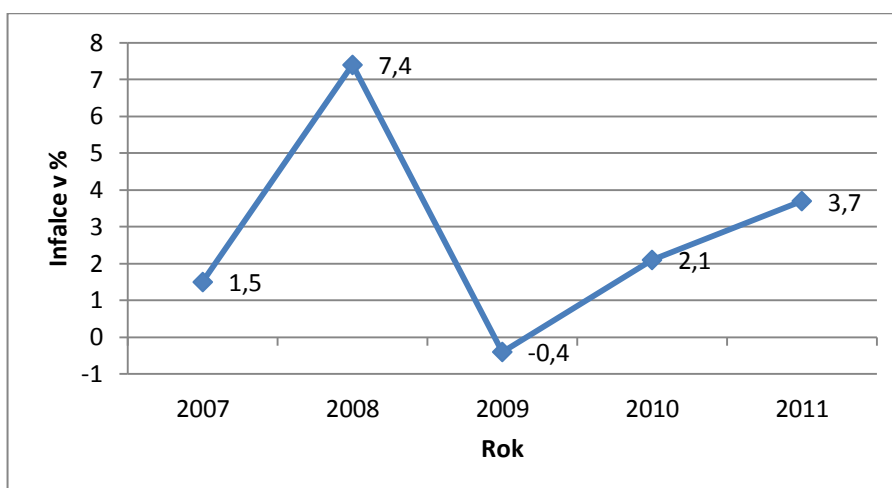
Jediným měnově politickým nástrojem, který Centrální banka Bosny a Hercegoviny může vykonávat, jsou povinné minimální rezervy. Banka nesmí vykonávat funkci věřitele poslední instance. Z tohoto důvodu nemůže vykonávat operace na volném trhu, tím pádem je izolována od možnosti ovlivňovat úrokové sazby v bankovním sektoru. Měnová politika je považována za pasivní část hospodářské politiky, tedy jediným aktivním segmentem v makroekonomické politice lze považovat jen fiskální politiku. [58]

Povinné minimální rezervy

Banky odvádí na povinné rezervy ve výši 10 % z devizových závazků se splatností do jednoho roku. Pro splatnost vyšší než jeden rok je stanovena sazba na 7%. Povinné minimální rezervy se nevztahují na nové externí půjčky a vklady domácích bank, stejně tak i na vklady určené pro rozvojové programy. [24]

4.5.2.3.1 Vývoj inflace

Vývoj inflace v Bosně a Hercegovině má podobný trend jako Makedonie. Nejvyšší míra inflace z roku 2008, která činila 7,4 %, byla zapříčiněna zvýšením cen potravin a energií, zejména ropy. Rok 2009 přinesl deflaci 0,4 % v důsledku světové hospodářské krize, která přinesla snížení celkové poptávky na světových trzích, tím pádem i snížení cen potravin a energií v Bosně a Hercegovině. V roce 2010 byla inflace na 2,1 %, což národní banka považovala za přijatelné. Poslední zvýšení na 3,7 % způsobil nárůst cen dopravy, potravin i státem regulovaných statků a služeb.

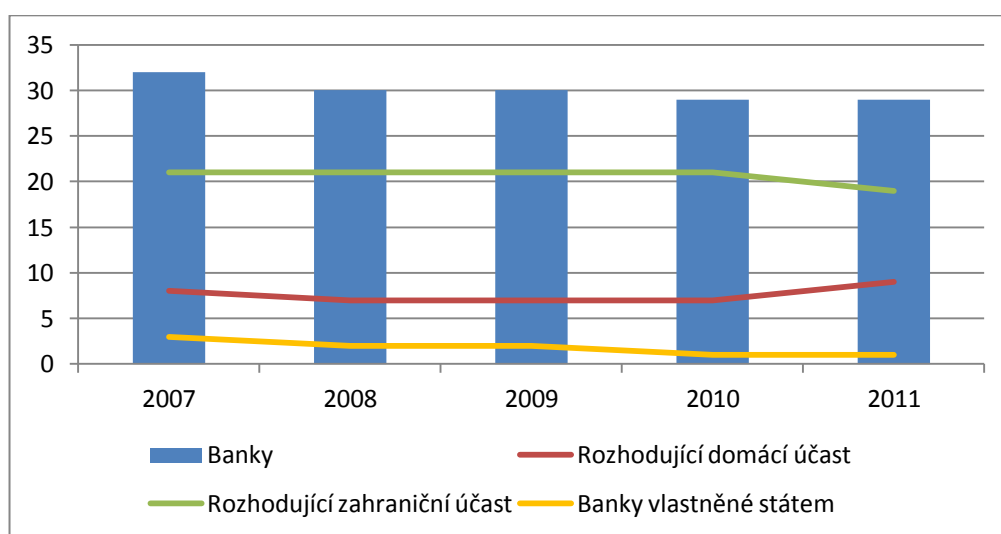

Obrázek 21: Vývoj inflace v Bosně a Hercegovině v letech 2007 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování

4.5.3 Obchodní banky v Bosně a Hercegovině

Počet bank v Bosně a Hercegovině se během pěti let snížil z 32 na 29. Banky jsou ve větší většině vlastněny zahraničními subjekty, i když jejich počet se v roce 2011 snížil, naproti tomu se v tomto roce zvýšil počet bank s rozhodující domácí účastí. Počet bank vlastněných státem se snížil ze tří na jedinou banku.

Obrázek 22: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v Bosně a Hercegovině

Zdroj: vlastní zpracování podle [20,21,22,23,24]

Počet zaměstnanců v tomto sektoru se kromě roku 2008, kdy dosáhl 11 060 zaměstnanců, nezměnil a držel se kolem 10 300 zaměstnanců.

Tabulka 11: Vývoj počtu zaměstnanců v bankovním sektoru Bosny a Hercegoviny

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet zaměstnanců	10 210	11 060	10 595	10 321	10 302

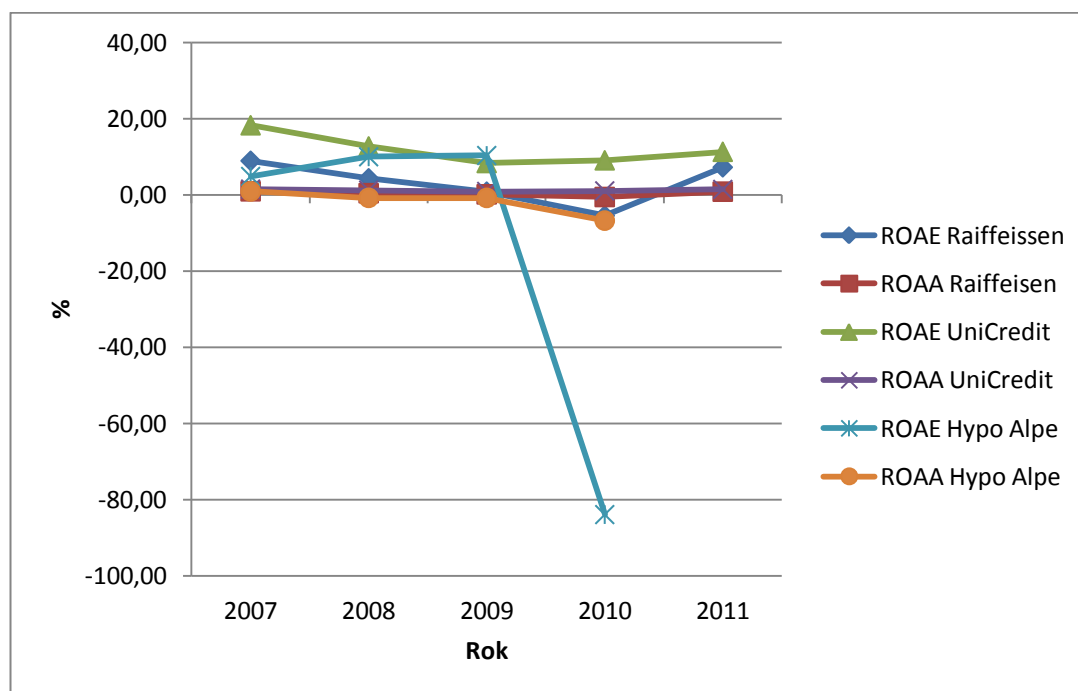
Zdroj: vlastní zpracování podle [69,70]

4.5.3.1 Vývoj vybraných finančních ukazatelů tří největších bank

Pro tento trh byly vybrány banky Raiffeisen Bank, UniCredit Bank a Hypo Alpe Adria Bank. Pro poslední zmiňovanou banku nebyly dostupné informace za rok 2011.

Ukazatel rentability průměrných aktiv ROAA a průměrného kapitálu ROAE

Raiffeisen Bank se od roku 2008 kvůli hospodářské krizi dostala v roce 2010 do ztrát, což je vidět i na záporném ukazateli ROAE. V roce 2011 tento ukazatel dosáhl díky zlepšující se situaci 7,2 %. Stejný vývoj měl i ukazatel ROAA. Jedinou bankou, která měla oba ukazatele po celé období kladné je UniCredit Bank. Ukazatel ROAE z původních 18,23 % v roce 2007 klesl k roku 2011 na 11,27 %. Hodnoty ROAA se do roku 2008 snižovaly, ale v roce 2011 opět dosáhly hodnot kolem 1,4 %. Nejhůře vývoj zaznamenala Hypo Alpe Adria Bank, jejíž oba ukazatele kvůli nedostatečným výnosům a zvyšujícím se nákladům v roce 2011 dosahují záporných čísel, zejména ukazatel ROAE, který byl až -83,98 %.

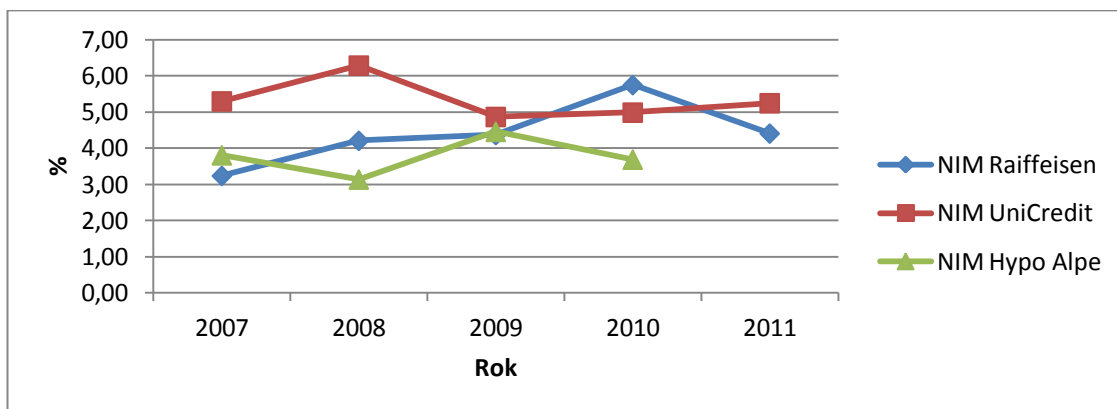

Obrázek 23: Vývoj ukazatele ROAE a ROAA vybraných bank v Bosně a Hercegovině

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Čistá úroková marže

Nejlépe si při zhodnocení svých aktiv vedla UniCredit Bank, která krom roku 2010 měla nejlepší výsledky. NIM Raiffeisen Bank se od roku 2007 až do roku 2010 dostala až k hranici 6 %, v roce 2011 poklesla těsně nad 4 %. Nejhorší výsledky opět vykázala Hypo Alpe Adria Bank.

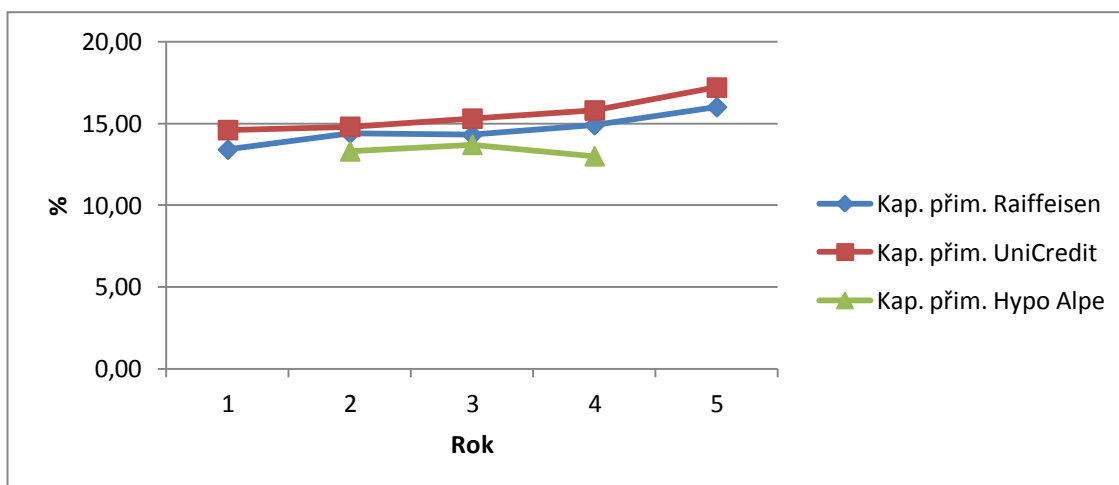

Obrázek 24: Vývoj NIM daných bank v Bosně a Hercegovině

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Ukazatel kapitálové přiměřenosti

UniCredit a Raiffeisen Bank mají stejný rostoucí trend po celé sledované období kolem hranice 15 %. Druhá jmenovaná banka se drží téměř každý rok přibližně o jedno procento níže.

Obrázek 25: Vývoj adekvátnosti kapitálu vybraných bank Bosny a Hercegoviny

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

4.6 Bankovní systém Srbska

Dvojstupňový bankovní systém této republiky je tvořen jako ve většině států Národní bankou Srbsko, komerčními bankami, pojišťovny a dalšími podobnými institucemi. V bankovním sektoru mají majoritní podíl banky vlastněné zahraničními akcionáři. Minoritní část trhu je poté v rukách domácích subjektů. Srbsko využívá jako svou platební jednotku denár, i když se na bankovním trhu této republiky obchoduje i s jinými měnami, stejně tak jako v jiných státech.

4.6.1 Historický vývoj a současná situace bankovního systému v Srbsku

4.6.1.1 Historický vývoj bankovního systému Srbska

Stejně jako v Bosně a Hercegovině se na vývoji bankovního systému negativně podílel válečný konflikt. Rozsáhlé úpravy bankovního sektoru začaly až v roce 2001, kdy Bank Rehabilitation Agency doporučila zavřít devatenáct menších bank. Razantnější zásah provedla srbská vláda rozhodnutím o likvidaci čtyř největších bank, Jugobanka, Beobanka, Beogradska banka, Investbanka. U těchto bank byly vyčísleny velké ztráty, nedocházelo k pozitivnímu výhledu, zaznamenány byly velké úbytky vkladů, lidé ztratili důvěru v tyto banky a jejich činnosti. Tyto banky představovaly 57 % celkových aktiv na trhu.

První privatizační kroky začaly v letech 2001 a 2002 přijetím zákonů, které stanovily převzetí závazků vůči Pařížskému a Londýnskému klubu státem. Zahraniční investoři poté poskytli potřebný kapitál pro srbské banky spojené s privatizací. Tento proces však probíhal velmi pomalu. První prodanou státní bankou byla sedmá největší banka Jubanka, jejíž 88,6 % podíl koupila Řecká banka Alpha Bank. Rok 2005 znamenal privatizaci dalších pěti bank. [45]

4.6.1.2 Současná situace bankovního systému Srbska

Finanční trh Srbska tvoří z největší části banky, a to 91,8% podílem. Zbytek trhu si poté rozdělují pojišťovny, poskytovatelé finančního leasingu a penzijní fondy. Bankovní sektor tvoří třicet tři bank, které jsou ze 75,3 % vlastněny zahraničními vlastníky, 11 % domácími vlastníky a 13,7 % je stále ve vlastnictví státu. Nejčastějšími zahraničními investory jsou akcionáři z Itálie, Rakouska, Řecka či Francie. Mezi největších pět bank této země patří například Banka Intesa ad Beograd, Komercijalna Banka A.D., Eurobank EFG Stedionica AD, a další. Velké množství bank v republice Srbsko se nepodílí na celkových bankovních aktivech v této zemi ani 1 %. Což odpovídá tomu, že na tomto trhu operuje mnoho bank,

i když na této bankovní regulaci srbská národní banka pracuje již od počátků privatizací bank v tomto státě. Jde o banky, jako jsou třeba Opportunity banka a.d., Moskovska banka a.d., Dunav banka a.d., apod. [38,49]

4.6.1.3 Stabilita bankovního systému Srbska

Stabilita bankovního systému Srbska je velmi ovlivněna situací v zemích Evropské unie. I přes tuto závislost se tento bankovní systém prezentuje téměř stabilně. Regulační kapitálová opatření jsou na dobré úrovni a harmonizované s Basel II. Bankovní sektor vykazuje velmi dobré likvidní prostředí. Problém narušující stabilitu způsobuje nárůst nesplácených úvěrů. [14]

4.6.2 Srbská národní banka

Samotná historická fakta o této národní bance sahají k počátkům 20. století, kdy působila na území království Srbska, Chorvatska a Slovinska Národní banka SHS, která se následně roku 1931 stala Národní bankou Jugoslávie, která zde, i přes vymáhání práva Ústavní charty Srbska a Černé Hory ze dne 4. února 2003 v Srbsku, působila jako orgán státu až do 19. července 2003, kdy byla nahrazena Národní bankou Srbska.

4.6.2.1 Právní rámec NBS

Pozice, organizace a funkce Národní banky Srbska, stejně jako vztah k srbským úřadům, mezinárodním organizacím a institucím, jsou upraveny Ústavou republiky Srbsko a zákonem o Národní bance Srbska (Úřední věstník republiky Srbska, č. 72/2003, 55/2004, 44/2010, 76/212 a 106/1012). Dle zákona je národní banka nezávislá a zodpovědná za své činnosti Národnímu shromáždění republiky Srbska. Zákon definuje za hlavní cíle dosažení a udržení cenové stability, výkon měnové politiky a posílení stability finančního systému. [13]

Velké rozpaky však přinesl nově přijatý zákon srbského parlamentu, který posiluje jeho kontrolu nad centrální bankou. Tento zákon by měl přinést volnější měnovou politiku s cílem zvednutí hospodářského růstu a snahy snížit nezaměstnanost. Evropská unie a Mezinárodní měnový fond označily tento zákon za hrozbu, která může vést k ohrožení nezávislosti Národní banky Srbska. [95]

4.6.2.2 Organizační struktura NBS

Organizační struktura Národní banky Srbsko je tvořena představenstvem, guvernérem a radou guvernéra. Představenstvo je tvořeno guvernérem, třemi viceguvernéry a ředitelem správy pro dohled nad finančními institucemi. Mandát výkonné rady trvá šest let. Rada guvernéra se skládá z pěti členů, kteří jsou na svá místa dosazeni na dobu pěti let.

Představenstvo určuje měnovou a kurzovou politiku, vykonává aktivity směřující k finanční stabilitě či vydává provozní licence subjektům působícím na bankovním trhu. Představenstvo také předává své návrhy, stanovy a strategické plány Národní banky Srbsko radě guvernéra, která dohlíží na průběh plnění stanovených cílů. [13]

4.6.2.3 Měnová politika NBS

Hlavním cílem měnové politiky Národní banky Srbska je udržení přijatelné cenové stability. Mezi další cíle patří udržení finanční stability, se samotnou podporou hospodářské politiky a udržitelného hospodářského růstu.

4.6.2.3.1 Nástroje měnové politiky

Operace na volném trhu

Stejně jako u jiných států, tyto nástroje slouží k regulaci likvidity na bankovním trhu

- Hlavní operace hrají nejdůležitější roli. Jsou prováděny prostřednictvím rezervních repo operací s týdenní splatností. NBS tyto operace provádí standardními aukcemi. Tyto operace zahrnují klíčovou sazbu monetární politiky. Do července roku 2012 byly tyto operace vykonávány jako 2T operace.
- Dlouhodobější operace s cílem poskytnutí přebytkové likvidity nebo stažení přebytkové likvidity z bankovního sektoru v delším časovém horizontu. Na trh jsou implementovány ve standardních aukcích.
- Operace jemného ladění provádí NBS dle potřeby zabránit či zmírnit výkyvy likvidity bankovního sektoru, zejména vliv na krátkodobé úrokové sazby. Zpravidla se provádí rychlými aukcemi, tj. v den vydání rozhodnutí o aukci.

Stálé facility

- Depozitní facilitita umožňuje úvěrovým subjektům uložit přebytečnou likviditu na účet národní banky přes noc. Banky mohou své prostředky ukládat několikrát denně, až do uplynutí času pro výměnu platebních zpráv v souladu s operačními pravidly reálného časového hrubého zúčtování. Centrální banka musí převést vklady druhý pracovní den do 10 hodin dopoledne. Depozitní sazba je stanovena o 2,5 % níže než klíčová sazba.
- Výpůjční facilitita představuje overnight úvěr národní banky bankám, které nemají dostatečnou likviditu. Banky musí vypůjčenou částku splatit do druhého pracovního dne od 11 hodin dopoledne. Úroková sazba činí plus 2,5 procentního bodu.
- Intraday úvěr sloužící k doplnění likvidity bank se splatností tentýž den s nulovým zúročením.

Povinné minimální rezervy

Povinné minimální rezervy jsou prostředky, které banky drží na určených účtech vedených centrální bankou. Tento nástroj je používán v závislosti na stavu finančního systému. Povinné minimální rezervy se vypočítají jako 5% poměr denních devizových závazků v národní měně za předchozí kalendářní měsíc, které jsou splatné do dvou let. Povinné minimální rezervy v cizí měně jsou počítány jako 29% část měnového základu složeného ze závazků splatných do 2 let, nebo 22% část ze závazků s delší splatností než 2 roky. NBS používá povinné rezervy jen jako podpůrný nástroj, pokud nestačí ostatní nástroje měnové politiky. Tyto rezervy národní banka úročí 2,5 %.

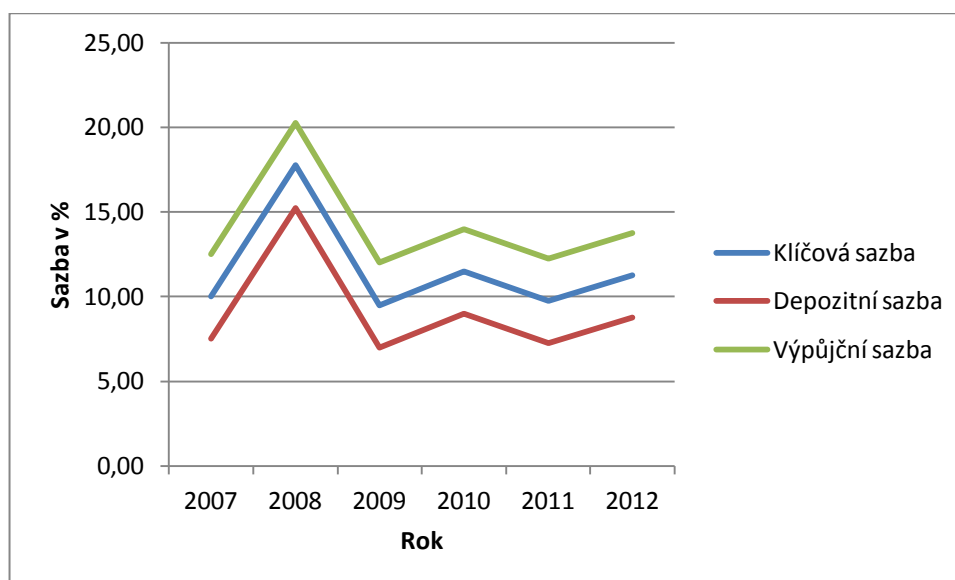
Krátkodobé likvidní úvěry

Těmito úvěry zajišťuje národní banka likvidní prostředky bankám za zajištěné cenné papíry, které jsou obchodovatelné v aukcích se splatností jednoho roku. Tento nástroj slouží k usnadnění řízení likvidity bank. [78]

Tabulka 12: Nástroje a základní sazby NBS

Nástroje	Úrokové sazby	Úroková sazba
1týdení repo operace	Repo sazba	11,25%
Depozitní facilitita	Depozitní sazba	8,75%
Lombardní půjčka	Výpůjční sazba	13,75%
Povinné minimální rezervy	Domácí měna	5,00%
	Cizí měna se splatností do 2 let	29,00%
	Cizí měna se splatností nad 2 roky	22,00%

Zdroj: vlastní pracovní podle [78]

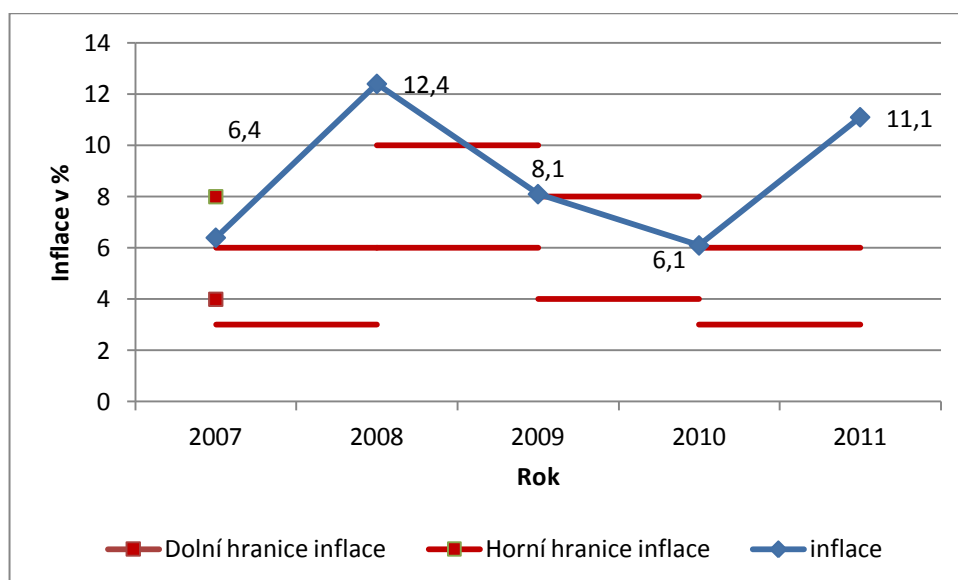
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 26: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů NBS

NBS udržuje výpůjční a depozitní sazbu $\pm 2,5$ procentního bodu od repo sazby, proto mají stejný trend jako klíčová sazba. Ta zaznamenává růst v roce 2008 na 17,5 % v důsledku probíhající globální krize. Další rok přináší snížení sazeb, pro které se národní banka rozhodla díky klesajícímu trendu inflace. Nárůst sazby v roce 2010 byl důsledkem snahy NBS potlačit rostoucí inflační tlaky. Rok 2011 přinesl klesající inflační tlaky a s tím přichází i snížení sazeb o 1,75 % na konci roku. [35,36,37,38]

4.6.2.3.2 Cílování inflace

Srbská národní banka pro rok 2007 stanovila cílové pásmo 4 – 8 %, ve kterém se jí také míra inflace podařila udržet. Pro následující rok měla být udržena míra inflace v intervalu od 3 do 6 %, u něhož byla horní hranice překročena o celých 6 %. Pro roky 2009 a 2010 byla stanovena pásma mezi 6 – 10 % a 4 – 8 %. Míra inflace se pohybovala v těchto pásmech. Inflační pásmo pro poslední sledovaný rok bylo stanoveno na $\pm 1,5$ procentního bodu od 4 %. Ke konci roku se podařilo SNB snížit inflaci na 7 %. Hlavním ovlivňujícím faktorem byla špatná zemědělská sezona a vysoká dovozní cla v této zemi.

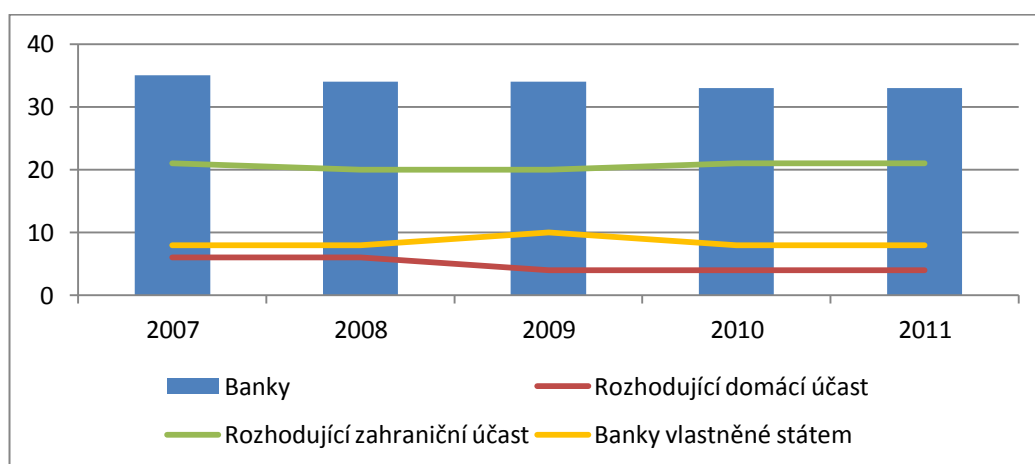

Obrázek 27: Vývoj inflace v republice Srbsko v letech 2007 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování

4.6.3 Obchodní banky v Srbsku

Počet obchodních bank v Srbsku se mezi roky 2007 a 2011 změnil o dvě banky, když z původních 35 bank na tomto trhu v roce 2011 operuje 33. Převažují zde banky, které jsou řízeny zahraničními vlastníky. Zajímavá situace nastává při pohledu na počet bank, které z převážné většiny vlastní stát. Tento počet přesahuje i počet bank, které jsou převážně vlastněny domácími soukromými subjekty.

Obrázek 28: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v Srbsku

Zdroj: vlastní zpracování podle [14,34,35,36,37]

Vývoj počtu zaměstnanců se během sledovaných pěti let přes nárůst v roce 2008 snížil na konečných 29 228 v roce 2011. Původní počet zaměstnaných v roce 2007 byl 30 242.

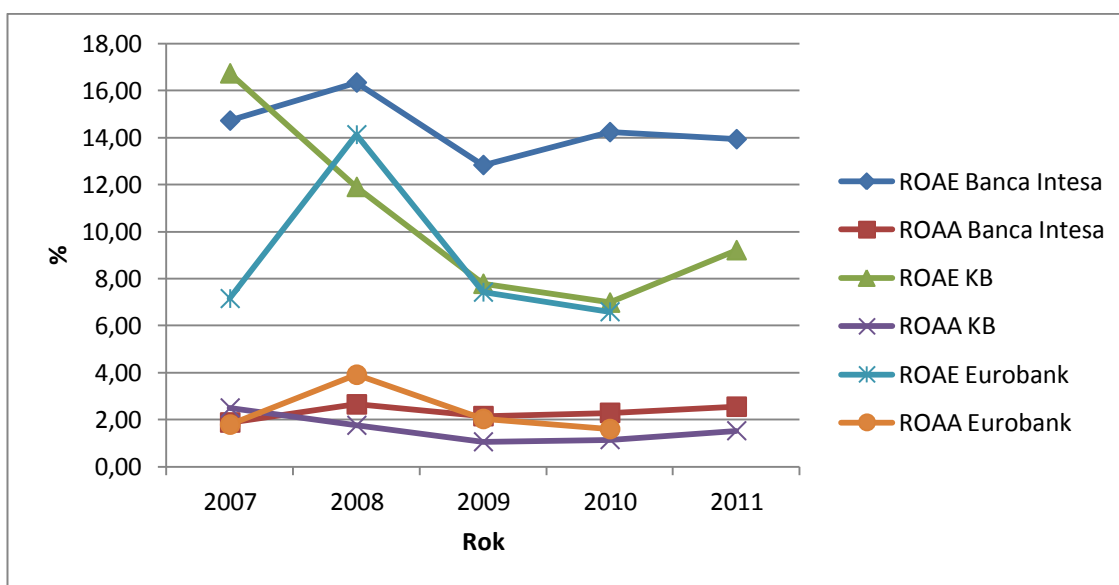
Tabulka 13: Vývoj počtu zaměstnanců v bankovním sektoru Srbska

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet zaměstnanců	30 242	32 342	31 182	29 887	29 228

Zdroj: vlastní zpracování podle [46,47,48]

4.6.3.1 Porovnání vybraných bank působících v Srbsku

Nejlépe zhodnocovat svůj vlastní kapitál v zisk dokázala za sledované období Banca Intesa. Ukazatele ROAE pro Komercijalnu Banku ad měly klesající trend až do roku 2011. Poslední porovnávaná banka Eurobank zaznamenala růst v roce 2008, ale po vypuknutí krize se její hodnoty začaly snižovat. V roce 2011 byl rozdíl v ukazateli ROAE mezi první a druhou bankou přes 4 %. Nejlépe proměnit svá aktiva v zisk dokázala opět Banka Intesa, která se po celé období držela u hranice 2 %. Komercijalna Banka měla tento ukazatel od roku 2009 o přibližně 1 % nižší než Banka Intesa.

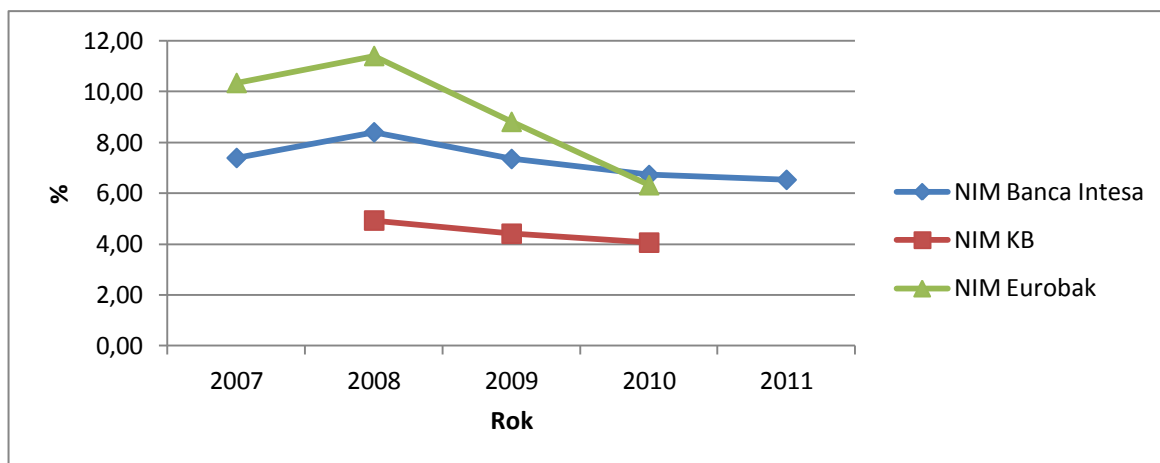

Obrázek 29: Vývoj ukazatelů ROAA a ROAE vybraných srbských bank

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Čistá úroková marže

První tři sledované roky nelépe hodnotila svá úročená aktiva Eurobank, ale do roku 2010 spadla její hodnota ukazatele NIM z 10,34 % na 6,32 %. Nejstabilnější vývoj tohoto ukazatele měla Banka Intesa, jejíž hodnoty se během pěti let dostaly z 7,39 % na konečných 6,53 %.

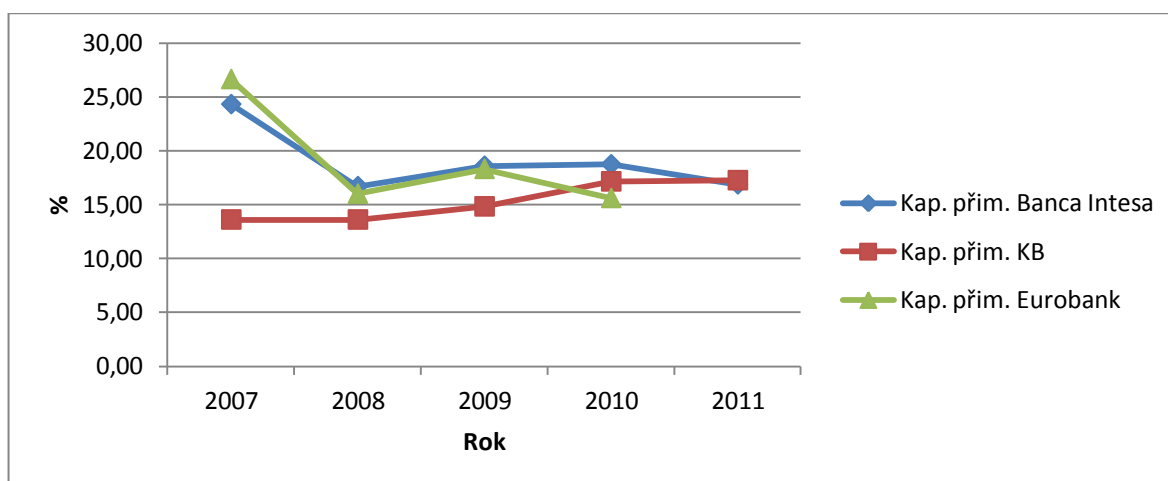

Obrázek 30: Vývoj čisté úrokové marže daných bank Srbska

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Kapitálová přiměřenost

Komercijalna Banka jako jediná zvyšovala své hodnoty a dostala se tak jako druhé banky nad hranici 15 %. Naopak zbylé dvě banky se dostávají na tuto hodnotu, z původních hodnot kolem 25 %, snížením využívání vlastních prostředků. Opět všechny banky nespady pod doporučovanou hodnotu tohoto ukazatele 8 %.

Obrázek 31: Vývoj adekvátnosti kapitálu vybraných bank Srbska

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

4.7 Bankovní systém republiky Kosovo

Malý bankovní sektor v republice Kosovo má formu dvojstupňového bankovního systému. Tento systém se skládá z Centrální banky Kosovo, komerčních bank, penzijních fondů, pojišťoven a dalších finančních institucí. Tato země od roku 2008, co vyhlásila svou nezávislost, využívá za svou funkční platební jednotku euro, které nahradilo srbský denár, který se paralelně vyskytuje v některých Srby obývaných oblastech.

4.7.1 Historický vývoj a současná situace bankovního systému v Kosovu

4.7.1.1 Historický vývoj bankovního systému Kosova

Kosovo dříve nebylo samostatnou zemí, ale působilo jakou autonomní oblast v Srbsku, které s touto nezávislostí nesouhlasilo, což vedlo k velmi špatnému stavu na finančních trzích. Až rozhodnutí rady OSN upevnilo nezávislost této země a vytvořilo základní kámen pro reformy v bankovním systému. V roce 1999 došlo k vytvoření Bankovního a platebního úřadu Kosova, jenž plní činnosti národních bank. Tento úřad měl za hlavní cíl zpět získat zahraniční investory, získat zpět důvěru klientů a zotavit celý bankovní sektor.

Špatnou situaci na bankovním trhu také dokazuje existence pouze jediné banky v roce 2000 na bankovním trhu Kosova. Počet působících bank se postupem času začal zvyšovat. Toto zvýšení lze přisoudit i počátkům privatizace v této zemi. Jedním z výrazných zahraničních investorů se stala rakouská Raiffeisen Zentralbank, která se stala stoprocentním vlastníkem tehdejší American Bank of Kosovo. Od roku 2008 má republika Kosovo podle zákona číslo 03/L-074 o Centrální bance republiky Kosovo svou národní banku, která nahradila Bankovní a platební úřad republiky Kosovo. [45]

4.7.1.2 Současná situace bankovního systému Kosova

Nejmladší finanční prostředí zemí bývalé SFRJ tvoří stejně jako ostatní státy hlavně bankovní sektor a to 76,3 %. Dále se na tomto trhu vyskytují penzijní fondy se 17% podílem. Zbytek je rozdělen mezi pojišťovny, mikrofinanční instituce a pomocné finanční instituce s velmi malým procentem podílu. V samotném bankovním systému působí osm komerčních bank, z nichž šest má zahraničního vlastníka. I v tomto bankovním sektoru se vyskytuje nerovnováha v podílu celkových aktiv na trhu. Tři největší banky vlastní 73 % těchto aktiv. V tomto tržním prostředí provozují svou činnost za účelem zisku například tyto instituce: Raiffeisen Bank, Economic Bank, Procredit Bank a další. Mezi společnostmi spravující penzijní fondy můžeme zařadit Fondi Sllovenio, KEK – Pension Fund, PTK – Pension Fund, atd. [43]

4.7.1.3 Stabilita bankovního systému Kosova

Bankovní systém Kosova reprezentuje vyšší stabilitu než některé jiné země bývalé FSRJ. Banky získávají stále větší důvěru veřejnosti. To vedlo k navýšení vkladů v bankách. Banky vykazují vysokou úroveň likvidity a kapitálové úrovně, kde překračují některé mezinárodní normy v těchto oblastech. Dle průzkumů by tento systém měl odolat i možným negativním šokům. Jedním z problémů stability tohoto sektoru této země je vysoká koncentrace aktiv u největších bank. [43]

4.7.2 Centrální banka Republiky Kosovo

Statut právnické osoby získala Centrální banka republiky Kosovo v červnu 2008 se souhlasem zákona č. 03/L-209 o Centrální bance republiky Kosovo. CBK nahradila svou působností Bankovní a platební úřad republiky Kosovo.

4.7.2.1 Právní rámec CBK

Podle zákona č. 03/L-209 o Centrální bance Republiky Kosovo, který byl schválen shromážděním Republiky Kosovo na základě článku 65 a 140 Ústavy Republiky Kosovo má CBK definovány hlavní cíle. Jedná se o podporu a udržení stabilního finančního systému, včetně bezpečného, spolehlivého a efektivního platebního systému. Dále přispívá k dosažení a udržení cenové stability. Centrální banka také podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády.

4.7.2.2 Organizační struktura CBK

Řídící orgán národní banky představuje bankovní rada, výkonná rada a guvernér. Bankovní rada je složena z guvernéra, generálního ředitele státní pokladny a tří nevýkonných členů. Ve výkonné radě působí guvernér jako předseda a dva viceguvernéři. O počtu viceguvernéřů rozhoduje guvernér národní banky. Představenstvo centrální banky působí na svých postech po dobu pěti let s tím, že žádný z členů nemůže účinkovat na tomto místě více jak deset let.

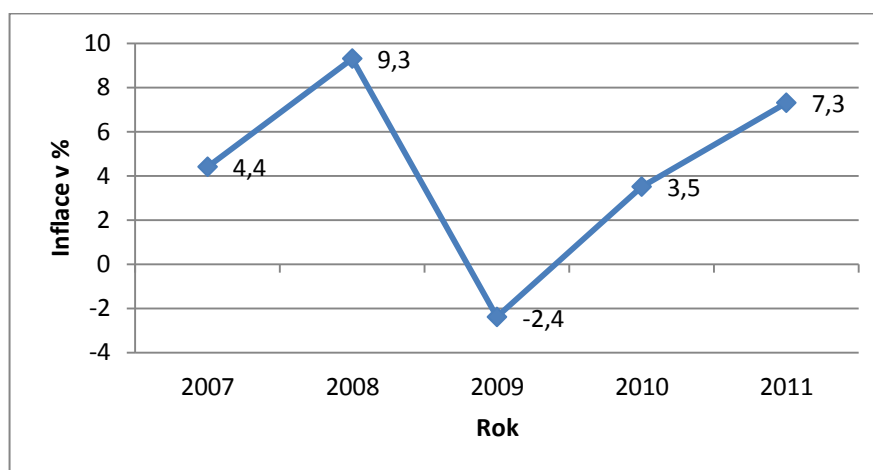
Vedení CBK vykonává zákonem stanovené cíle, spočívající zejména v plnění měnové politiky, udržení finanční stability země, udržení likvidity a úkoly stanovených strategickým plánem. [74]

4.7.2.3 Měnová politika CBK

Kosovo je jednou z mála zemí, které má euro jako svou oficiální měnu. Euro pomáhá udržet Kosovu nízkou míru inflace a stabilní makroekonomické prostředí. Vzhledem k této situaci Kosovo nevyužívá měnové nástroje vyplývající z užití eura, tím pádem ho neohrožuje žádné měnové riziko způsobené monetární politikou. [82]

4.7.2.3.1 Vývoj inflace

Index spotřebitelských cen byl v roce 2008 na nejvyšší úrovni a dosahoval 9,3 %. Vysokou míru inflace zapříčinila zejména vysoká závislost Kosova na dovozu. Následný rok přinesl deflaci ve výši 2,4 % způsobený snížením zahraničních cen. Poslední dva sledované roky míra inflace v Kosovu roste až na 7,3 % z důvodu růstu cen a palivových derivátů.

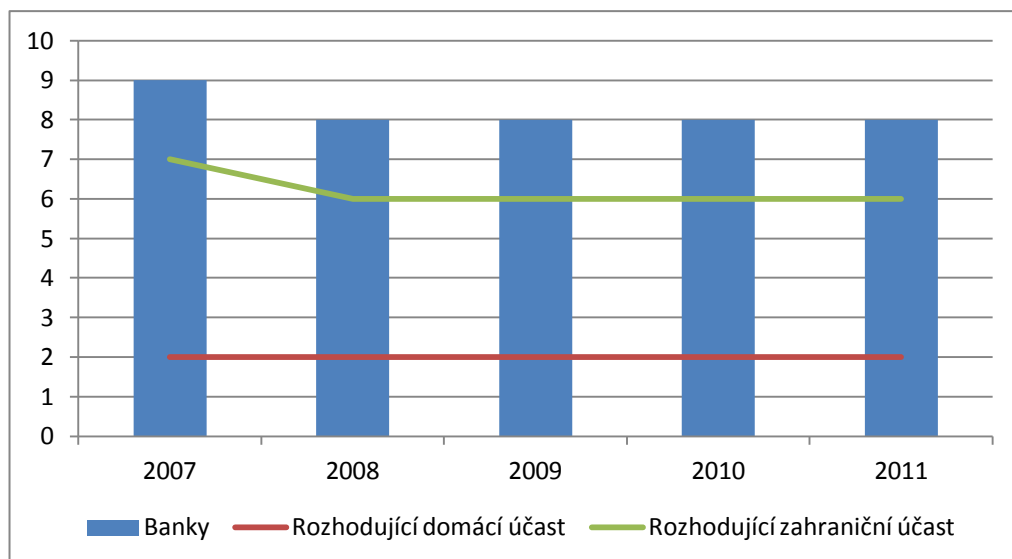

Obrázek 32: Vývoj míry inflace v republice Kosovo v letech 2007 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování

4.7.3 Obchodní banky v Kosovu

V tomto bankovním sektoru vystupuje poslední sledované roky stejný počet bank. Z osmi fungujících bank má šest rozhodující zahraniční účast. Počet zaměstnanců v tomto bankovním sektoru se mezi lety 2007 a 2011 zvýšil o 1013.

Obrázek 33: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury Kosova

Zdroj: vlastní zpracování podle [39,40,41,42,43]

Tabulka 14: Vývoj zaměstnanosti v bankovním sektoru

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet zaměstnanců	2 715	3 607	3 459	3 610	3 728

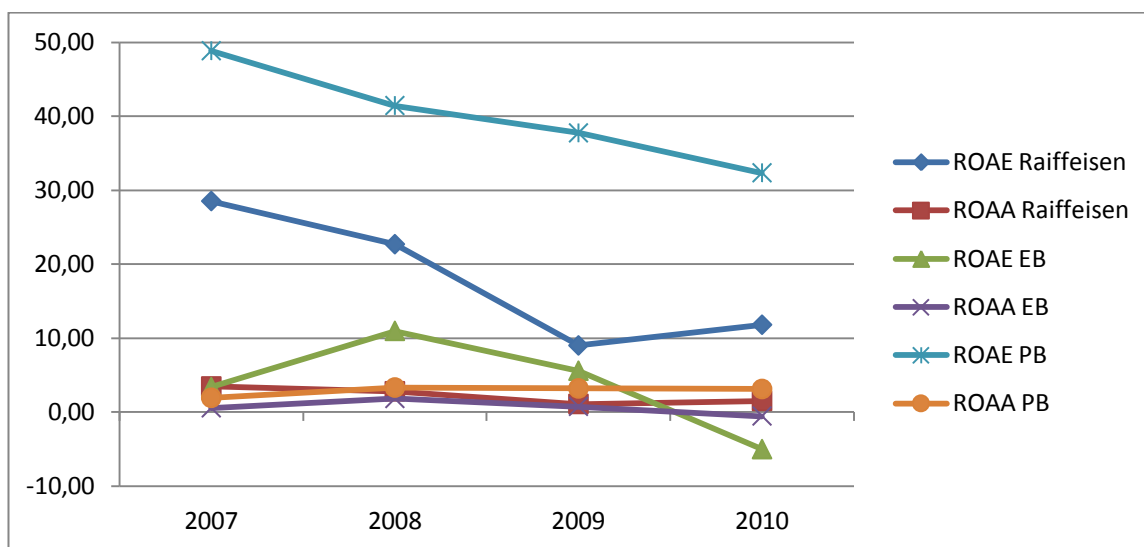
Zdroj: vlastní zpracování podle [84]

4.7.3.1 Porovnání finančních ukazatelů vybraných bank

Mezi tři největší banky nejmenší ekonomiky ze zemí bývalé Jugoslávie patří Raiffeisen Bank, Economic Bank a Procredit Bank. U těchto bank nebude porovnán ukazatel kapitálové přiměřenosti, který nebyl dostupný u dvou bank a také nebyl kvůli nedostatku informací zahrnut rok 2011.

Ukazatel rentability průměrných aktiv (ROAA) a průměrného kapitálu (ROAE)

Nejlepší výsledky ukazatele Procredit Bank, která se z téměř 50 % hodnoty ROAE v roce 2007 snížila do roku 2010 na hranici 32 %. Druhou nejúspěšnější bankou byla Raiffeisen Bank, která se z 28,52 % dostala až na 11,8 %. Nejhůře na tom byla Economic Bank, jenž měla záporné hodnoty ROAE v roce 2010, a to -5,02 %. U ukazatele ROAA si nejlépe opět vedla Procredit Bank dosahující hodnot kolem 3 %.

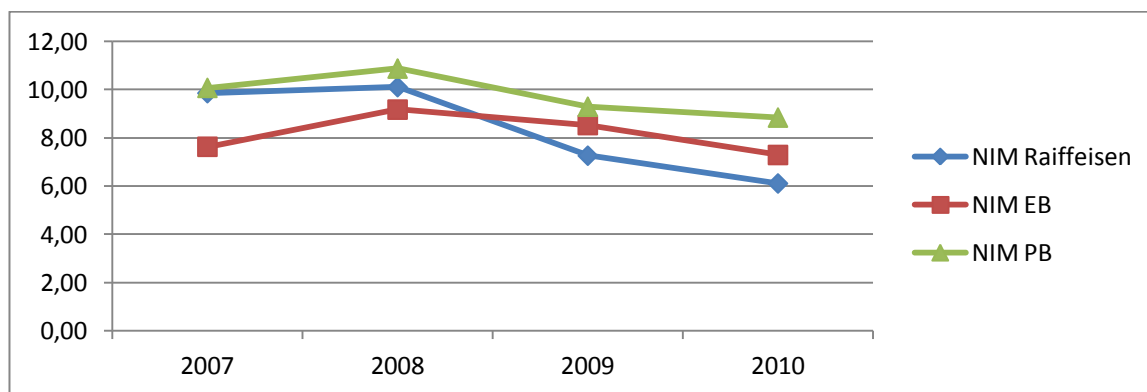

Obrázek 34: Vývoj ukazatele ROAA a ROAE vybraných bank Kosova

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Ukazatel čisté úrokové marže

Zhodnotit svá úročená aktiva opět nejlépe zvládala Procredit Bank, jejíž nejnižší dosažená hodnota NIM v roce 2010 byla 8,84 %. NIM Raiffeisen Bank se z druhého místa v letech 2007 a 2008 propadl na další léta na třetí místo s čistou úrokovou marží 6,11 %. Třetí banka v roce 2010 dosáhla hodnoty 7,29.

Obrázek 35: Vývoj NIM vybraných bank Kosova

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

4.8 Bankovní systém Černé Hory

Tato země má v zákonech ukotvený dvojstupňový bankovní systém, kde první stupeň tvoří centrální banka a druhý bankovní instituce. Černá hora má za úřední měnu euro, které nahradilo německou marku. Ta byla přijata roku 1999 jako měna stabilizující ekonomické toky v Černé Hoře. Roku 2002 po zavedení eura byla i zde nahrazena marka touto měnou s fixním kurzem 1,95 DEM. V této zemi došlo tedy k tzv. euroizaci země. To znamená masové využívání této jednotky všemi subjekty ekonomiky. Černá Hora nesmí vydávat vlastní bankovky a mince vedené v eurech. [57]

4.8.1 Historický vývoj a současná situace bankovního systému v Černé Hoře

4.8.1.1 Historický vývoj bankovního systému Černé Hory

Černohorský bankovní sektor patří mezi další, které byly ovlivněné válečným konfliktem. I když Černá Hora do válečného konfliktu přímo nezasáhla, byly na ní uvaleny ekonomické sankce.

Černá Hora měla již od počátku rozpadu SFRJ tendence k osamotnění, i přes to, že byla velmi ovlivňována Srbskem. Tyto snahy potvrdila přijetím německé marky v roce 1999 a následně přijetím eura v roce 2002 za svou národní měnu. Samotné reformy bankovního systému začaly vznikem Centrální banky Černé Hory v roce 2001. První reformy byly spojené s odebráním licencí bankám, které mají velmi malou solventnost a potýkají se s velkými problémy s likviditou. Jednalo se například o banky jako jsou Jugobanka, Montenegro Development Bank. Ostatní banky měly být podrobeny programu restrukturalizace. První banka, na kterou se vztahoval tento program, byla největší banka Montenegro banka. Samotná restrukturalizace bankovního trhu byla dokončena roku 2003. V témže roce bylo prodáno 91,5 % akcií Montenegro banka slovinské bance Nova Ljubljanska Banka, což je považováno za počátek privatizace černohorských bank. [45]

4.8.1.2 Současná situace bankovního systému Černé Hory

Finanční sektor země, která velmi usiluje o vstup do Evropské unie a má velký zájem podílet se na její monetární politice, tvoří jedenáct bankovních institucí, sedm mikrofinančních institucí a pojišťovny. Centrální banka Černé Hory proto usiluje o zlepšení právního rámce a současně jeho harmonizaci s právní úpravou Evropské unie. Samotné bankovní instituce jsou složeny z jedné investiční banky. Ostatní banky mají specializaci komerčních bank. První tři největší banky (CKB Bank, NLB Montenegro banka ad, Hypo

Alpe-Adria Bank AD) se podílí téměř 56 % na celkových aktivech bankovního trhu. Tyto organizace jsou vlastněny převážně zahraničními vlastníky, například ze zemí jako jsou Rakousko, Slovinsko, Chorvatsko, Maďarsko apod. Menší banky po vlastnické struktuře náleží mezi dělbu cizích akcionářů, domácích akcionářů a také stát má malý podíl v některých bankách. [49]

4.8.1.3 Stabilita bankovního systému Černé Hory

Nejméně stabilním systémem zemí bývalé Jugoslávie je bankovní systém Černé Hory. Tento systém se potýká s problémy spojenými s úvěrovým rizikem. Z hlediska likvidity zátěžové testy neskončily s pozitivními výsledky, i když se tato situace zlepšuje. Kapitálová přiměřenost tohoto sektoru se pohybuje o pár procent od stanovené zákonné hranice. [59]

4.8.2 Centrální banka Černé Hory

Zmínky o centrální bance v Černé Hoře sahají až do roku 1905, kdy zde byla založena tato banka s myšlenkou pomoci rozvoji výroby, řemesel, obchodu a průmyslu. Přistoupením Černé Hory do království Srbů, Chorvatů a Slovinců, začala tato banka působit jako součást Národní banky království SHS. Ústavní reforma roku 1931 změnila tuto národní banku na Národní banku Jugoslávie. Po nové ústavní reformě na konci 80. let 20. století se Centrální banka Černé Hory stala samostatným právním subjektem. V tomto stavu vydržela až do roku 1993, kdy se stala opět součástí Národní banky Jugoslávie. Od roku 2001 dle zákona O Centrální bance Černé Hory, působí jako nezávislá instituce a získává dnešní podobu.

4.8.2.1 Právní rámec CBČH

Zákon o Centrální bance Černé Hory (Úřední věstník ČH, č. 52/00 a 47/01) definuje počátek této národní banky a prvotní jmenování členů. Po přijetí nové Ústavy ČH byla přijata novela zákona (Úřední věstník ČH, č. 40/10 a 46/10), který vymezuje poslání této organizace. Jedná se zejména o podporu a udržení stability finančního systému, včetně podpory a udržení zdravého bankovního systému s bezpečným platebním systémem.

Černá Hora má za cíl harmonizaci svých zákonů s předpisy Evropské unie a zejména vstup do Eurosystemu, aby se tato země stala součástí hospodářské a měnové unie.

4.8.2.2 Organizační struktura CBČH

Nejvyšším orgánem Centrální banky Černé Hory je bankovní rada, skládající se ze sedmi členů. Jedná se o guvernéra, dva viceguvernéry a čtyři další členy, kteří nejsou zaměstnanci centrální banky. Rada rozhoduje o činnostech banky, které směřují k dosažení stanovených cílů, rozhoduje o bankovních licencích, vydává předpisy a jiné akty k dosahování cílů či plní další povinnosti v souladu s právními předpisy. [86]

4.8.2.3 Měnová politika CBČH

Černá hora má za hlavní cíl zachování stability finančního systému, včetně udržení stability bankovního systému a bezpečně efektivního platebního systému. S primárním cílem má centrální banka také snahu udržovat a podporovat cenovou stabilitu.

4.8.2.3.1 Nástroje měnové politiky

Operace na volném trhu

Operace na volném trhu slouží k regulaci likvidity a usměrňují úrokové sazby v ekonomice.

- Průběžně transakce, které se uskutečňují pomocí prodeje a nákupu cenných papírů bez zpětného nákupu či prodeje.
- Repo operace představující prodej cenných papírů za danou cenu centrální bance se zpětným převodem k sjednanému datu.

Úvěrové obchody

- Intraday úvěry poskytují bankám likviditu během dne se splatností tentýž den. Úvěry jsou úročeny dle úrokové sazby pokladničních poukázek z poslední aukce.
- Lombardní úvěry, které poskytují likviditu overnight. Tyto úvěry mají splatnost druhý pracovní den do 10 hodin dopoledne. Úroková sazba je vyčíslena o jeden procentní bod výše než základní repo sazba.
- Krátkodobé úvěry se považují za půjčku s 15 denní splatností a úročením o dva procentní body vyšším než základní repo sazba.

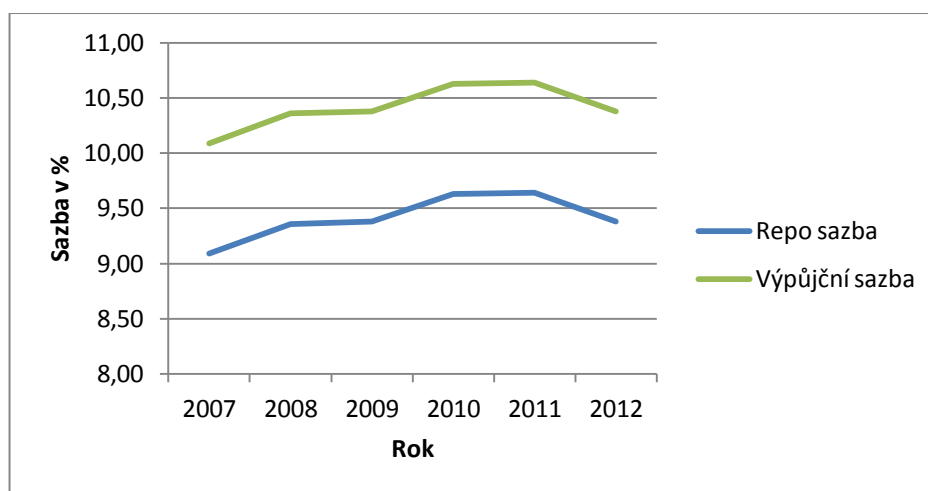
Povinné minimální rezervy

Povinné minimální rezervy jsou hlavním nástrojem měnové politiky CBČH. Ta drží tyto rezervy na speciálních účtech nebo ve formě státních pokladničních poukázek. Míra povinných minimálních rezerv je 9,5 % ze základny, která je složena z vkladů se splatností do jednoho roku, nebo 8,5 % ze základny s delší dobou splatností než jeden rok. Rezervy jsou úročeny 1 % sazbou. [71]

Tabulka 15: Nástroje a základní sazby CBČH

Nástroje	Úrokové sazby	Úroková sazba
Repo operace	Fixní sazba	9,38%
Lombardní úvěr	Výpůjční sazba	10,38%
Povinné minimální rezervy	Se splatností do 1 roku	9,50%
	Se splatností nad 1 rok	8,50%

Zdroj: vlastní zpracování podle [71]

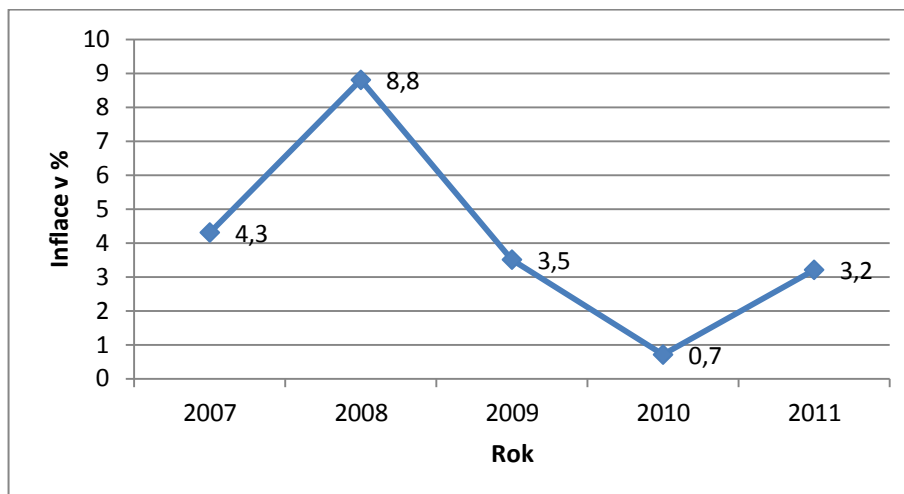
Obrázek 36: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů CBČH

Zdroj: vlastní zpracování

Repo sazba se pohybuje po dobu 5 let v rozmezí mezi 9 a 10 %. Nejvyšší úroveň dosáhla v letech 2010 a 2011. Lombardní sazba stínuje základní sazbu a je o jeden procentní bod vyšší.

4.8.2.3.2 Vývoj inflace

Stejně jako v ostatních sledovaných státech byla nejvyšší inflace v Černé Hoře zaznamenána v roce 2008. Pokles v následujícím období byl vyvolán globální recesí, změnou cen potravin nebo poklesem cen energetiky. Inflace v Černé Hoře dosáhla historicky nejnižší míry inflace v roce 2010. Podíl na této hodnotě měla rostoucí nezaměstnanost a stagnace v růstu mezd. Pro rok 2011 vykazuje inflace rostoucí míru na 3,2 %.

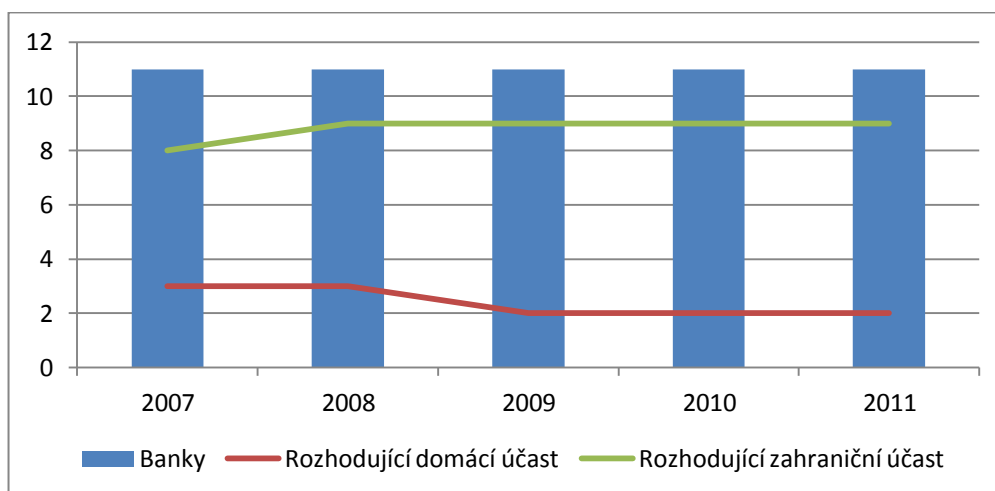

Obrázek 37: Vývoj inflace v Černé Hoře v letech 2007 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování

4.8.3 Obchodní banky v Černé Hoře

Bankovní sektor Černé hory je tvořen 11 bankami, které jsou vlastněny zejména zahraničními investory. Tato velmi malá struktura bank zaměstnává krom roku 2007 kolem 2 200 zaměstnanců.

Obrázek 38: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v Černé Hoře

Zdroj: vlastní zpracování podle [51,52,53,54]

Tabulka 16: Vývoj počtu zaměstnanců v bankovním sektoru Černé Hory

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet zaměstnanců	1 938	2 232	2 226	2 188	n/a

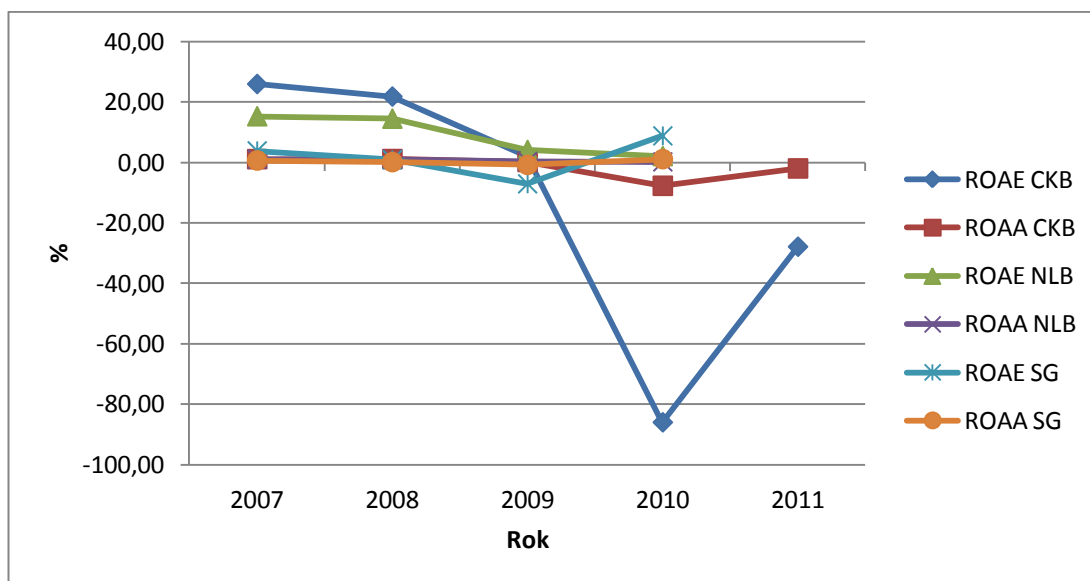
Zdroj: vlastní zpracování podle [49]

4.8.3.1 Finanční ukazatele vybraných bank

Pro zhodnocení finančních ukazatelů byly vybrány Crnogorska Komercijalna Banka AD, NLB Montenegro banka a Societe General Montenegro. I pro tyto banky nebyl využit ukazatel kapitálové přiměřenosti z důvodu nedostatku informací.

Ukazatel rentability průměrných aktiv (ROAA) a průměrného kapitálu (ROAE)

Nejlépe zhodnotit svá aktiva v zisk dokázala banka NLB Montenegro banka, která ani jednou za sledované období nespadla do záporných hodnot. Krom již zmiňované banky obě zbylé banky vykazovaly záporné hodnoty ROAE, přitom extrémních hodnot dosáhla Crnogorska Komercijalna Banka AD v roce 2010, když spadla až na -85,99 %, způsobených především velkou ztrátou v tomto roce.

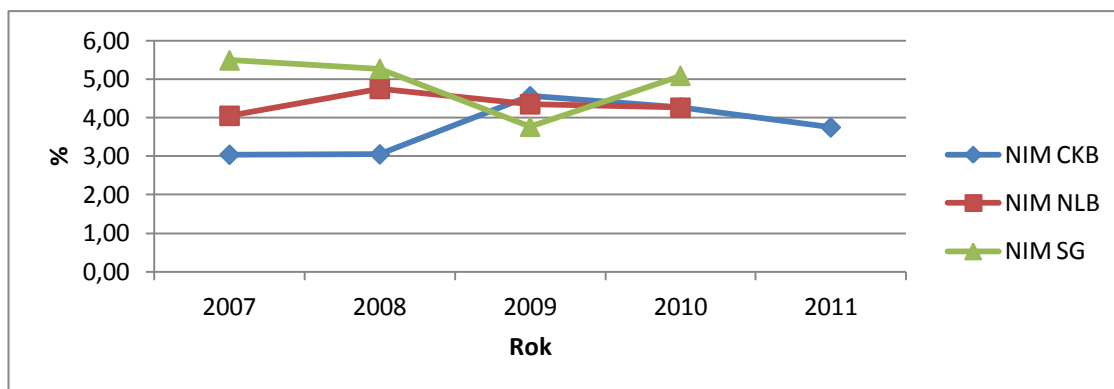

Obrázek 39: Vývoj ROAA a ROAE vybraných bank Černé Hory

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Čistá úroková marže

Při porovnání tohoto ukazatele byla nejstabilnější NLB Montenegro banka, která si držela svou čistou úrokovou marži mezi 4- 5 %. Nejlépe však svá úročená aktiva zhodnocovala banka Societe General, kdy krom roku 2009 nespadla pod hranici 5 %.

Obrázek 40: Vývoj NIM vybraných bank Černé Hory

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

4.9 Bankovní systém České republiky

V České republice funguje dvojstupňová bankovní soustava. Působí zde Česká národní banka na prvním stupni, na druhém stupni jsou obchodní banky a spořitelny, pojišťovny, penzijní fondy, družstevní záložny, směnárny a jiné instituce v oblasti platebního styku. Majoritní podíl trhu mají velké banky, které jsou převážně ve vlastnictví zahraničních vlastníků. Národní měnou České republiky je česká koruna.

4.9.1 Současná situace bankovního systému České republiky

Bankovníctví v České republice je podřízeno zákonu č. 21/1992 Sb. o bankách, který nabyl účinnosti roku 1992 a byl již několikrát novelizován. Po vstupu do Evropské unie se český bankovní trh otvírá všem bankovním institucím ze všech států Unie. Direktiva 2000/12/ES, novelizována direktivou 2000/28/ES, o přístupu k činnosti úvěrových institucí, nahradila tzv. první a druhou bankovní direktivu 77/780/EHS a 89/646/EHS v pozdějších zněních. Nová směrnice uvolňuje poskytování bankovních služeb, sjednocuje udělování bankovních licencí a umožňuje zakládání poboček na celém území EU (tzv. princip jednotného pasu), stanovuje odpovědnost bankovního dohledu domovské země a předepisuje vzájemné uznávání bankovních licencí. Dále definuje a upřesňuje úvěrové ústavy, stanovuje hlavní požadavky jejich fungování dle pravidel basilejské BIS. [6], str. 41

Bankovní sektor České republiky tvoří čtyřicetčtyři bank, z toho osmnáct jsou pobočky zahraničních bank a pět stavebních spořitelen. Tuzemské banky se dělí na čtyři velké, osm středních a šest malých bank. První skupina bank vlastní 57 % z celkového podílu na aktivech tohoto sektoru. Jde o banky Česká spořitelna, a.s., Československá obchodní banka, a.s., Komerční banka, a.s. a UniCredit Bank Czech Republic, a.s. Na principu jednotné licence bez založení pobočky působí v zemích EU šest bank (např. Komerční banka, GE Money Bank, Česká exportní banka a další.).

Vlastnická struktura se skládá převážně ze zahraničních akcionářů ze zemí EU, zejména rakouských, belgických či německých, apod. Jejich podíl na trhu je 78,4 %. Na této struktuře se také podílí domácí subjekty, investoři z ostatních zemí mimo EU a stát. V pěti bankách převažuje zahraniční kapitál, v deseti bankách je zastoupen výlučně. Český kapitál převažuje ve dvou bankách a v šesti bankách je zastoupen výlučně (např. Fio banka, Hypotenční banka, Česká exportní banka, apod.). [111]

4.9.1.1 Stabilita bankovního systému České republiky

V 90. letech minulého století sice došlo k několika úpadkům českých bank z důvodu poskytování nedostatečně zajištěných úvěrů, nezodpovědnosti klientů a managementu bank a nedostatečnému dohledu nad bankovním sektorem. Pro některé banky se uvedené důvody staly osudnými. [6]

V současné době je český bankovní systém i přes probíhající krizi stabilní a zdá se být i nezávislý na vnějším financování. Podle posledních analýz by banky v České republice neměly mít problém s plněním zpřísněných kapitálových i likvidních požadavků v rámci nového konceptu Basel III. [110]

4.9.2 Česká národní banka

První centrální banka, která začala působit na našem území, nesla název Privilegovaná Rakouská národní banka, která vznikla jako akciová společnost v roce 1816 na území tehdejší Rakousko-Uherské monarchie. Další milník se odehrál v roce 1878, kdy po složitých rakousko-uherských jednáních došlo ke vzniku nové centrální banky pod názvem Rakousko-Uherská banka. Po první světové válce, která přinesla vznik Československé republiky, vykonávalo některé funkce centrální banky ministerstvo financí až do roku 1926, kdy svou činnost zahájila Národní banka československá.

Velký historický zlom přišel v roce 1950 nástupem centrálně plánované ekonomiky. Stávající národní banku nahradila 1. července tohoto roku Státní banka československá. Podoba dnešní národní banky má počátky až po rozdělení Československa na dva samostatné státy. K 1. lednu 1993 vzniká Česká národní banka. [9], str. 443

4.9.2.1 Právní rámec ČNB

Česká národní banka byla zřízena Ústavou České republiky a je ústředním orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem. Své činnosti vyvíjí v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance a dalšími právními předpisy. Má svěřeny kompetence správního úřadu, samostatně hospodaří s majetkem, který jí svěřil stát. Do činností národní banky lze zasáhnout pouze na základě zákona.

Podle článku 98 Ústavy České republiky a zákona č. 6/1993 Sb., o ČNB, ve znění pozdějších předpisů je jejím hlavním cílem péče o cenovou stabilitu. Rovněž podporuje obecnou hospodářskou politiku, pokud není v rozporu s hlavním cílem, se kterým určuje měnovou politiku, vydává peníze, řídí platební styk a zúčtování banky, vykonává dohled nad finančním sektorem. Dále poskytuje bankovní služby pro stát a veřejný sektor. Tento zákon také definuje nezávislost ČNB, která je důležitá ke správnému plnění hlavního cíle.

Podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů ČNB poskytuje informace vztahující se k její působnosti, vztahující se k § 2 odst. 1 tohoto zákona. ČNB má povinnost poskytnout informaci na základě žádosti. [85]

4.9.2.2 Organizační struktura ČNB

Bankovní rada vede organizační útvary ústředí a pobočky ČNB od 1. ledna 2002 jako kolektivní orgán. Ředitelé samostatných odborů a sekcí v rámci posílených pravomocí odpovídají bankovní radě za řízení a zajišťování jim svěřených agend v souladu se střednědobými koncepcemi přijatými bankovní radou pro určité oblasti aktivit centrální banky. Díky tomuto způsobu řízení mohou členové bankovní rady ČNB věnovat více prostoru rozhodování v oblasti měnové politiky, tedy naplňování zákonem stanoveného cíle České národní banky a dalším otázkám koncepčního a strategického charakteru.

Nejvyšším řídicím orgánem ČNB je bankovní rada, která určuje měnovou politiku a s ní spojené nástroje pro její provádění. Také rozhoduje o stěžejních měnově-politických opatřeních ČNB a o dalších záležitostech. Bankovní rada je tvořena sedmi členy, jako je guvernér, dva viceguvernéři a další čtyři členové této rady. Všichni jsou jmenováni na šestileté funkční období prezidentem České republiky.

ČNB má také síť poboček v různých městech, které jsou vedeny ředitelem. Jedná se o Prahu, České Budějovice, Plzeň, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Brno a Ostrava.

Tyto pobočky odpovídají za provádění platebního styku, správu zásoby peněz, devizové a směnářské kontroly, vedení účtů státního rozpočtu a svých ostatních klientů. Dále zajišťují sběr, kontrolu a zpracování dat pro konjunkturální řešení. Pobočky ČNB mohou být také kontaktními místy pro různé orgány státní správy či samosprávy, finančními orgány, zástupci bank a jinými vybranými klienty. [85]

4.9.2.3 Měnová politika ČNB

Česká národní banka vykonává měnovou politiku podle ustanovení článku 98 Ústavy ČR a § 2 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Tyto předpisy ukládají za hlavní cíl především udržení cenové stability.

Cenová stabilita

Stejně jako většina centrálních bank se ČNB zaměřuje na stabilitu spotřebitelských cen. Stabilita zpravidla bývá považována ne za doslova neměnnou, ale s mírným růstem. Do roku 2010 byl vyhlášen inflační cíl ve výši 3 % s tolerančním pásmem ± 1 %. V březnu 2007 byl vyhlášen nový inflační cíl ve výši 2 %, který vstoupil v platnost v lednu 2010. Skutečná inflace může mít maximální odchylku ± 1 procentní bod. Tento inflační cíl by měl být dodržován do doby, než Česká republika rozhodne o přijetí eura.

4.9.2.3.1 Nástroje měnové politiky

Operace na volném trhu

Tyto operace mají za cíl usměrňovat vývoj úrokových sazeb v ekonomice. Tyto operace jsou většinou prováděny ve formě repo operací. Z hlediska pravidelnosti a cíle tyto operace dělíme na:

- Hlavní měnový nástroj má podobu repo operací prováděných formou tendrů. Při těchto operacích ČNB přijímá od bank přebytečnou likviditu a bankám předává jako kolaterál dohodnuté cenné papíry. Základní doba trvání je u těchto operací stanovena na 14 dní, proto je z hlediska monetární politiky chápána jako klíčová dvoutýdenní repo sazba (2T repo sazba). V závislosti na predikci vývoje likvidity v bankovním sektoru mohou být i repo operace s kratší dobou splatnosti. Vzhledem k systémovému přebytku likvidity slouží repo tendry především k odčerpávání likvidity. Repo tendry jsou prováděny s variabilní sazbou, tedy repo sazba je považována za maximální

limitní sazbu. Jsou vypořádány ve stylu americké aukce. V případě přesahu objednaného objemu bank přes predikovaný přebytek likvidity ČNB nabídky s nejvyššími sazbami odmítne nebo proporcionálně zkrátí. Repo tendr je obvykle prováděn třikrát do týdne s vyhlášením kolem 9:30 hodin. Banky mají ve stanovené době možnost podávat své objednávky, tzn. objem a požadovanou úrokovou sazbu. Minimální akceptovatelný objem je 300 mil. Kč a dále násobky 100 mil. Kč.

- Doplňkový měnový nástroj v podobě tříměsíčního repo tendru, v němž je přijímána likvidita na dobu tří měsíců. Repo sazba je v tomto nástroji stanovena podle tržní sazby v době vypsání tendru. ČNB tento nástroj nevyužívá, poslední tendr byl vypsán v lednu 2001.
- Nástroje jemného ladění (devizové operace, operace s cennými papíry) jsou použity zejména v případech nečekaných krátkodobých výkyvů v likviditě trhu, kdy je ohrožena stabilita vývoje úrokových sazeb. Tyto nástroje jsou v praxi použity spíše výjimečně. [76]

Objem volné likvidity stahované prostřednictvím měnových operací se v roce 2011 se v průměru pohyboval ve výši 353 mld. Kč. Proti průměru roku 2010 došlo k poklesu stahované likvidity přibližně o 5 mld. Kč. [103]

Automatické facility

- Depozitní facilitata umožňuje bankám uložit přes noc u ČNB svou přebytečnou likviditu bez zajištění. Banka má přístup do tohoto nástroje, pouze pokud požádá o uzavření obchodu Odbor korunových a devizových intervencí ČNB nejpozději 15 minut před uzávěrkou účetního dne systému CERTIS. Minimální objem je stanoven na spodní hranici 10 mil. Kč. Vložená depozita jsou úročena diskontní sazbou.
- Marginální zápujční facilitata poskytuje bankám, které mají uzavřenou rámcovou repo smlouvu s ČNB, možnost půjčky likvidity přes noc. Banka musí požádat o uzavření obchodu Odbor korunových a devizových intervencí ČNB nejpozději 25 minut před uzávěrkou účetního systému CERTIS. Minimální objem půjčené částky je 10 mil. Kč. Finanční prostředky jsou úročeny lombardní sazbou. Vzhledem k trvalému přebytku likvidity je tato facilitata využívána minimálně.

Povinné minimální rezervy

Každá banka a pobočka zahraniční banky, která drží bankovní licenci, nebo se rozhodne v ČR podnikat na základě tzv. „Jednotné licence“, je povinna držet u ČNB povinné minimální rezervy. Předepsaný objem minimálních rezerv je stanoven na 2 % ze základny pro výpočet

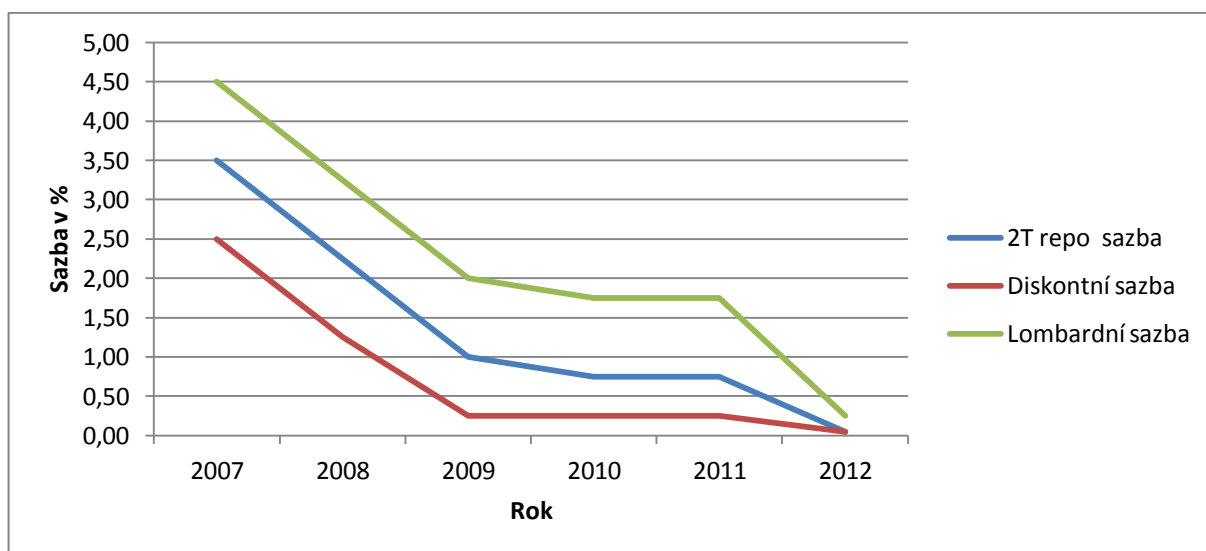
RMR. Od 12. 7. 2001 je za základnu považován objem primárních závazků dané banky, jejichž splatnost nepřevyšuje dva roky. Daná banka je povinna udržovat na účtech pro držení PMR takový denní zůstatek, který je v průměru za udržovací období roven minimálně stanovené PMR pro dané udržovací období. Udržovací období vychází přibližně na jeden měsíc, počínaje prvním čtvrtkem v měsíci a konče ve středu před prvním čtvrtkem následujícího měsíce. Od 17. 7. 2001 jsou PMR bankám úročeny dvoutýdenní repo sazbou ČNB. Dříve úročeny nebyly. [76]

Tabulka 17: Nástroje a základní sazby ČNB

Nástroje	Úrokové sazby	Úroková sazba
2týdení repo operace	2T repo sazba	0,05%
Depozitní facilita	Diskontní sazba	0,05%
Marginální zápůjční facilita	Lombardní sazba	0,25%
Povinné minimální rezervy		2,00%

Pozn.: Dané sazby jsou platné k datu 2.11 2012

Zdroj: upraveno podle [76]

Obrázek 41: Vývoj základních sazeb měnově-politických nástrojů ČNB

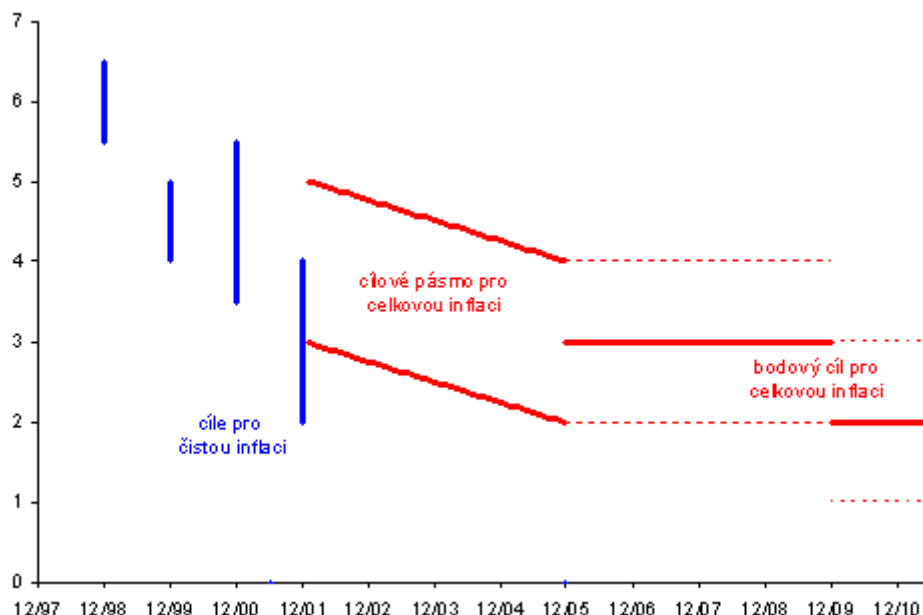
Zdroj: vlastní zpracování

Podle grafu 1 lze tvrdit, že základní sazby měnově-politických nástrojů mají klesající trend. Centrální banka se snaží udržovat diskontní a lombardní sazbu v rozmezí ± 1 % stupeň. V roce 2009 postupně docházelo k zlepšení krizi zhoršené ekonomické aktivity a inflace se držela v tolerovaném rozsahu kolem stanoveného cíle 2 %. To vše vedlo ke snížení sazeb. Dle prognózy ČNB mělo dojít ke snížení očekávané intenzity zpomalení ekonomického růstu, proto bankovní rada odsouhlasila snížení klíčové úrokové sazby o 0,25 % na 0,75 %. Diskontní sazba zůstala ponechána na 0,25 %, aby zůstala nad nulovou hodnotou, protože tato

sazba je používána jako referenční sazba pro výpočet úroků. V roce 2011 ČNB dle prognóz ponechala výši základních sazeb na stejné úrovni jako v roce 2010, tedy pro repo sazbu 0,75 %, diskontní sazbu 0,25 % a lombardní sazbu 1,75 %.

4.9.2.3.2 Cílování inflace

Česká národní banka stanovila pro období let 2006 – 2009 inflační cílové pásmo na hranici 3 % s možností odchylky o jeden procentní bod na obě strany. Od ledna 2010 vstoupilo v platnost nové pásmo s udržením inflace na 2 % ± 1 %. ČNB se daří držet stanovené cíle, krom let 2008 a 2009, když jednou přesáhla horní hranici o 2,3 % a podruhé spodní hranici o 1,4 %. Nízká inflace v roce 2009 byla způsobena opožděnými dopady změn nepřímých daní i zpomalením růstu regulovaných cen.

Obrázek 42: Inflační cíle ČNB

Zdroj: [55]

Česká republika se potýkala v počátcích samostatné republiky s pádivou inflací, která ale v roce 1995 přecházela k přijatelným hodnotám. Nejvyšší zaznamenaná míra inflace byla v období po rozpadu Československé republiky.

Tabulka 18: Vývoj inflace v České republice v období 1991 - 1995

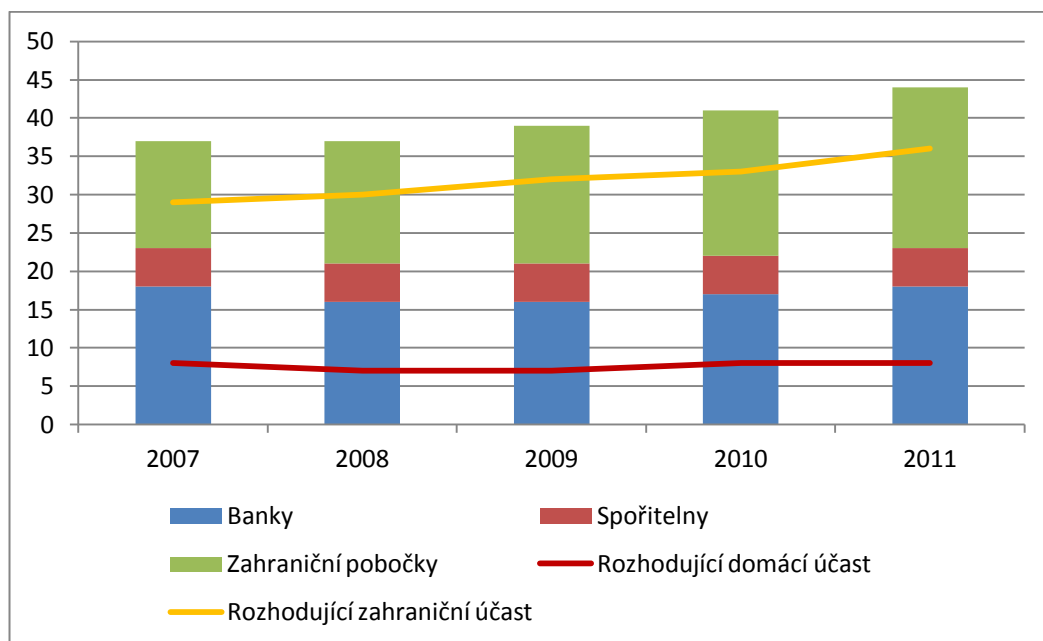
Rok	1991	1992	1993	1994	1995
Inflace v %	56,6	11,1	20,8	10	9,1

Zdroj: vlastní zpracování podle [77]

4.9.3 Obchodní banky v České republice

Počet bank v České republice od roku 2007 vzrostl na 44 bank. Z toho zde operuje 5 stavebních spořitelny, jejichž počet zůstal po celé sledované období nezměněn. Pobočky zahraničních bank v této zemi narůstají, což se podílí i na růstu počtu bank s rozhodující zahraniční účastí, kdežto počet bank s rozhodující domácí účastí zůstává konstantní.

Vývoj počtu zaměstnanců se držel kolem 38 000, jen v roce 2009 poklesl na 37 573. V roce 2011 vzrostl oproti roku 2010 téměř o 1 200 zaměstnanců.

Obrázek 43: Vývoj počtu bank a vlastnické struktury v České republice

Zdroj: vlastní zpracování podle [87,103]

Tabulka 19: Vývoj počtu zaměstnanců v České republice

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet zaměstnanců	38 707	38 577	37 573	38 828	40 018

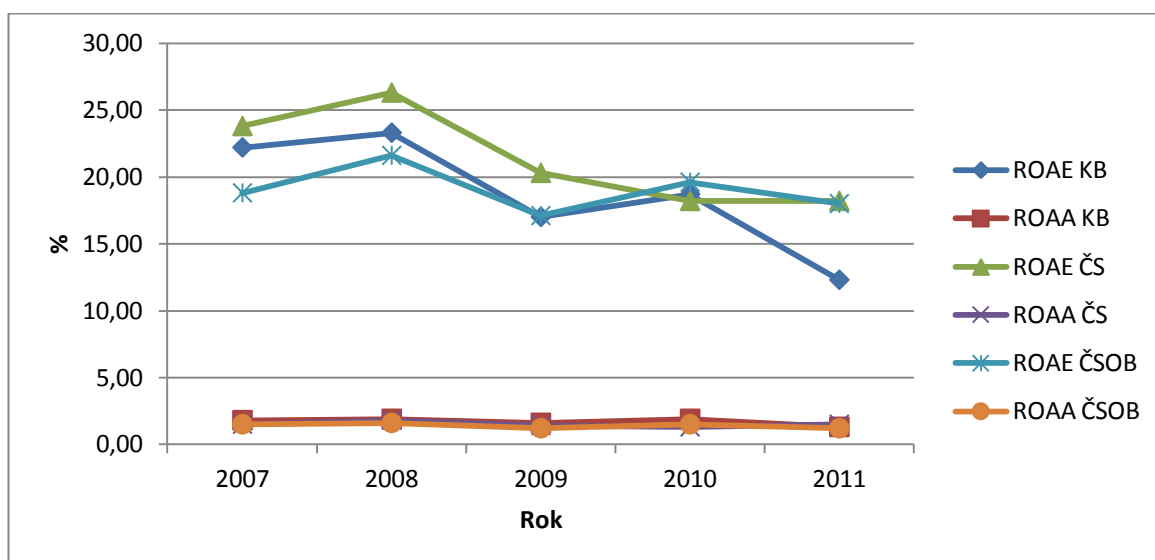
Zdroj: vlastní zpracování podle [102,111]

4.9.3.1 Finanční ukazatelé tří největších bank v České republice

Mezi tři největší banky České republiky patří Česká spořitelna, a.s., Komerční banka, a.s. a ČSOB, a.s. Všechny tyto banky spadají většinovým vlastnictvím pod zahraničního investora.

Ukazatel rentability průměrných aktiv (ROAA) a průměrného kapitálu (ROAE)

Z hlediska návratnosti vlastního kapitálu byla v daném období na tom nejlépe Česká spořitelna. Nejhůře na tom byla v roce 2011 Komerční banka, která vykazovala hodnotu ve výši 12,3 %. Zbylé dvě banky se v roce 2011 zastavily na hodnotách kolem 18 %. Co se týče využití aktiv k vytváření zisku, tak všechny banky mají podobný a dá se říci i stabilní trend pohybující se mezi 1 – 2 %. I zde byla nejuspěšnější Česká spořitelna.

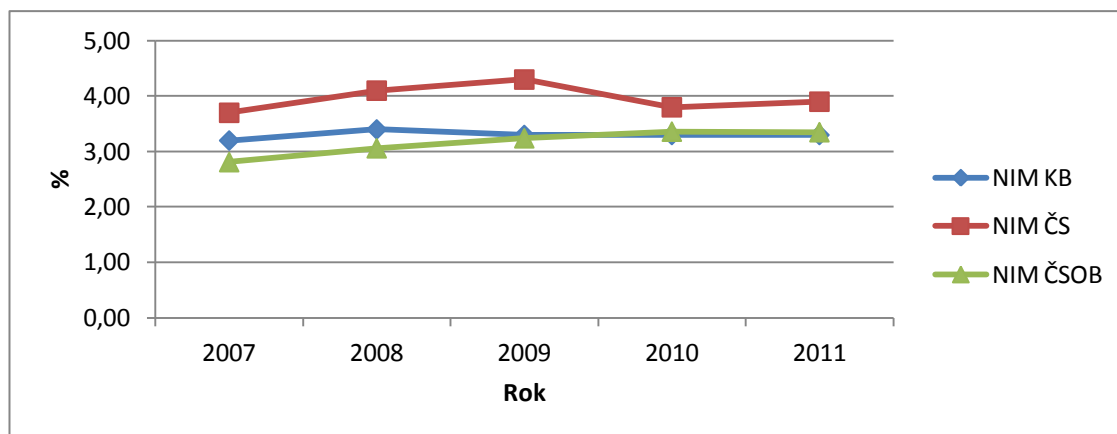

Obrázek 44: Vývoj ukazatelů ROAA a ROAE daných bank v České republice.

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Čistá úroková marže

Dle níže daného grafu lze tvrdit, že nejlépe svá úročená aktiva zhodnocovala Česká spořitelna. Komerční banka drží prakticky stejnou výši ukazatele NIM po celé sledované období a od roku 2009 má téměř totožné hodnoty s ČSOB.

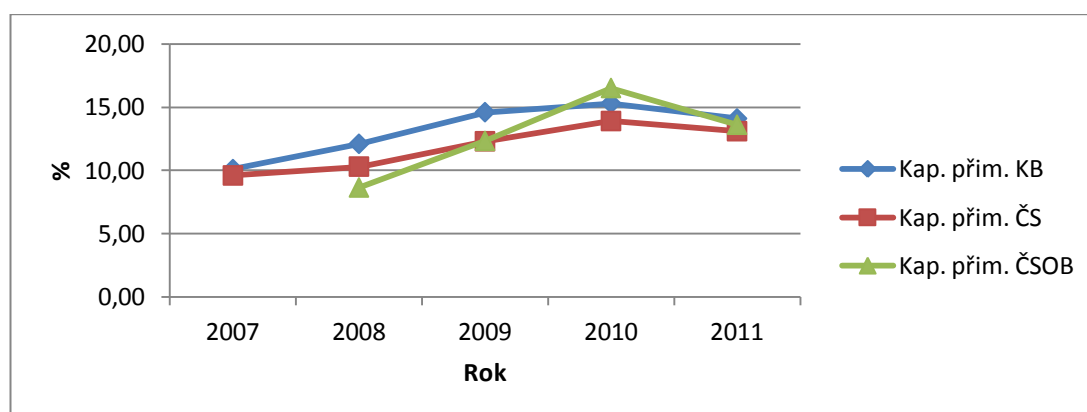

Obrázek 45: Vývoj NIM vybraných bank v České republice

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Ukazatel kapitálové přiměřenosti

Co se týče kapitálové přiměřenosti, tak všechny porovnávané banky nespadly pod doporučovanou hranici 8 %, i když ČSOB k tomu v roce 2008 neměla daleko. Podle grafu lze vidět, že banky mají rostoucí trend tohoto ukazatele až do roku 2011, kdy poklesl a dosahuje u všech subjektů kapitálové přiměřenosti mezi 13 – 14 %.

Obrázek 46: Vývoj adekvátnosti kapitálu vybraných bank v České republice

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

5 KOMPARACE BANKOVNÍCH SYSTÉMŮ

5.1 Porovnání bankovních systémů

Ve všech zemích funguje dvoustupňový bankovní systém, v zemích bývalé Jugoslávie má však tento systém větší tradici než v České republice, v které je tento systém 20 let, i když tyto země také spadaly do zemí bývalého východního bloku.

Slovinský bankovní systém je jediným státem z těchto států, který je členem Evropské unie a stejně tak jako bankovní sektor České republiky je otevřený pro všechny úvěrové instituce z tohoto společenství. Zbylé země usilují o přístup do Evropské unie a tak připravují své systémy na harmonizaci zákonů tohoto společenství.

Za zmínění také stojí fakt, že některé slovinské banky se podílely na privatizaci bank ve zbylých státech bývalého SFRJ, zejména pak v Makedonii, Bosně a Hercegovině a Černé Hoře. Ze všech porovnávaných zemí je jediné Slovinsko, které nemá z nadpoloviční většiny vlastníky bank ze zahraničí. Stejně tak jako v České republice, kde nejčastějšími vlastníky jsou bankovní skupiny ze zemí zejména, jako je Rakousko, Francie, Belgie a Německo, se i tito vlastníci podílejí na trhu zemí bývalé Jugoslávie. Dále zde často figurují i vlastníci ze zemí již zmiňovaného Slovinska, dále Maďarska, Švýcarska, Turecka, Řecka či Itálie.

Bankovní stabilita Slovinska neutrpěla finanční krizi jako ostatní státy bývalé SFRJ v 90. letech. Horší situaci na trhu prožívá v současnosti, kdy se potýká s velkým množstvím nesplácených úvěrů a s úrokovým rizikem. Dá se říci, že zahraniční banky jsou téměř stabilizovány. Problémy mají spíše tuzemské banky. Oproti tomu největší konkurent, co se týče vyspělosti trhu těchto zemí, Chorvatsko utrpělo problémy v 90. letech při finanční krizi, ale v současnosti dle kapitálových požadavků se dají požadovat za stabilní. Problémy se stabilitou bankovního systému mají dvě země, a to Bosna a Hercegovina a Černá Hora, které mají problém zejména s úvěrovým rizikem a likvidností. Zbylé státy se prezentují stabilním bankovním sektorem.

Český bankovní systém měl stejně jako většina států SFRJ největší problémy v 90. letech, kdy došlo k několika úpadkům bank. V současné době by měl být český bankovní systém stabilní.

5.2 Porovnání centrálních bank

Centrální bankovníctví v České republice sahá historicky až do počátků 19. století. Samostatná Česká národní banka vzniká až v roce 1993. U bývalých jugoslávských zemí jsou nejstarší historická fakta o centrální bance Černá Hora z roku 1905 až do roku 1931, kdy se stala součástí Národní banky království Srbů, Chorvatů a Slovinců. Státy Slovinsko a Chorvatsko měly založeny své vlastní centrální banky dříve než Česká republika a to v letech 1991 a 1990. Poté následovaly státy jako Bosna a Hercegovina v roce 1997, Černá Hora 2011, Srbsko 2003 a poslední Kosovo v roce 2008.

Hlavním řídicím orgánem ČNB je 7členná bankovní rada, stejně jako u CBK a CBČH. Banky jako SNB mají 5 členů, NBRM 9 členů, CBBH 5 členů, CBS 5 členů a CHNB má 6 členů plus 8 externích členů bankovní rady.

5.3 Porovnání měnových politik

Jedinou zemí, která jako člen euronie vykonává společnou monetární politiku je Slovinsko a v roce 2006 byla SNB plně implementována mezi členy ESCB.

Tabulka 20: Hlavní cíle jednotlivých měnových politik

Stát	Hlavní cíl měnové politiky
Slovinsko (ECB)	Udržení cenové stability
Chorvatsko	Udržení cenové stability
Makedonie	Udržení cenové stability
Bosna a Hercegovina	Udržení měnové stability
Srbsko	Udržení cenové stability
Kosovo	Udržení stability finančního systému
Černá Hora	Udržení stability finančního systému
Česká republika	Udržení cenové stability

Zdroj: vlastní zpracování podle [33,63,71,74,76,78,79,80]

Každý stát, respektive jeho centrální banka si stanovuje různé cíle měnové politiky. U většiny porovnávaných států při pohledu na tabulku č. 20 se jedná o udržení cenové stability. Kosovo a Černá Hora mají za hlavní cíl měnové politiky stanovenou udržení stability finančního systému. Bosna a Hercegovina se nejvíce zaměřuje na udržení měnové stability.

5.3.1 Měnově politické nástroje

Stejně tak jako v České republice využívají centrální banky k výkonu měnové politiky zejména nepřímé nástroje v podobě operací na volném trhu, automatických facilit a povinných minimálních rezerv.

Tabulka 21: Porovnání operací na volném trhu a automatických facilit

	Operace na volném trhu	Automatické facility
ČNB	2T repo operace	Depozitní facilit
	Doplňkové měnové nástroje	Marginální zápůjční facilit
	Nástroje jemného ladění	
ECB (SNB)	Hlavní refinanční operace	Depozitní facilit
	Dlouhodobější refinanční operace	Mezní zápůjční facilit
	Operace jemného ladění	
	Strukturální operace	
CHNB	1T repo operace	Depozitní facilit
	Operace jemného ladění	Lombardní půjčka
	Strukturální operace	Intraday úvěr
NBRM	Repo operace	Depozitní facilit
	Dražby pokladničních poukázek	Mezní zápůjční facilit
	Strukturální operace	Intraday úvěr
NBS	Hlavní operace	Depozitní facilit
	Dlouhodobější operace	Výpůjční facilit
	Operace jemného ladění	Intraday úvěr
CBČH	Repo operace	Lombardní úvěry
	Průběžné transakce	Krátkodobé úvěry
		Intraday úvěr

Zdroj: vlastní zpracování [33,71,76,78,79,80,98]

Podle tabulky č. 21 lze tvrdit, že centrální banky mají velmi podobnou strukturu měnově politických nástrojů. Všechny instituce využívají k řízení likvidity repo operace. Centrální banky České republiky, Srbska a Černé hory nepoužívají nástroje strukturálních operací. Pokud se jedná o dlouhodobější řízení likvidity, tak NBRM na rozdíl od většiny centrálních bank využívá dražeb pokladničních poukázek.

Centrální banky jednotlivých států využívají prakticky stejné automatické facility. Státy z bývalé SFRJ, krom Slovinska, používají navíc ještě nástrojů intraday úvěru. Centrální banka Černé hory má nejvíce odlišnou politiku těchto vestavěných stabilizátorů, jelikož nevyužívá žádných depozitních facilit.

Nejvíce odlišné monetární politiky od ostatních jsou politiky CBBH a NBK. Jediným nástrojem používaným CBBH jsou povinné minimální rezervy, proto je tato centrální banka kritizována Mezinárodním měnovým fondem za její pasivitu. CBBH se přijetím konvertibilního eura musela vzdát autonomie výkonu monetární politiky a její stav se odvíjí od průběhu ekonomiky Evropské unie. Stejně tak nejsou využívány měnové nástroje v Kosovu, které přijetím eura získalo stabilní makroekonomické prostředí a stabilní míru inflace.

Tabulka 22: Základní nástroje využívané centrálními bankami a jejich sazby

	2T repo operace	1T repo operace	Depozitní facility	Lombardní úvěr	PMR
ČNB	2T repo sazba		Diskontní sazba	Lombardní sazba	
	0,05		0,05	0,25	2,00
ECB		Fixní sazba	Depozitní sazba	Výpůjční sazba	
		0,75	0,00	1,50	1,00
CHNB		Repo sazba	Depozitní sazba	Lombardní sazba	
		-	0,25	6,25	13,50
NBRM		Základní sazba	Depozitní sazba	Výpůjční sazba	
		3,50	0,75	3,98	10,00
NBS		Klíčová sazba	Depozitní sazba	Výpůjční sazba	
		11,25	8,75	13,75	5,00
CBČH		Repo sazba		Výpůjční sazba	
		9,38		10,38	9,50
CBBH					10,00

Pozn. Uvedené hodnoty jsou v %

Zdroj: vlastní zpracování podle [24,71,76,78,79,80,81]

Při porovnání základních nástrojů měnové politiky je vidět, že ČNB využívá dvou týdních repo operací, kdežto ostatní státy mají tento nástroj nastaven na dobu jednoho týdne. ČNB, když nebudeme brát v potaz repo sazbu CHNB, která v současnosti nevyužívá tento nástroj kvůli dobré likviditě, operuje s nejnižší sazbou tohoto nástroje. 2T repo sazba byla stanovena na 0,05 %. Nejvyšší sazbu u repo operací vykazuje NBS, jejíž klíčová sazba je stanovena na 11,25 %.

U depozitních facilit, které nejsou využívány CBČH, má nejnižší sazbu ECB, která neúročí uložená depozita. Druhou nejnižší sazbou je diskontní sazba ČNB ve výši 0,05 %. Nejvíce mohou zhodnotit své peněžní prostředky banky u NBS, která má depozitní sazbu 8,75 %.

U lombardních úvěrů mají opět nejnižší sazby ČNB a ECB ve výši 0,25 % a 1,5 %. U NBS a CBČH sazby lombardních úvěrů dosahují hodnot přesahujících hranici 10 %.

Odlišnosti také vznikají u povinných minimálních rezerv nejen u výše sazeb, ale také u délky splatnosti či rozdílu mezi zahraničními a domácími měnami. ČNB, ECB a CHNB vyžaduje povinné minimální rezervy u vkladů do dvou let. NBRM má stanovené povinné minimální rezervy ve výši 10 % pro domácí měnu, 20 % pro domácí měnu s doložkou FX a 13 % pro cizí měnu. Povinné minimální rezervy NBS zahrnují sazbu 5 % pro domácí měnu, 29 % pro zahraniční měnu se splatností do dvou let a 22 % pro cizí měnu se splatností nad dva roky. CBČH má rozdíl v povinných minimálních rezervách oproti ČNB v tom, že má stanovené dvě sazby, a to pro vklady se splatností do jednoho roku 9,5 % a nad jeden rok ve výši 8,5 %. Stejný princip povinných minimálních rezerv využívá i CBBH jejíž sazby jsou 10 % pro devizové závazky se splatností do jednoho roku a 7 % pro splatnost nad jeden rok.

Tabulka 23: Vývoj sazeb repo operací porovnávaných centrálních bank

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Sazba
ČNB	3,50	2,25	1,00	0,75	0,75	0,05	2T repo sazba
ECB	4,00	2,50	1,00	1,00	1,00	0,75	Fixní sazba
CHNB	4,06	6,00					Repo sazba
NBRM	4,77	7,00	8,50	4,11	4,00	3,73	Základní sazba
NBS	10,00	17,75	9,50	11,50	9,75	11,25	Klíčová sazba
CBČH	9,09	9,36	9,38	9,63	9,64	9,38	Repo sazba

Zdroj: vlastní zpracování podle [71,73,76,78,80,81]

Vývoj sazeb repo operací mají podobný ČNB a ECB. Obě zaznamenaly klesající trend jejich sazeb. Zbylé centrální banky, krom NBS, své sazby repo operací od roku 2009 snižovaly. Nejnižších hodnot dosáhla NBRM, která v roce 2012 má svou základní sazbu na 3,73 %. Klíčová sazba NBS se od roku 2009 pohybuje mezi 9 – 11,5 %. Tato sazba pomáhá NBS regulovat inflační tlaky a také má tato sazba pomoci dostat inflační hodnoty, které má Srbsko také nejvyšší, do stanoveného inflačního pásma. Proto NBS musí využívat vyšších úrokových sazeb než ostatní centrální banky. Výše klíčové sazby NBS také ovlivňuje výši depozitní a lombardní sazby, které jsou od ní stanoveny $\pm 2,5$ %. CHNB jak již bylo zmíněno výše, kvůli dobré likviditě v bankovním sektoru v roce 2009 přestala využívat nástroj repo operací.

Tabulka 24: Vývoj sazeb deponitních facilit porovnávaných centrálních bank (v %)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Sazba
ČNB	2,50	1,25	0,25	0,25	0,25	0,05	Diskontní sazba
ECB	3,00	2,00	0,25	0,25	0,25	0,00	Depozitní sazba
CHNB	0,50	0,50	0,50	0,50	0,25	0,25	Depozitní sazba
NBS	7,50	15,25	7,00	9,00	7,25	8,75	Depozitní sazba

Pozn: Nejsou zahrnuty údaje deponitních facilit NBRM pro nedostatek informací a CBČH, kterou nejsou využívány

Zdroj: vlastní zpracování podle [73,76,78,81]

Vývoj sazeb deponitních facilit měl u ČNB a ECB klesající trend v letech 2007 až 2009. Poté se do roku 2011 držely na stejné úrovni. Pro rok 2012 ČNB snížila diskontní sazbu na 0,05 % a ECB svou deponitní sazbu snížila na 0 %. CHNB drží prakticky své deponitní sazby nezměněny. V roce 2011 měla tuto sazbu na stejné úrovni jako ECB a ČNB. Poslední institucí, u které byl sledován vývoj sazeb deponitní facility, NBS, která svou deponitní sazbu drží o 2,5 % níže než svou klíčovou sazbu. Její sazba vykazuje mnohem vyšší hodnoty než sazby stanovené ostatními centrálními bankami.

Tabulka 25: Vývoj sazeb lombardních úvěrů porovnávaných centrálních bank (v %)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Sazba
ČNB	4,50	3,25	2,00	1,75	1,75	0,25	Lombardní sazba
ECB	5,00	3,00	1,75	1,75	1,75	1,50	Výpůjční sazba
CHNB	7,50	9,00	9,00	9,00	9,00	6,25	Lombardní sazba
NBRM	7,50	8,50	10,00	5,50	4,23	3,98	Výpůjční sazba
NBS	12,50	20,25	12,00	14,00	12,25	13,75	Výpůjční sazba
CBČH	8,50	9,50	11,00	6,50	5,23	4,98	Výpůjční sazba

Zdroj: vlastní zpracování podle [71,73,76,78,80,81]

Sazby u lombardních úvěrů mají opět nejvíce podobné ČNB a ECB. Obě tyto instituce měly v roce 2010 a 2011 tuto sazbu na stejné výši 1,75 %. ČNB ji v následujícím roce snížila o 1,5 %, kdežto ECB jen o 0,25 %. Lombardní sazba stanovená CHNB se držela většinu sledovaných let na úrovni 9 %. Prakticky stejný trend vývoje výpůjční sazby měly NBRM a CBČH, kde jediný rozdíl byl, že sazby CBČH jsou o 1 % vyšší. NBS má hodnoty výpůjčních sazeb opět nejvyšší, pohybující se nad 10 % o 2,5 % vyšší než vlastní klíčovou sazbu. ECB a ČNB drží své sazby lombardních úvěrů minimálně o 2 % níže než ostatní centrální banky.

5.3.2 Vývoj inflace

Mezi hlavní cíl většiny sledovaných zemí patří udržení cenové stability. Pouze tři národní banky k dosažení tohoto cíle využívají procesu cílování inflace. Jedná se o ČNB, SNB a NBS.

Tabulka 26: Inflační cíle centrálních bank

ČNB		ECB (SNB)		NBS	
Rok	Výše	Rok	Výše	Rok	Výše
2007	3 % ± 1 %	2007	2 %	2007	4 - 8 %
2008	3 % ± 1 %	2008	2 %	2008	3 - 6 %
2009	3 % ± 1 %	2009	2 %	2009	8 % ± 2 %
2010	2 % ± 1 %	2010	2 %	2010	6 % ± 2 %
2011	2 % ± 1 %	2011	2 %	2011	4,5 % ± 1,5 %

Zdroj: vlastní zpracování podle [34,35,36,37,38,55,79]

Inflační cíl ECB je udržovat inflaci i hranice 2 %. Od roku 2010 má podobný cíl i ČNB, která má tento cíl stanoven na 2 ± 1 %. NBS má velmi chaotický vývoj stanovení svého inflačního cíle, který by se za rok 2011 neměl vychýlit více než 1,5 % od hranice 4,5 %.

Tabulka 27: Vývoj inflace porovnávaných zemí

Země	2007	2008	2009	2010	2011
Slovinsko	3,8	5,5	0,9	2,1	2,1
Chorvatsko	2,9	6,1	2,4	1,1	2,3
Makedonie	2,3	8,3	-0,8	1,6	3,9
Bosna a Hercegovina	1,5	7,4	-0,4	2,1	3,7
Srbsko	6,4	12,4	8,1	6,1	11,1
Kosovo	4,4	9,3	-2,4	3,5	7,3
Černá Hora	4,3	8,8	3,5	0,7	3,2
Česká republika	3	6,3	0,6	1,2	2,1

Zdroj: vlastní zpracování podle [64,66,68]

Při srovnání hodnot v tabulkách č. 26 a č. 27. je vidět, že krom od roku 2008, kdy ani jeden ze států, jenž cílují svou inflaci, nesplnil své stanovené inflační pásmo. SNB i ČNB v posledních dvou sledovaných letech své cíle splnily, kdežto NBS se v roce 2011 velmi odchýlila od stanoveného cíle. Nejnižší hodnoty inflace vykazuje Slovinsko, Chorvatsko a Česká republika. Celkově pak měla většina států nejnižší míru inflace vykázanou v roce 2009 po vypuknutí finanční krize. Některé státy v tomto roce dosáhly i deflace. Inflace v České republice má podobný vývoj jako inflace ve Slovinsku, Makedonii, Bosně a Hercegovině a Kosovu. Zbylé státy tvoří další inflační trend. Soustavně nejvyšší míru inflace drží Srbsko, které nedokázalo splnit svůj inflační cíl z roku 2011 a mělo nejvyšší index spotřebitelských cen v roce 2010 na úrovni 6,1 %.

Za největší faktor ovlivňující inflaci v zemích bývalé Jugoslávie lze označit vývoj cen potravin, cen energií, zejména ropy a u některých států i změny regulovaných cen.

Tabulka 28: Historický vývoj inflace u vybraných zemí

Země	1991	1992	1993	1994	1995
Slovinsko	109,33	237,96	33,95	21,00	21,00
Chorvatsko	99,30	594,85	1466,79	111,76	23,54
Makedonie		250,00	338,68	126,40	15,80
Česká republika	56,60	11,10	20,80	10,00	9,10

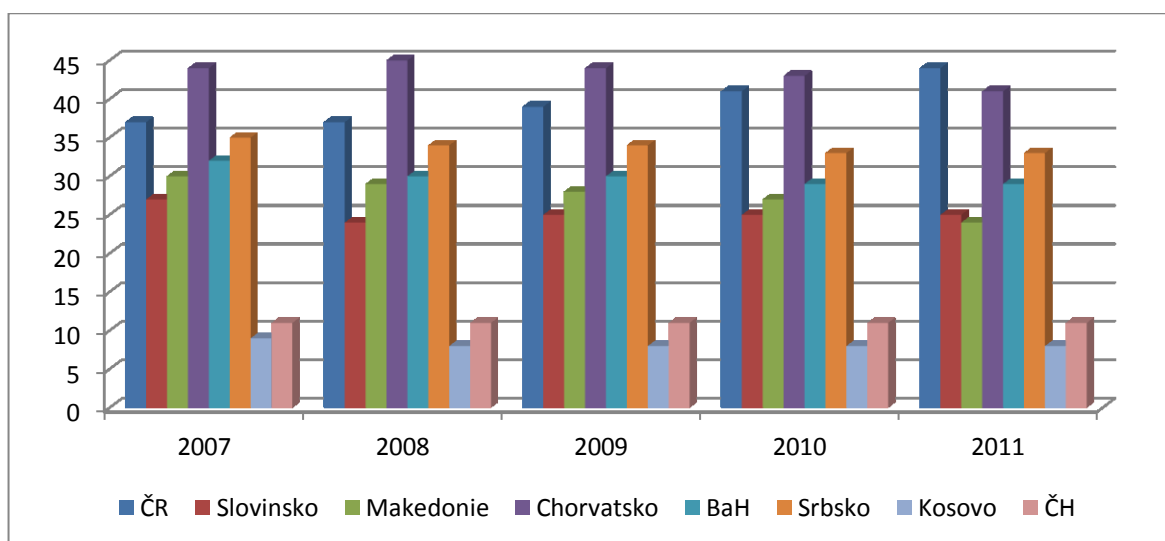
Pozn.: Zbylé státy nemohly být zahrnuty pro nedostatek informací

Zdroj: vlastní zpracování podle [65,66,67,77]

Počátky bankovních systémů v zemích Slovinska, Chorvatska, Makedonie provázela hyper inflace, která se postupně do roku 1995 posunula do rozmezí pádivé inflace. Česká republika na rozdíl od těchto zemí při svém začátku ani jednou nedosáhla hodnot hyperinflace a v roce 1995 již klesla na hodnoty běžné inflace 9,1 %.

5.4 Porovnání obchodních bank

Z pohledu na počet bank působících v daných bankovních sektorech se vývoj v zemích bývalé Jugoslávie ubírá směrem dolů, nebo zůstává na stejné úrovni, kdežto v České republice se počet úvěrových institucí do roku 2011 zvyšoval a funguje zde 44 úvěrových institucí. Nejbližší v počtu bankovních subjektů je Chorvatsku s 41 institucemi, následované Srby s 33 institucemi a Bosenci s 29 bankami. Ve Slovinsku působí 25 úvěrových institucí a má prakticky stejný počet bankovních subjektů jako Makedonie. Nejméně bank je v Kosovu a Černé Hoře, který se pohybuje okolo 10 bank.

Obrázek 47: Vývoj počtu bankovních institucí v porovnávaných státech

Zdroj: vlastní zpracování

Nejpodobnější strukturu bankovních institucí má Chorvatsko, které stejně jako Česká republika má krom komerčních bank, spořitelen a poboček zahraničních bank i stavební spořitelny. Bankovním trhem je pak také velmi podobné Slovinsko, ve kterém ale nepůsobí stavební spořitelny, i když je členem Evropské federace stavebních spořitelen. Zbylé státy bývalé SFRJ si jsou podobné svoji strukturou bank bez účasti zahraničních poboček a stavebních spořitelen.

Krom bankovních systémů Slovinska, kde jsou banky vlastněny z poloviční většiny domácími subjekty a Chorvatska, kde většinová zahraniční účast získala nadpoloviční většinu bank až v roce 2011, mají zbylé bankovní systémy většinu bank řízenou většinovým podílem zahraničních bank stejně tak jako v České republice.

Tabulka 29: Vývoj počtu zaměstnanců v jednotlivých bankovních sektorech

Stát	2007	2008	2009	2010	2011
Česká republika	38 707	38 577	37 573	38 828	40 018
Slovinsko	11 832	11 967	12 236	12 103	11 928
Makedonie	5 390	6 111	6 084	6 052	6 011
Chorvatsko	20 613	22 560	21 730	21 770	21 865
Bosna a Hercegovina	10 210	11 060	10 595	10 321	10 302
Srbsko	30 242	32 342	31 182	29 887	29 228
Kosovo	2 715	3 607	3 459	3 610	3 728
Černá Hora	1 938	2 232	2 226	2 188	n/a

Zdroj: vlastní zpracování podle [29,30,31,32,33,46,47,48,49,69,70,84,92,97,102,111]

U všech států došlo během sledovaných pěti let k nepatrnému nárůstu v rámci stovek zaměstnanců. Pouze v České republice a Kosovu došlo k navýšení o více než tisíc zaměstnaných lidí. Český bankovní sektor zaměstnává nejvíce, k roku 2011 bylo jejich množství 40 018. Ze států SFRJ má největší počet zaměstnaných Srbský bankovní systém, a to 29 228. Chorvatsko, ačkoliv má 41 úvěrových institucí, zaměstnává jen 21 865 občanů v bankovním sektoru. Nejvyspělejší ekonomika Slovinsko má tento počet ještě nižší kolem 11 928 zaměstnanců. Pokud ale vezmeme v potaz počet zaměstnanců k počtu obyvatelstva v jednotlivých zemích, tak nejvíce zaměstnává Slovinsko, a to kolem 0,6 %, poté Chorvatsko 0,5 % a Česká republika zaměstnává kolem 0,4 % obyvatel v tomto sektoru. Zbylé státy se pohybují kolem 0,3 %.

Samotné největší banky působící na jednotlivých bankovních trzích jsou řízeny zahraničními bankovními skupinami. Nejedná se však o Slovinsko, kde největší bankovní subjekty řídí domácí vlastníci. Nejvíce vlastnických podílů u největších bank ve státech bývalé SFRJ má Slovinská NLB Group, která vlastní přední banky krom své země

i v Makedonii a Černé Hoře. Přední příčky bank ve státech Chorvatsko a Bosna a Hercegovina spadají pod vlastnictví UniCredit Group. Další italskou skupinou, která také ovládá přední příčky ve dvou státech, a to opět Chorvatska i Srbska, je Itesa Group. Ze skupin působících v České republice se v na Balkáně nejlépe vede Raiffeisen Bank International Group, která má největší bankovní podíl na trhu Kosova s Bosnou a Hercegovinou. Vedle těchto skupin zde samozřejmě působí i další bankovní skupiny např. řecké National Bank of Greece Group, OTP Group z Maďarska nebo Hypo Alpe Adria Group z Rakouska.

Tabulka 30: Banky a jejich majoritní vlastníci

Stát	Banka	Majoritní vlastník	Země vlastníka
ČR	Komerční banka	Société Générale Group	Francie
	Česká spořitelna	Erste Group	Rakousko
	ČSOB	KBC Group	Belgie
Slovinsko	NLB	NLB Group	Slovinsko
	Nova KBM	Nova KBM Group	Slovinsko
	Abanka Vip	Abanka Vip Group	Slovinsko
Makedonie	Komercijalna Banka AD Skopje	Komercijalna Banka AD	Makedonie
	Stopanska Banka AD	National bank of Greece Group	Řecko
	NLB Tutunska	NLB Group	Slovinsko
Chorvatsko	Zagrebačka banka	Intesa Group	Itálie
	PRIVREDNA BANKA	UniCredit Group	Itálie
	Erste&Steiermärkische Bank	Erste Bank	Rakousko
BaH	Raiffeisen Bank	Raiffeisen Bank International	Rakousko
	UniCredit Bank	UniCredit Group	Itálie
	Hypo Alpe Adria Bank	Hypo Alpe Adria Group	Rakousko
Srbsko	BANCA INTESA	Intesa Group	Itálie
	KOMERCIALNA BANKA	Komercijalna Banka AD	Srbsko
	Eurobank EFG Stedonica	Eurobank Group	Řecko
Kosovo	Raiffeisen Bank Kosovo	Raiffeisen Bank International	Rakousko
	ECONOMIC BANK	ECONOMIC BANK	Kosovo
	PROCREDIT BANK	ProCredit Holding	Německo
ČH	CKB Bank	OTP Group	Maďarsko
	NLB Montenegro	NLB Group	Slovinsko
	Societe General Montenegro	Société Générale Group	Francie

Zdroj: vlastní zpracování podle [49]

Velké bankovní skupiny známé z působení v České republice Erste Group a Société Générale Group na tento trh také pronikly, ale mezi tři největší banky se prosadily jejich dceřiné společnosti pouze v Chorvatsku, kde se jedná o dceru Erste Group. Zajímavostí je, že státy jako Srbsko, Makedonie a Kosovo mají mezi prvními třemi největšími bankami vždy jednu banku, která je řízena majoritním podílem domácích vlastníků. Takovou banku na předních příčkách v České republice nenajdeme.

5.4.1 Ukazatel rentability průměrného kapitálu

Tabulka 31: ROAE porovnávaných bank jednotlivých zemí (v %)

Stát	Banka	2007	2008	2009	2010	2011
ČR	KB	22,20	23,30	17,00	18,70	12,30
	ČS	23,80	26,30	20,30	18,20	18,20
	ČSOB	18,80	21,60	17,10	19,60	18,00
Slovinsko	NLB	13,41	1,85	-6,66	-18,10	-23,66
	Nova KBM	16,11	4,55	3,13	2,62	-18,55
	ABANKA	13,02	5,91	6,34	0,84	-37,28
Makedonie	Komercijalna Banka AD Skopje	20,99	23,94	16,27	19,15	12,39
	Stopanska Banka AD	18,96	23,59	21,28	9,86	10,79
	NLB Tutunska	17,10	16,27	10,07	10,58	15,30
Chorvatsko	Zagrebačka banka	13,21	11,29	9,25	8,89	8,91
	PRIVREDNA BANKA	14,17	17,78	9,50	9,32	10,72
	Erste&steiermärkische Bank	17,75	17,82	13,02	11,03	11,65
BaH	Raiffeisen Bank	8,90	4,30	0,80	-5,50	7,20
	UniCredit Bank	18,23	12,68	8,32	9,03	11,27
	Hypo Alpe Adria Bank	4,80	9,97	10,30	-83,98	n/a
Srbsko	BANCA INTESA	14,72	16,34	12,83	14,23	13,93
	KOMERCIALNA BANKA	16,73	11,90	7,78	6,98	9,21
	Eurobank EFG Stedonica	7,15	14,12	7,42	6,59	n/a
Kosovo	Raiffeisen Bank Kosovo	28,52	22,69	9,00	11,80	n/a
	ECONOMIC BANK	3,37	10,97	5,58	-5,02	n/a
	PROCREDIT BANK	48,85	41,44	37,74	32,35	n/a
ČH	CKB Bank	25,93	21,78	1,95	-85,99	-27,90
	NLB Montenegro	15,27	14,47	4,11	2,09	n/a
	Societe General Montenegro	3,82	0,88	-7,09	8,78	n/a

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Dle porovnání s ostatními státy je možné konstatovat, že přední banky v České republice dosahovaly největší stability ukazatele ROAE, když nejlépe na tom byla v roce 2011 Česká spořitelna s hodnotou 18,2 %, kdežto nejhorší Komerční banka vykázala 12,3 %. Z porovnávaných zemí se projeví dobrými výsledky banky z Makedonie, které drží tento ukazatel všechny roky nad 10 %. V Chorvatsku tento ukazatel nejlépe vykazovala Erste&Steiermärkische Bank a za rok 2011 hodnota pro ukazatel ROAE činila 11,65 %, což je přibližně o 7 % nižší, než u České spořitelny, která je také součástí Erste Group. Ze srbských bank si nejlépe vedla Banca Intesa s 13,93 %. Ze všech porovnávaných bank dokázala nejlépe zhodnotit svůj vlastní kapitál ProCredit Bank z Kosova, jeho hodnota se pohybovala ve výši 32,35 za rok 2010 a lze předpokládat dle vývoje tohoto ukazatele u této banky, že by jeho hodnoty mohly zůstat i v roce 2011 na vyšší úrovni než u jiných bank. Je zajímavé, že tři největší banky ve Slovinsku vykazují pro rok 2011 záporný ukazatel ROAE. Tento problém lze vysvětlit problémy nesplácených úvěrů poskytnutých v období konjunktury. Všechny

banky mají ve střednědobém plánu zvýšit tento ukazatel k 15 %. V porovnání slovinská NLB měla ROAE záporné -23,66, kdežto jejich dceřiná společnost NLB Tutunška kladné 15,3 %. Extrémních hodnot ukazatele ROAE dosáhla Hypo Alpe Adria Bank z Bosny. Tyto hodnoty dosáhly -83,98 %, které prý jsou způsobeny restrukturalizací kapitálové struktury této banky. Dalšími extrémními hodnotami dosáhla černohorská banka CKB Bank, která v roce 2010 měla ukazatel ROAE -85,99 %, což mohlo být zapříčiněno téměř 50% poklesem zisku v tomto roce. V roce 2011 se tento ukazatel vzrostl na -27,9 %.

5.4.2 Ukazatel rentability průměrných aktiv

Tabulka 32: ROAA porovnávaných bank jednotlivých zemí (v %)

Stát	Banka	2007	2008	2009	2010	2011
ČR	KB	1,80	1,90	1,60	1,90	1,30
	ČS	1,50	1,80	1,40	1,30	1,50
	ČSOB	1,50	1,60	1,20	1,50	1,20
Slovensko	NLB	0,86	0,12	-0,45	-1,10	-1,40
	Nova KBM	1,19	0,33	0,23	0,20	-1,39
	ABANKA	1,15	0,55	0,52	0,07	-2,48
Makedonie	Komercijalna Banka AD Skopje	2,10	2,55	1,86	2,18	1,44
	Stopanska Banka AD	2,06	2,46	2,36	1,16	1,31
	NLB Tutunška	1,72	1,45	0,86	0,80	1,30
Chorvatsko	Zagrebačka banka	1,53	1,54	1,31	1,28	1,29
	PRIVREDNA BANKA	1,77	1,80	1,35	1,40	1,71
	Erste&Steiermärkische Bank	1,58	1,87	1,46	1,27	1,29
BaH	Raiffeisen Bank	0,90	0,40	0,10	-0,60	0,80
	UniCredit Bank	1,48	1,20	0,87	1,01	1,40
	Hypo Alpe Adria Bank	0,88	-0,82	-0,83	-6,80	n/a
Srbsko	BANCA INTESA	1,88	2,65	2,15	2,29	2,55
	KOMERCIALNA BANKA	2,50	1,76	1,06	1,15	1,53
	Eurobank EFG Stedonica	1,79	3,91	2,03	1,60	n/a
Kosovo	Raiffeisen Bank Kosovo	3,45	2,80	1,09	1,50	n/a
	ECONOMIC BANK	0,56	1,82	0,76	-0,54	n/a
	PROCREDIT BANK	1,92	3,31	3,19	3,11	n/a
ČH	CKB Bank	1,08	1,10	0,15	-7,74	-2,00
	NLB Montenegro	1,04	1,05	0,32	0,17	n/a
	Societe General Montenegro	0,64	0,10	-0,82	1,08	n/a

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Při zhodnocení svých aktiv měly tři největší banky ČR podobný vývoj jako banky v Chorvatsku. V ČR na tom byla nejlépe opět Česká spořitelna se 1,3 % kdežto v Chorvatsku Privredna Banka italské skupiny UniCredit s hodnotou vyšší přibližně o 0,4 %. Dalšími státy s podobnými či lepšími výsledky tohoto ukazatele vykazují banky z Makedonie a Srbska. Slovinské banky opět od roku 2008 postupně klesají do záporných čísel. Také bosenská Hypo

Alpe Adria Bank v průběhu poslední čtyř sledovaných let nedokázala zhodnotit svá aktiva. Černohorskou CKB Bank ovlivnila stejně jako u předešlého ukazatele velká ztráta i pokles korporátních vkladů.

5.4.3 Čistá úroková marže

Tabulka 33: NIM porovnávaných bank jednotlivých zemí (v %)

Stát	Banka	2007	2008	2009	2010	2011
ČR	KB	3,20	3,40	3,30	3,30	3,30
	ČS	3,70	4,10	4,30	3,80	3,90
	ČSOB	2,81	3,06	3,24	3,36	3,35
Slovensko	NLB	2,92	2,81	2,41	2,58	2,71
	Nova KBM	2,74	2,85	2,61	2,76	2,58
	ABANKA	2,28	2,38	2,02	2,02	1,93
Makedonie	Komercijalna Banka AD Skopje	5,40	5,92	5,11	4,74	5,03
	Stopanska Banka AD	5,16	4,96	5,50	5,73	5,19
	NLB Tutunska	5,23	4,49	3,95	3,78	3,80
Chorvatsko	Zagrebačka banka	3,47	3,55	3,21	3,54	3,64
	PRIVREDNA BANKA	3,67	3,78	3,37	3,56	3,98
	Erste&Steiermärkische Bank	3,82	3,73	3,10	3,95	4,37
BaH	Raiffeisen Bank	3,24	4,21	4,37	5,75	4,41
	UniCredit Bank	5,30	6,29	4,87	4,99	5,25
	Hypo Alpe Adria Bank	3,81	3,14	4,46	3,69	n/a
Srbsko	BANCA INTESA	7,39	8,40	7,35	6,72	6,53
	KOMERCIALNA BANKA	n/a	4,93	4,41	4,06	n/a
	Eurobank EFG Stedonica	10,34	11,40	8,81	6,32	n/a
Kosovo	Raiffeisen Bank Kosovo	9,85	10,10	7,26	6,11	n/a
	ECONOMIC BANK	7,63	9,17	8,53	7,29	n/a
	PROCREDIT BANK	10,07	10,87	9,29	8,84	n/a
ČH	CKB Bank	3,04	3,05	4,56	4,27	3,75
	NLB Montenegro	4,05	4,75	4,35	4,26	n/a
	Societe General Montenegro	5,49	5,27	3,77	5,09	n/a

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Svá úročená aktiva nejlépe ve Slovensku zhodnocovala v roce 2011 NLB a Nova Kreditna Banka jejichž čistá úroková marže byla těsně nad 2,7 %. Banky z bankovního sektoru Makedonie dokázaly zhodnotit svá úročená aktiva ještě lépe, když nejlépe si vedla Stopanska Banka s 5,19 %. I chorvatské banky si vedly lépe, nejlépe na tom byla dceřiná banka Erste Group s 4,37 %, čímž dosáhla lepších výsledků než Česká spořitelna, která měla nejvyšší ukazatel pro ČR ve výši 3,9 %. V tomto ukazateli si vedly dobře i Bosenské banky. Nejlepší z nich byla UniCredit Bank s 5,25 %. Pro Černou Horu měla nejlepší vývoj Societé General Montenegro 5,09 pro rok 2010 a dosáhla tak lepších výsledků než česká dcera této skupiny Komerční banka. Srbská Banka Intesia měla svou čistou úrokovou marži až nad 6 % a ještě

výše na tom byly banky Kosova, které se stává investiční příležitostí pro mnoho zemí. Nejlépe zhodnotovala svá úročená aktiva ProCredit Bank s čistou úrokovou marží nad 8 %. To může být způsobeno tím, že banky v Kosovu mají nejnižší konkurenci. Největší pokles tohoto ukazatele vykazala srbská banka, jejíž zhodnocení úročených aktiv kleslo od roku 2007 do roku 2010 prakticky o 4 %.

5.4.4 Kapitálová přiměřenost

Tabulka 34: Adekvátnost kapitálu bank jednotlivých států (v %)

Stát	Banka	2007	2008	2009	2010	2011
ČR	KB	10,10	12,10	14,60	15,30	14,10
	ČS	9,60	10,30	12,30	13,90	13,10
	ČSOB	n/a	8,65	12,33	16,51	13,61
Slovinsko	NLB	9,83	11,78	10,68	10,20	11,10
	Nova KBM	9,98	11,69	11,72	10,89	11,47
	ABANKA	10,70	12,31	12,31	11,80	9,89
Makedonie	Komercijalna Banka AD Skopje	10,50	9,90	10,64	11,05	13,50
	Stopanska Banka AD	14,50	16,20	17,25	17,81	17,64
	NLB Tutunska	12,90	13,57	13,04	13,16	13,60
Chorvatsko	Zagrebačka banka	19,84	17,39	19,09	18,48	21,72
	PRIVREDNA BANKA	17,42	15,47	17,37	20,03	21,55
	Erste&Steiermärkische Bank	12,30	12,10	12,40	14,80	14,00
BaH	Raiffeisen Bank	13,40	14,40	14,30	14,90	16,00
	UniCredit Bank	14,60	14,80	15,30	15,80	17,20
	Hypo Alpe Adria Bank	n/a	13,30	13,70	13,00	n/a
Srbsko	BANCA INTESA	24,31	16,70	18,59	18,73	16,86
	KOMERCIALNA BANKA	13,60	13,60	14,82	17,14	17,25
	Eurobank EFG Stedonica	26,64	16,00	18,30	15,60	n/a
Kosovo	Raiffeisen Bank Kosovo	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	ECONOMIC BANK	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	PROCREDIT BANK	14,66	13,53	18,50	21,00	17,6
ČH	CKB Bank	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
	NLB Montenegrobanka	12,36	14,94	13,86	15,32	n/a
	Societe General Montenegro	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a

Zdroj: vlastní zpracování podle přílohy A.

Všechny porovnávané banky by měly být zdravé. Co se týče kapitálové přiměřenosti tak žádná ze sledovaných bank bankovního sektoru nesklouzává k hranici 8 %. Jedinou bankou, která v roce 2011 měla adekvátnost kapitálu pod 10 % je Abanka Vipa, která měla adekvátnost kapitálu 9,89 %. Ta by také jako jediná v roce 2012 nedokázala splnit požadovanou kapitálovou přiměřenost pro Basel III, která je stanovena ve výši 10,5 %. Výše adekvátnosti kapitálu krom tří pozorovaných bank od roku 2007 vzrostla. Pokles zaznamenaly jen dvě srbské banky Banca Intesa a Eurobank EFG Stedonica, které měli původní hodnoty

nad 24 % a již zmiňovaná slovinská Abanka Vipava. Nejvyšší bezpečnost pro klienty dle tohoto ukazatele vykazují chorvatské banky Zgrabačka Banka a Privredna Banka. Erste&Steirmärkische Bank měla v roce tento ukazatel kolem 14 %, Česká spořitelna ze stejné bankovní skupiny Erste měla 13,1 %. Dá se říci, že byly stejně stabilní.

ZÁVĚR

Bankovní sektor je v dnešní době nedílnou součástí každé vyspělé země. Stejně tak jako v České republice, tak i v zemích bývalé SFRJ, se začal formovat bankovní systém do dnešních podob až po roce 1990, kdy došlo k rozpadu východního bloku. K obnově bankovních sektorů balkánských států velmi přispěla svou účastí Bank Rehabilitation Agency, která nastartovala privatizaci bankovních subjektů v těchto státech. Tato agentura byla zakládána jednotlivými státy k udržení stabilního bankovního systému a k dohledu nad bankovním sektorem.

Prodej státních podílů mezi soukromé subjekty a umožnění tak vstupu zahraničního know-how na domácí trhy jednotlivých zemí přineslo mnoha bankám uzdravení s prosperitou. Nejdynamičtější adaptací mezi vyspělé bankovní sektory se prokázalo Slovinsko, ve kterém sídlí samy velké bankovní skupiny. Velmi dobře se po privatizaci bankovníctví rozjel i bankovní sektor v České republice, který se v dnešní době prokazuje velmi stabilně. Do některých států se proces privatizace dostal dříve, do některých později. Velkou příčinou tohoto zpoždění byl válečný konflikt, který zanechal největší následky ve státech Srbska, Bosny a Hercegoviny a Kosova.

Banky ve státech bývalé SFRJ přinášejí nové investiční příležitosti, světové bankovní skupiny zde začínají rozjíždět své dceřiné společnosti. Všechny státy se snaží o přistoupení k Evropské unii. Jejich přistoupení by vedlo k dalšímu rozšíření bankovních institucí v rámci tzv. principu jednotného pasu. Dva z těchto států, Kosovo a Černá Hora, již dokonce používají euro za svou národní měnu, což velmi ovlivňuje jejich monetární politiku. Kosovo z tohoto důvodu nemá vlastní monetární politiku. Na tyto trhy pronikají nejvíce investoři z Rakouska, Německa, Francie, Itálie, ale i ze států jako je Řecko či Turecko. Velký počet dceřiných společností v těchto státech má i samotné Slovinsko.

Nejvíce podobné bankovní prostředí jako Česká republika má Slovinsko, které se stalo také členem Evropské unie, a také Chorvatsko, jehož banky stejně tak jako v ČR musely být z většinové části zprivatizovány, zejména zahraničními vlastníky, aby dosáhly současné podoby.

Bankovní systém České republiky vyznívá z porovnávaných zemí nejstabilněji. Sice byl postižen v 90. letech 20. století bankovní krizí, která byla vyřešena privatizací bank. Od té doby neměl tento bankovní sektor vážnější potíže i přes vypuknutí celosvětové finanční krize. České banky si dokázaly udržet ziskovost a vykazují nejstabilnější vývoje poměrových

ukazatelů ROAA i ROAE. Po vypuknutí krize české banky dokonce i posílily v ukazateli kapitálové přiměřenosti, která se zvýšila, a tudíž zde nebyl problém ani s plněním kapitálových požadavků Basel II. Budoucí vývoj českého bankovního sektoru bude i hodně závislý na budoucím vývoji svých mateřských bank.

V porovnání s Českou republikou Slovinsko, které sice v 90. letech nepostihla žádná krize, utrpělo největší ztráty po příchodu finanční krize roku 2008, a muselo přijmout náročná opatření, aby dokázalo splnit stanovené kapitálové požadavky. Státy jako Srbsko, Bosna a Hercegovina, Kosovo i Černá Hora jsou velmi závislé na vývoji ekonomiky v Evropské unii. Ta pro tyto země představuje velmi důležitého obchodního i investičního partnera. Také těmto státům poskytuje finanční výpomoc v rámci tzv. Nástrojů předvstupní pomoci.

Bankovní sektor se stal pro jednotlivé ekonomiky velmi důležitou složkou ovlivňující dění celého národního hospodářství. Jeho krach v jednotlivých zemích může mít v současné době i nemalý dopad nejen na ekonomiku daného státu, jehož bankovní sektor se ocitl v krizi, ale i na ekonomiky ostatních států.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. prepr. a rozšířené vyd. Praha: Linde, 2005. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
- [2] HEFFERNAN, Shelagh A. *Modern banking*. Chichester: John Wiley & Sons, 2005. 716 s. ISBN 0-470-09500-8.
- [3] KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2006, xix, 339 s. ISBN 80-7179-381-7.
- [4] MEJSTŘÍK, Michal, Magda PEČENÁ a Petr TEPLÝ. *Základní principy bankovníctví: Basic principles of banking*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008, 627 s. ISBN 978-80-246-1500-4.
- [5] PÁRAL, P., MYDLÁŘ, A. Státní pomoc bankám. In *Euro*, č. 2 (leden 2003), str. 20. ISSN 1212-3129.
- [6] POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2006, xvii, 716 s. ISBN 80-717-9462-7.
- [7] POLOUČEK, Stanislav. *Peníze, banky, finanční trhy*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, xvii, 415 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-807-4001-529.
- [8] REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2012, 423 s. ISBN 978-80-7261-240-6.
- [9] REVENDA, Zbyněk. *Centrální bankovníctví*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2011, 558 s. ISBN 978-80-7261-230-7.
- [10] SILVA-JAUREGUI, Carlos. *Slovenia: economic transformation and EU accession*. Washington, D.C.: World Bank, c1999, 194 s. ISBN 08213444982.
- [11] TEPLÁ, L. Problémy stabilizace bankovníctví ČR. In *Hospodářská politika v tranzitivních ekonomikách III*. Sborník příspěvků z mezinárodního vědeckého semináře. Ostrava: Ekonomická fakulta VŠB-TU v Ostravě. 1. vyd. 2002. s. 392-400. ISBN 80-248-0178-7.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- [12] About the Croatian National Bank. *Hrvatska narodna banka* [online]. [2006], 2012 [cit. 2012-11-25]. Dostupné z: <http://www.hnb.hr/o-hnb/eo-hnb.htm>.
- [13] About the NBS. *National Bank of Serbia* [online]. © 2001-2012 [cit. 2012-12-01]. Dostupné z: <http://www.nbs.rs/internet/english/10/index.html>.
- [14] Annual Financial Stability Report 2011. *National Bank of Serbia* [online]. 2012 [cit. 2012-10-16]. Dostupné z: http://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/english/90/90_4/fsr_2011.pdf.
- [15] Annual Report 2007. *Banka Slovenije* [online]. 2008 [cit. 2013-02-08]. Dostupné z: http://www.bsi.si/iskalniki/letna_porocila_en.asp?MapaId=711.
- [16] Annual Report 2008. *Banka Slovenije* [online]. 2009 [cit. 2013-02-08]. Dostupné z: http://www.bsi.si/iskalniki/letna_porocila_en.asp?MapaId=711.
- [17] Annual Report 2009. *Banka Slovenije* [online]. 2010 [cit. 2013-02-08]. Dostupné z: http://www.bsi.si/iskalniki/letna_porocila_en.asp?MapaId=711.

- [18] Annual Report 2010. *Banka Slovenije* [online]. 2011 [cit. 2013-02-08]. Dostupné z: http://www.bsi.si/iskalniki/letna_porocila_en.asp?MapaId=711.
- [19] Annual Report 2011. *Banka Slovenije* [online]. 2012 [cit. 2012-10-08]. Dostupné z: http://www.bsi.si/iskalniki/letna_porocila_en.asp?MapaId=711.
- [20] Annual Report 2007. *Centralna banka Bosne i Hercegovine* [online]. 2008 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: http://www.cbbh.ba/files/godisnji_izvjestaji/2007/cbbh_annual_report_2007_en.pdf.pdf.
- [21] Annual Report 2008. *Centralna banka Bosne i Hercegovine* [online]. 2009 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: http://www.cbbh.ba/files/godisnji_izvjestaji/2008/cbbh_annual_report_2008_en.pdf.
- [22] Annual Report 2009. *Centralna banka Bosne i Hercegovine* [online]. 2010 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: http://www.cbbh.ba/files/godisnji_izvjestaji/2009/GI_2009_en.pdf.
- [23] Annual Report 2010. *Centralna banka Bosne i Hercegovine* [online]. 2011 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: http://www.cbbh.ba/files/godisnji_izvjestaji/2010/GI_2010_en.pdf.
- [24] Annual Report 2011. *Centralna banka Bosne i Hercegovine* [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.cbbh.ba/files/godisnji_izvjestaji/2011/GI_2011_en.pdf.
- [25] Annual Report 2008. *National Bank of the Republic of Macedonia* [online]. 2009 [cit. 2013-02-09]. Dostupné z: <http://www.nbrm.mk/WBStorage/Files/AnnualReport20081.pdf>.
- [26] Annual Report 2009. *National Bank of the Republic of Macedonia* [online]. 2010 [cit. 2013-02-09]. Dostupné z: http://www.nbrm.mk/WBStorage/Files/WebBuilder_AnnualReport2009.pdf.
- [27] Annual Report 2010. *National Bank of the Republic of Macedonia* [online]. 2011 [cit. 2013-02-09]. Dostupné z: http://www.nbrm.mk/WBStorage/Files/WebBuilder_AnnualReport2010.pdf.
- [28] Annual Report 2011. *National Bank of the Republic of Macedonia* [online]. 2012 [cit. 2012-10-08]. Dostupné z: http://www.nbrm.mk/WBStorage/Files/WebBuilder_Annual_Report_2011.pdf.
- [29] Annual Report 2007. *Hrvatska narodna banka* [online]. 2008, [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: <http://www.hnb.hr/publikac/godisnje/2007/e-god-2007.pdf>.
- [30] Annual Report 2008. *Hrvatska narodna banka* [online]. 2009, [cit. 2013-02-09]. Dostupné z: <http://www.hnb.hr/publikac/godisnje/2008/e-god-2008.pdf>.
- [31] Annual Report 2009. *Hrvatska narodna banka* [online]. 2010, [cit. 2013-02-09]. Dostupné z: <http://www.hnb.hr/publikac/godisnje/2009/e-god-2009.pdf>.
- [32] Annual Report 2010. *Hrvatska narodna banka* [online]. 2011, [cit. 2013-02-09]. Dostupné z: <http://www.hnb.hr/publikac/godisnje/2010/e-god-2010.pdf>.
- [33] Annual Report 2011. *Hrvatska narodna banka* [online]. 2012, [cit. 2012-10-08]. Dostupné z: <http://www.hnb.hr/publikac/godisnje/2011/e-god-2011.pdf>.
- [34] Annual Report 2007. *National Bank of Serbia* [online]. 2008 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/english/90/90_4/annual_report_2007.pdf.
- [35] Annual Report 2008. *National Bank of Serbia* [online]. 2009 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/english/90/90_4/annual_report_2008.pdf.

- [36] Annual Report 2009. *National Bank of Serbia* [online]. 2010 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/english/90/90_4/annual_report_2009.pdf.
- [37] Annual Report 2010. *National Bank of Serbia* [online]. 2011 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/english/90/90_4/annual_report_2010.pdf.
- [38] Annual Report 2011. *National Bank of Serbia* [online]. 2012 [cit. 2012-10-09]. Dostupné z: http://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/english/90/90_4/annual_report_2011.pdf.
- [39] Annual Report 2007. *BQK* [online]. 2008 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.bqk-kos.org/repository/docs/2010/Annual%20Report%202007.pdf>.
- [40] Annual Report 2008. *BQK* [online]. 2009 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.bqk-kos.org/repository/docs/2010/CBK%20Annual%20Report%202008.pdf>.
- [41] Annual Report 2009. *BQK* [online]. 2010 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.bqk-kos.org/repository/docs/2010/Annual%20Report%202009.pdf>.
- [42] Annual Report 2010. *BQK* [online]. 2011 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.bqk-kos.org/repository/docs/2011/Annual%20Report%202010.pdf>.
- [43] Annual Report 2011. *BQK* [online]. 2012 [cit. 2012-10-17]. Dostupné z: <http://www.bqk-kos.org/repository/docs/2012/Annual%20Report-2011.pdf>.
- [44] Bank of Slovenia. *Banka Slovenije* [online]. © 2006 [cit. 2012-11-17]. Dostupné z: <http://www.bsi.si/en/bank-of-slovenia.asp?MapaId=63>.
- [45] Banking in Serbia and Montenegro. *Bank Austria* [online]. 2005, s. 20 [cit. 2012-10-08]. Dostupné z: http://www.bankaustria.at/informationpdfs/Xplicit_Banking-in-Serbia_05-2005.pdf.
- [46] Banking Supervision, Fourth Quarter Report 2007. *National bank of Serbia* [online]. 2008 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/english/55/55_4/quarter_report_IV_07.pdf.
- [47] Banking Supervision, Fourth Quarter Report 2008. *National bank of Serbia* [online]. 2009 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/english/55/55_4/quarter_report_IV_08.pdf.
- [48] Banking Supervision, Fourth Quarter Report 2011. *National bank of Serbia* [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.nbs.rs/export/sites/default/internet/english/55/55_4/quarter_report_IV_11.pdf.
- [49] Bankskope.
- [50] BAUMLER, Marcel. BANKING IN YUGOSLAVIA: A game of corruption. *OK Economics* [online]. [c 2004-2012] [cit. 2012-10-03]. Dostupné z: http://econc10.bu.edu/economic_systems/Economics/Transit/Banks_Finance/banking_in_yugoslavia.htm.
- [51] Central bank of Montenegro Annual Report 2007. *CBCG* [online]. 2008 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: http://www.cb-cg.org/eng/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_publikacije/god_izv_o_radu/cbm_annual_report_2007.pdf.
- [52] Central bank of Montenegro Annual Report 2009. *CBCG* [online]. 2010 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: http://www.cb-cg.org/eng/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_publikacije/god_izv_o_radu/cbm_annual_report_2009.pdf.

- [53] Central bank of Montenegro Annual Report 2010. *CBCG* [online]. 2011 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: http://www.cb-cg.org/eng/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_publikacije/god_izv_o_radu/cbm_annual_report_2010.pdf.
- [54] Central bank of Montenegro Annual Report 2011. *CBCG* [online]. 2010 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: http://www.cb-cg.org/eng/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_publikacije/god_izv_o_radu/cbm_annual_report_2011.pdf.
- [55] Cílování inflace v ČR. *ČNB* [online]. © 2003-2013 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/cilovani.html#inlacni_cile.
- [56] COSKUN, Ali a Erkan IGLÜN. Reconstruction and Developments in the Banking Sector of Bosnia and Herzegovina. *International Symposium on Sustainable Development* [online]. 10.6.2009, s. 12 [cit. 2012-10-04]. Dostupné z: <http://eprints.ibu.edu.ba/138/>.
- [57] Euro - obecné dotazy veřejnosti. *ČNB* [online]. © 2003-2012 [cit. 2012-10-08]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/faq/euro_obecne_dotazy.html#4.
- [58] FIKRET, Causevic. Economic perspectives on Bosnia and Herzegovina in the period of global crisis. *South East European Studies at Oxford* [online]. March 2012, s. 21 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.sant.ox.ac.uk/seesox/opinionpieces/Causevic-Economicperspectives.pdf>.
- [59] Financial Stability Report 2011. *Centralna banka Crne Gore* [online]. 2012 [cit. 2012-10-17]. Dostupné z: http://www.cb-cg.org/eng/slike_i_fajlovi/fajlovi/fajlovi_publikacije/fin_stabilnost/financial_stability_report__2011.pdf.
- [60] Financial stability report for the Republic of Macedonia in 2011. *National Bank of the Republic of Macedonia* [online]. 2012 [cit. 2012-10-16]. Dostupné z: http://www.nbrm.mk/WBStorage/Files/Regulativa_FSR_2011_ang_web.pdf.
- [61] Financial Stability Report. *Centralna banka Bosne i Hercegovine 2011* [online]. 2012 [cit. 2012-10-16]. Dostupné z: http://www.cbbh.ba/files/financial_stability_report/fsr_2011_en.pdf.
- [62] Financial Stability. *Hrvatska narodna banka* [online]. 2011, no.7 [cit. 2012-10-16]. Dostupné z: <http://www.hnb.hr/publikac/financijska%20stabilnost/e-fs-7-2011.pdf>.
- [63] General Information About the Bank. *Centralna banka Bosne i Hercegovine* [online]. 17.12.2012 [cit. 2012-12-01]. Dostupné z: <http://www.cbbh.ba/index.php?id=13&lang=en>.
- [64] HICP - inflation rate. *Eurostat* [online]. 2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tec00118&tableSelection=1&footnotes=yes&labeling=labels&plugin=1>.
- [65] Historic inflation Slovenia - CPI inflation. *Inflation.eu* [online]. © 2010 - 2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.inflation.eu/inflation-rates/slovenia/historic-inflation/cpi-inflation-slovenia.aspx>.
- [66] Inflation, average consumer prices in Former Yugoslav Republic of Macedonia. *Economic-outlook* [online]. © 2009 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://economic-outlook.realclearworld.com/l/3383/Former-Yugoslav-Republic-of-Macedonia>.
- [67] Inflation, average consumer prices in Former Yugoslav Republic of Macedonia. *Indexmundi* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.indexmundi.com/facts/croatia/inflation>.

- [68] Inflation, consumer prices (annual %). *The World Bank* [online]. © 2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG>.
- [69] Information on the Banking System of the Federation of Bosnia and Herzegovina as of 30. 06. 2012. Sarajevo: *Banking Agency of the the Federation of Bosnia and Herzegovina*, [online] August 2012. [cit. 2013-03-04] Dostupné z: http://www.fba.ba/images/Publikacije_Banke/INFORMACIJA_O_BANKARSKOM_SISTEMU_FBIH_eng.pdf.
- [70] Information on the Banking System of the Federation of Bosnia and Herzegovina as of December 31st, 2009. Sarajevo: *Banking Agency of the the Federation of Bosnia and Herzegovina*, [online] March 2010. [cit. 2013-03-04] Dostupné z: http://www.fba.ba/images/documents_archive/publikacije_71_3.pdf.
- [71] Instrumenti monetarne politike CBCG. *CBCG* [online]. © 2007 [cit. 2013-02-14]. Dostupné z: http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=monetarna_politika&mn2=instrumenti_monetarne_politike_cbcg.
- [72] International regulatory framework for banks (Basel III). *Bank For International Settlements* [online]. 2013 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://www.bis.org/bcbs/basel3.htm>
- [73] Key ECB interest rates. *ECB* [online]. 2013 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: <http://www.ecb.int/stats/monetary/rates/html/index.en.html>.
- [74] Law No.03/L –209 on Central Bank of the Republic of Kosovo No.03/L –209. In: *Constitution of the Republic of Kosovo*. 2010.
- [75] Law on the National Bank of the Republic of Macedonia. In: *Official Gazzete of RM*. 2012.
- [76] Měnová politika. *ČNB* [online]. © 2003-2013 [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/.
- [77] Míra inflace, vývoj spotřebitelských cen vybraných výrobků v České republice. *CSZO* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0304.pdf.
- [78] Monetary Policy Instruments. *National Bank of Serbia* [online]. © 2001-2013 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: http://www.nbs.rs/internet/english/30/30_4/index.html.
- [79] Monetary Policy. *ECB* [online]. 2013 [cit. 2013-02-08]. Dostupné z: <http://www.ecb.int/mopo/html/index.en.html>.
- [80] Monetary Policy. *National Bank of the Republic of Macedonia* [online]. 2013-02-25 [cit. 2013-02-09]. Dostupné z: <http://www.nbrm.mk/default-en.asp?ItemID=6CC4A4B9AA5D04448C5A2B5BB784DAEC>.
- [81] Monetary Policy: Interest Rates. *Hrvatska narodna banka* [online]. 2013 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: <http://www.hnb.hr/monet/emonet.htm>.
- [82] Monetary stability and the banking system. *ECIKS* [online]. © 2003-2010 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://www.eciks.org/english/publications/investing_in_kosovo/content/iguide_8.html.
- [83] Mongabay. *Yugoslavia-Banking* [online]. [December 1990] [cit. 2012-10-03]. Dostupné z: <http://www.mongabay.com/history/yugoslavia/yugoslavia-banking.html>.
- [84] Monthly statistics bulletin No. 135. *BQK* [online]. Noveber 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z <http://www.bqk-kos.org/repository/docs/2013/MSB%20no%20135.pdf>.

- [85] O ČNB. ČNB [online]. © 2003-2012 [cit. 2012-11-02]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/.
- [86] O nama. *Centralna banka Crne Gore* [online]. 2012 [cit. 2012-12-10]. Dostupné z: http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=o_nama.
- [87] Počet bank podle vlastnictví. ČNB [online]. © 2003-2012 [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zakladni_ukazatele_fin_trhu/banky/bs_ukazatele_tab01.html.
- [88] RADZIC, Jelena a Ayse YUCE. Banking Development In The Former Yugoslavian Republics. *International Business & Economics Research Journal* [online]. 2008, vol. 7, no. 9, s. 16 [cit. 2012-12-17]. ISSN 2157-9393. Dostupné z: <http://journals.cluteonline.com/index.php/IBER/article/view/3291/3339>.
- [89] REININGER, Thomas a Zoltan WALKO. Financial stability report 9: The Croatian Banking Sector. In: *OeNB* [online]. 2005 [cit. 2012-10-04]. Dostupné z: http://oenb.co.at/en/img/fsr_09_tcm16-29247.pdf.
- [90] Report on Banking System and Banking Supervision of the Republic of Macedonia in 2009. *National Bank of the Republic of Macedonia* [online]. 2010 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: http://www.nbrm.mk/WBStorage/Files/WebBuilder_Godisen_Izvestaj_BS_2009_ENG.pdf.
- [91] Report on Banking System and Banking Supervision of the Republic of Macedonia in 2008. *National Bank of the Republic of Macedonia* [online]. 2009 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: http://www.nbrm.mk/WBStorage/Files/Supervision_Annual_Report_Banking_System_20081.pdf.
- [92] Report on Banking System and Banking Supervision of the Republic of Macedonia in 2007. *National Bank of the Republic of Macedonia* [online]. 2008 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: http://www.nbrm.mk/WBStorage/Files/Supervision_Annual_Report_Banking_System_20073.pdf.
- [93] Report on the Banking System in the Republic of Macedonia in 2010. *National Bank of the Republic of Macedonia* [online]. 2011 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: http://www.nbrm.mk/WBStorage/Files/WebBuilder_BankingSystem_BankingSupervision_2010.pdf.
- [94] Report on the Banking System in the Republic of Macedonia in 2011. *National Bank of the Republic of Macedonia* [online]. 2012 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: http://www.nbrm.mk/WBStorage/Files/WebBuilder_SupervisionAnnual_31_12_2011_ang.pdf.
- [95] Srbsko schválilo kontroverzní zákon o centrální bance. *Deník* [online]. 5.8.2012 [cit. 2012-11-20]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/ekonomika/srbsko-schvalilo-kontroverzni-zakon-o-centralni-bance-20120805.html>.
- [96] Stability of the Slovenian Banking System 2011. *Banka Slovenije* [online]. December 2011 [cit. 2012-11-10]. Dostupné z: <http://www.bsi.si/en/publications.asp?MapaId=1357>.
- [97] Structure of financial institutes statistics, Slovenia, 2011 - provisional data. *Statistical Office of the Republic of Slovenia* [online]. 26 February 2013 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: http://www.stat.si/eng/novica_prikazi.aspx?id=5337.
- [98] SURVEY OF MONETARY POLICY INSTRUMENTS AND MEASURES. In: *Central Banking Operations Area*. Zagreb: CROATIAN NATIONAL BANK, 2012-06-20, č. 4.

Dostupné z: http://www.hnb.hr/monet/instrumenti_i_mjere/2012/e-instrumenti-br4-2012.pdf.

- [99] The Act of Bank of Slovenia, No. 1/91-I. In: *Official Gazette of RS*. 1991.
- [100] The Act of Bank of Slovenia, No. 58/02. In: *Official Gazette of RS*. 2002.
- [101] The Act of Bank of Slovenia, No. 72/06. In: *Official Gazette of RS*. 2006.
- [102] Výroční zpráva 2010. ČNB [online]. 2011 [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zpráva_2010.pdf.
- [103] Výroční zpráva 2011. ČNB [online]. 2013 [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zpráva_2011.pdf.
- [104] Výroční zpráva ČS 2011. Česká spořitelna [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vz_2011.pdf.
- [105] Výroční zpráva ČSOB 2009. ČSOB [online]. 2010 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.csob.cz/WebCsob/Csob/O-CSOB/Vztahy-k-investorum/Vyrocní-pololetní-zpravy/Vyrocní-zpravy/VZ_CSOb_2009.pdf.
- [106] Výroční zpráva ČSOB 2011. ČSOB [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.csob.cz/WebCsob/Csob/O-CSOB/Vztahy-k-investorum/Vyrocní-pololetní-zpravy/Vyrocní-zpravy/VZ_CSOb_2011.pdf.
- [107] Výroční zpráva KB 2008. Komerční banka [online]. 2009 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/file/cs/o-bance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocní-zpravy/kb-2008-vyrocní-zpráva.pdf?c0c848f1fe287854759f4d3213510895>.
- [108] WELTMAN, Jeremy. Slovenia leads rise in bank-stability risk across Europe. *Euromoney* [online]. 28.8.2012 [cit. 2012-11-05]. Dostupné z: <http://www.euromoney.com/Article/3080905/Slovenia-leads-rise-in-bank-stability-risk-across-Europe.html>.
- [109] Základní finanční údaje. KB [online]. © 2013 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://kb.cz/cs/o-bance/o-nas/zakladni-financni-udaje.shtml>.
- [110] Zpráva o finanční stabilitě 2011/2012. ČNB [online]. 2012 [cit. 2012-10-12]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/fs_2011-2012/fs_2011-2012.pdf.
- [111] Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2011. ČNB. [online]. 2012 [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2011_cz.pdf.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Hodnoty vybraných finančních ukazatelů

Příloha A

Hodnoty vybraných finančních ukazatelů (v %)

Česká Republika

Ukazatel	KB					ČS					ČSOB				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
ROAE	22,20	23,30	17,00	18,70	12,30	23,80	26,30	20,30	18,20	18,20	18,80	21,60	17,10	19,60	18,00
ROAA	1,80	1,90	1,60	1,90	1,30	1,50	1,80	1,40	1,30	1,50	1,50	1,60	1,20	1,50	1,20
Kap. přiměřenost	10,10	12,10	14,60	15,30	14,10	9,60	10,30	12,30	13,90	13,10	n/a	8,65	12,33	16,51	13,61
Čistá úroková marže	3,20	3,40	3,30	3,30	3,30	3,70	4,10	4,30	3,80	3,90	2,81	3,06	3,24	3,36	3,35
Černá Hora															
Ukazatel	CKB Bank					NLB Montenegrobanka					Societe General Montenegro				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
ROAE	25,93	21,78	1,95	-85,99	27,90	15,27	14,47	4,11	2,09	n/a	3,82	0,88	-7,09	8,78	n/a
ROAA	1,08	1,10	0,15	-7,74	-2,00	1,04	1,05	0,32	0,17	n/a	0,64	0,10	-0,82	1,08	n/a
Kap. přiměřenost	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	12,36	14,94	13,86	15,32	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Čistá úroková marže	3,04	3,05	4,56	4,27	3,75	4,05	4,75	4,35	4,26	n/a	5,49	5,27	3,77	5,09	n/a
Kosovo															
Ukazatel	RAIFFEISEN BANK					ECONOMIC BANK					PROCREDIT BANK				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
ROAE	28,52	22,69	9,00	11,80	n/a	3,37	10,97	5,58	-5,02	n/a	48,85	41,44	37,74	32,35	n/a
ROAA	3,45	2,80	1,09	1,50	n/a	0,56	1,82	0,76	-0,54	n/a	1,92	3,31	3,19	3,11	n/a
Kap. přiměřenost	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	14,66	13,53	18,50	21,00	17,60
Čistá úroková marže	9,85	10,10	7,26	6,11	n/a	7,63	9,17	8,53	7,29	n/a	10,07	10,87	9,29	8,84	n/a
Srbsko															
Ukazatel	BANCA INTESA					KOMERCIALNA BANKA					Eurobank EFG Stedonica				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
ROAE	14,72	16,34	12,83	14,23	13,93	16,73	11,90	7,78	6,98	9,21	7,15	14,12	7,42	6,59	n/a
ROAA	1,88	2,65	2,15	2,29	2,55	2,50	1,76	1,06	1,15	1,53	1,79	3,91	2,03	1,60	n/a
Kap. přiměřenost	24,31	16,70	18,59	18,73	16,86	13,60	13,60	14,82	17,14	17,25	26,64	16,00	18,30	15,60	n/a
Čistá úroková marže	7,39	8,40	7,35	6,72	6,53	n/a	4,93	4,41	4,06	n/a	10,34	11,40	8,81	6,32	n/a

Bosna a Hercegovina

Ukazatel	Raiffeisen Bank					UniCredit Bank					Hypo Alpe Adria Bank				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
ROAE	8,90	4,30	0,80	-5,50	7,20	18,23	12,68	8,32	9,03	11,27	4,80	9,97	10,30	-83,98	n/a
ROAA	0,90	0,40	0,10	-0,60	0,80	1,48	1,20	0,87	1,01	1,40	0,88	-0,82	-0,83	-6,80	n/a
Kap. přiměřenost	13,40	14,40	14,30	14,90	16,00	14,60	14,80	15,30	15,80	17,20	n/a	13,30	13,70	13,00	n/a
Čistá úroková marže	3,24	4,21	4,37	5,75	4,41	5,30	6,29	4,87	4,99	5,25	3,81	3,14	4,46	3,69	n/a

Chorvatsko

Ukazatel	Zagrebačka banka					PRIVREDNA BANKA					Erste&steiermärkische Bank				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
ROAE	13,21	11,29	9,25	8,89	8,91	14,17	17,78	9,50	9,32	10,72	17,75	17,82	13,02	11,03	11,65
ROAA	1,53	1,54	1,31	1,28	1,29	1,77	1,80	1,35	1,40	1,71	1,58	1,87	1,46	1,27	1,29
Kap. přiměřenost	19,84	17,39	19,09	18,48	21,72	17,42	15,47	17,37	20,03	21,55	12,30	12,10	12,40	14,80	14,00
Čistá úroková marže	3,47	3,55	3,21	3,54	3,64	3,67	3,78	3,37	3,56	3,98	3,82	3,73	3,10	3,95	4,37

Makedonie

Ukazatel	Komerzijalna Banka AD Skopje					Stopanska Banka AD					NLB Tutunska				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
ROAE	20,99	23,94	16,27	19,15	12,39	18,96	23,59	21,28	9,86	10,79	17,10	16,27	10,07	10,58	15,30
ROAA	2,10	2,55	1,86	2,18	1,44	2,06	2,46	2,36	1,16	1,31	1,72	1,45	0,86	0,80	1,30
Kap. přiměřenost	10,50	9,90	10,64	11,05	13,50	14,50	16,20	17,25	17,81	17,64	12,90	13,57	13,04	13,16	13,60
Čistá úroková marže	5,40	5,92	5,11	4,74	5,03	5,16	4,96	5,50	5,73	5,19	5,23	4,49	3,95	3,78	3,80

Slovinsko

Ukazatel	NLB					Nova KBM					ABANKA				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
ROAE	13,41	1,85	-6,66	-18,10	-23,66	16,11	4,55	3,13	2,62	-18,55	13,02	5,91	6,34	0,84	-37,28
ROAA	0,86	0,12	-0,45	-1,10	-1,40	1,19	0,33	0,23	0,20	-1,39	1,15	0,55	0,52	0,07	-2,48
Kap. přiměřenost	9,83	11,78	10,68	10,20	11,10	9,98	11,69	11,72	10,89	11,47	10,70	12,31	12,31	11,80	9,89
Čistá úroková marže	2,92	2,81	2,41	2,58	2,71	2,74	2,85	2,61	2,76	2,58	2,28	2,38	2,02	2,02	1,93

Zdroj: vlastní zpracování podle [49,104,105,106,107,109]